

INTERNATIONAL MAGAZINE
RNI No. 61816/95

Postal Regd. No. CHD/0081/2021-23

30/-

Date of Publishing : 13/10/2022
Page No. From 1 to 60
Date of Posting
Last Date of every Month
Posted by MBU

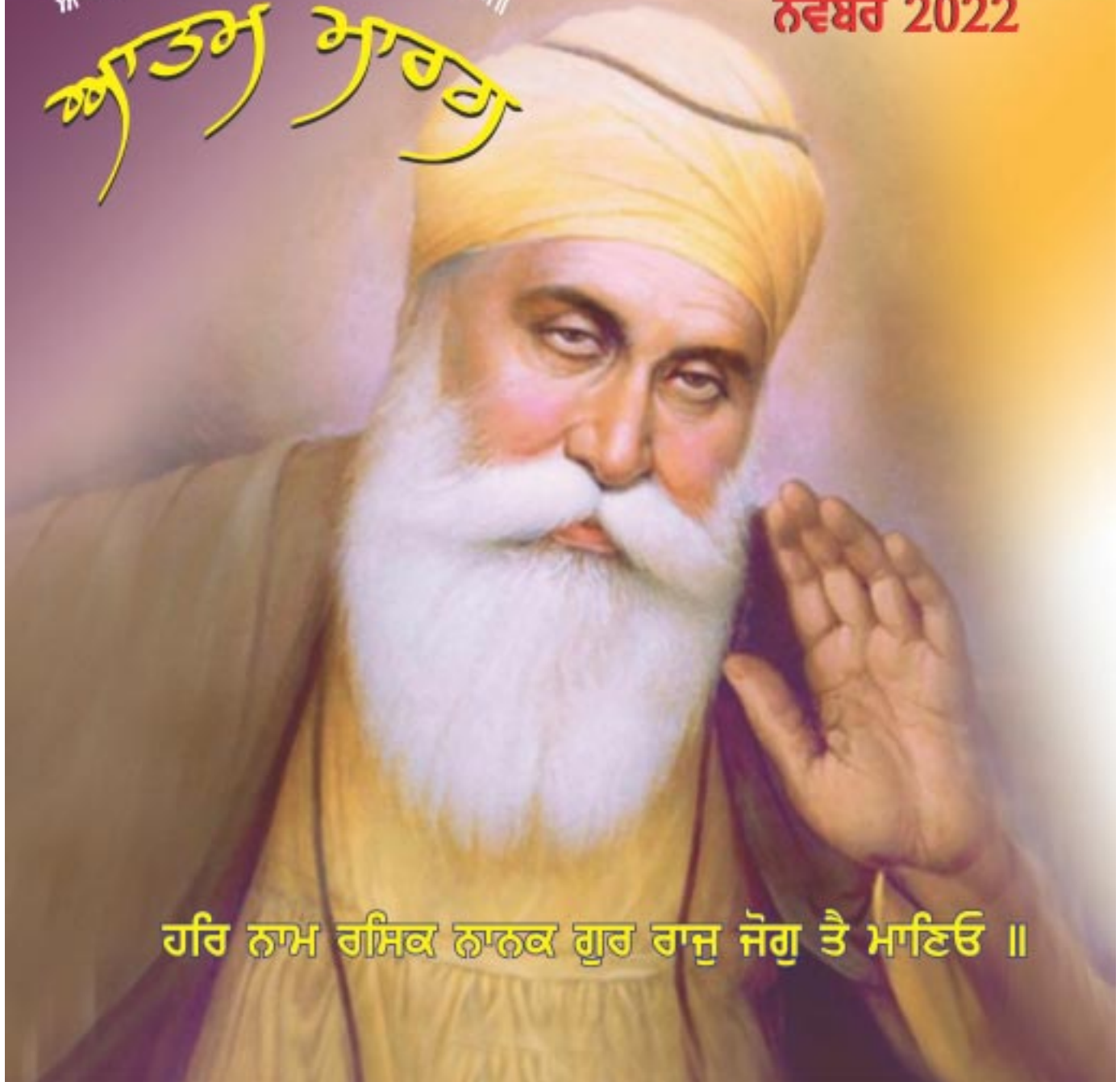

ਬ੍ਰਹਮੁ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਣੀਐ ਏਕੁ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ॥
ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਣਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜਾਣੀਐ॥

ਆਤਮ ਮਾਰਗ

ਨਵੰਬਰ 2022

ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਿਕ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ॥

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

30-31 ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ 1 ਨਵੰਬਰ

ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ 3.00 ਤੋਂ 3.45
ਨਿੱਤਨੇਮ	3.45 ਤੋਂ 4.30
ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ	4.30 ਤੋਂ 6.00
ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ	6.00 ਤੋਂ 7.00
ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ	ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.30
ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਗਮ	5.45 ਤੋਂ 10.00
ਰਹਿਰਾਸ, ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ	5.45 ਤੋਂ 6.30
ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ	6.30 ਤੋਂ 10.00
ਨੋਟ : 1 ਨਵੰਬਰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮਾਗਮ 11.30 ਵਜੇ ਤੱਕ	

ਵਿਸ਼ੇ :

30 ਅਕਤੂਬਰ (ਐਤਵਾਰ)

- ★ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ
- ★ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

31 ਅਕਤੂਬਰ (ਸੋਮਵਾਰ)

- ★ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸਾਹਿਤਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਉਪਕਾਰ
ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਦ
- ★ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼, ਕੌਮ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ

ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਫਰੀ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ 27 ਤੋਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ

ਫਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਹਰ ਰੋਜ਼

ਆਤਮ ਮਾਰਗ

ਸਾਲ-ਅਠਾਈਵਾਂ, ਮਹੀਨਾ-ਨਵੰਬਰ, 2022
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਸੰਚਾਲਕ

ਸੱਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ
ਸੰਤ ਮਾਤਾ (ਬੀਜੀ) ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ

ਚੇਅਰਮੈਨ

ਐਡੀਟਰ-ਇਨ-ਚੀਫ

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਚੀਫ ਐਡੀਟਰ

ਭਾਈ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ

ਜੇਕਰ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 15 ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ ਤੇ ਦਫਤਰੀ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਫੋਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ ਜੀ।

ਫੋਨ :- 84378-12900, 94172-14391, 94172-14379

Email :atammarg1@yahoo.co.in

Registration Under Foreign Contribution
(Regulation) Act 1976 R. No. 115320023

Postal Address for any Enquiry,
Money Order, Cheque and drafts :
'ATAM MARG' MAGAZINE

Gurdwara Isha Parkash, Ratwara Sahib
(New Chandigarh) P.o. Mullanpur Garibdas, Teh.
Kharar, Distt. S.A.S Nagar
(MOHALI) - 140901, Pb. India

SUBSCRIPTION - ਚੰਦਾ - (ਦੇਸ਼)

ਸਾਲਾਨਾ	ਜੀਵਨ ਕਾਲ (20 ਸਾਲ)	ਫੀ ਕਾਪੀ
300/-	3000/	30/-
320/-	3020/-	(For outstation cheques)

SUBSCRIPTION FOREIGN (ਵਿਦੇਸ਼)

	Annual	Life (20 years)
U.S.A.	60 US\$	600 US\$
U.K.	40 £	400 £
Canada	80 Can \$	800 Can \$
Australia	80 Aus \$	800 Aus \$

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੇ ਸਭ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਤੇ ਐਡੀਟਰ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਜੈ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, 905 ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-2, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ', ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ, ਛਾਕਖਾਨਾ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਗੁਰੀਬਦਾਸ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ - ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ) ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

Media Broadcast (Ratwara Sahib)

Please visit us on internet at :-
For Atam Marg Email : atammarg1@yahoo.co.in,
Website & Live video -

www.ratwarasahib.org
www.ratwarasahib.com
www.ratwarasahib.in

} Apps: RATWARASAHIB TV
(for both apple & andriod)
(Availeble 24 Hours)

Email : sratwarasahib.in@gmail.com
Live Programme & Cable Tv Network
98728-14385, 94172-14385
98147-12900

ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰ

ਅਮਰੀਕਾ - ਭਾਈ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
001-408-393-8199

ਕਨੇਡਾ - ਭਾਈ ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਵੈਨਕੂਵਰ
001-604-433-0408

ਭਾਈ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
001-604-862-9525

ਭਾਈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣੂ
001-604-589-9189

ਇੰਗਲੈਂਡ - ਬੀਬੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ
ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ
0044-121-200-2818

ਭਾਈ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਰਾਜ)
0044-7968734058

ਆਸਟਰੇਲੀਆ- ਬੀਬੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ :
0061-406619858

ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਲਈ
ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ
ਫਰੀ ਸੇਵਾ - ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ -
9417214378, 9417214384, 98730-11265, 98991-05205

ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ

1. ਆਤਮ ਮਾਰਗ 9417214391,8437812900,9417214379
2. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ
(ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ.) 0160-2255003
3. ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸਿਲਾਈ ਸੈਂਟਰ 9646101996
4. ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ
(ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ.) 9592055581
5. ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਸਪਤਾਲ:9592212900
6. ਬੀਐਡ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ 9417214382
8. ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ 9815728220

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ - 98551-32009

ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ - 94647-12900

ਹੋਰ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ

98889-10777, 96461-01996, 9417214381

ਤੱਤਕਰਾ

1.	ਸੰਪਾਦਕੀ	5
	ਭਾਈ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	
2.	ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ	8
	ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ	
3.	ਨਉ ਨਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥	9
	ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ	
4.	ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ	17
	ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ	
5.	ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਦਾ ਮਾਰਗ	26
	ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ	
6.	ਏਕੁ ਜੁ ਸਾਧੁ ਮੁਹਿ ਮਿਲਿਓ..... ॥	27
	ਭਾਈ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	
7.	ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ ॥....	42
	ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ	
8.	ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਰਥ ਭੰਡਾਰ	46
	ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਰੰਧਾਵੇ' ਵਾਲੇ	
9.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਗਮਨ	50
	ਡਾ. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ	
10.	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣ ਕਾਰੀ :- ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ 54
ਇੰਟਰਨੈਟ ਵੈਬਸਾਈਟ, ਕੀਰਤਨ ਲਾਈਵ ਟੈਲੀਕਾਸਟ,
ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫਾਰਮ
ਅਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਰਚਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ	
11.	ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ	57

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਹਰੂ ਮਹਿ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ ॥
ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲੈਨਿ ਮਿਲਾਏ ॥

ਭਾਈ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸੰਯੋਗ ਵਿਜੋਗ ਦੀ ਕਾਰ ਹੇਠ ਤਮਾਮ ਜੀਵ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। 'ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ॥(ਅੰਗ-੬) 84 ਲੱਖ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸਾ ਜੀਵ ਨਹੀਂ ਜੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ। ਕੇਵਲ ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ, ਅਭੇਦ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੀ ਇਸ ਕਾਲ ਚੱਕਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਜੋ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਭਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ -

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਜਨੁ ਆਇਆ ॥
ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥
ਜਨ ਆਵਨ ਕਾ ਇਹੈ ਸੁਆਉ ॥
ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥
ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਮੁਕਤੁ ਕਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੫

ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਜੂਨੀ ਹੈ। ਮੂਲਮੰਤ੍ਰ ਉਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ। ਮੂਲਮੰਤ੍ਰ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਅਜੂਨੀ ਨੂੰ ਜਪਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਜੂਨਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - 'ਜੈਸਾ ਸੇਵੈ ਤੈਸੇ ਹੋਇ ॥' (ਅੰਗ-੨੨੩) ਅਰਥਾਤ 'ਜੇਹਾ ਸੇਵੈ ਤੇਹੋ ਹੋਵੈ ਜੇ ਚਲੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥(ਅੰਗ-੫੪੯)

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਗੇੜ ਕਰਮਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕਰਮ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਜਨਮਾਂ ਦੀਆਂ ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ -

ਕਈ ਜਨਮ ਭਏ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਗਜ ਮੀਨ ਕੁਰੰਗਾ ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਹੋਇਓ ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਹੈਵਰ ਬ੍ਰਿਖ ਜੋਇਓ ॥

ਅੰਗ- ੧੭੬

ਮਾਤ ਲੋਕ ਇਕ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਹੈ। 'ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ਤੇਹਾ ਹੋਇਸੀ ॥ (ਅੰਗ-੨੩੦) ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ

ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਹਰ ਹੀਲੇ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਮ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਹਨ। ਬੰਧਨ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੱਟੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਮਰੱਥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਭੇਦ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੰਧਨਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮੁਕਤਿ ਜਨੁ ਭਇਆ ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਭ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੯

ਫਿਰ ਮੁਕਤ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਬੰਧਨਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਦਮਿ ਦਮਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲਦਾ ਦੰਮੁ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਭਉ ਗਇਆ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਇ ॥
ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਮਰਤਬਾ ਤਿਸ ਨੋ ਦੇਇ
ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥

ਅੰਗ- ੫੫੬

ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਸੁਆਸ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ -

ਜਿਨਾ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾਂ ਮਨਿ ਮੰਤੁ ॥
ਧੰਨੁ ਸਿ ਸੇਈ ਨਾਨਕਾ ਪੂਰਨੁ ਸੇਈ ਸੰਤੁ ॥

ਅੰਗ- ੩੧੯

ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਨਾਲ ਭਾਵ ਨਾਮ ਵਿਚ ਲੀਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਰਤਬਾ ਭਾਵ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਦਾ (ਦਰਜਾ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਜਿਸ ਨੋ ਦਇਆਲੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ
ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਾਵੈ ॥

ਅੰਗ- ੩੦੬

ਜੀਵ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ -

ਹਰਹਟ ਭੀ ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਬੋਲਹਿ ਭਲੀ ਬਾਣਿ ॥

ਅੰਗ- ੧੪੨੦

ਕਬੀਰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਤੂ ਹੁਆ ਮੁਝ ਮਹਿ ਰਹਾ ਨ ਹੂੰ ॥
ਜਬ ਆਪਾ ਪਰ ਕਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਜਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਤੂ ॥
ਅੰਗ- ੧੩੭੫

ਜਬ ਹਮ ਹੋਤੇ ਤਬ ਤੂ ਨਾਹੀ ਅਬ ਤੂਹੀ ਮੈ ਨਾਹੀ ॥
ਅਨਲ ਅਗਮ ਜੈਸੇ ਲਹਰਿ ਮਇ ਓਦਧਿ
ਜਲ ਕੇਵਲ ਜਲ ਮਾਂਹੀ ॥ ਅੰਗ- ੬੫੭

ਇਸ ਅਭੇਦ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੀ ਅਸਲੀ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹਨ। ਆਪ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੀ ਦੂਜੇ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਹਰੁ ਮਹਿ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ ॥
ਅੰਗ- ੭੪੯

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਲਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਭਲਾ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਜੀਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦੇਣਾ, ਜੋੜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮ ਮਾਰਗੀ ਪੈਂਡਿਆਂ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਮਕਸੂਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾ ਦੇਣੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਧਕ ਜਗਿਆਸੂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲਵੇ-
ਪ੍ਰਭ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਿਵਾਰਿ ॥ ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਦੁਆਰਿ ॥

ਅੰਗ- ੮੩੭

ਫਿਰ ਸਮਰੱਥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਤੱਤ ਬੇਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ। ਉਹ ਆਪ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਜੀਅ ਕੇ ਭਵਜਲ ਤਾਰਣਹਾਰ ॥
ਸਭ ਤੇ ਉਚੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਪਿਆਰ ॥

ਅੰਗ- ੯੨੯

ਉਹ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ਜੀਅ ਦਾਨ। ਸਾਡੀ ਕੌਮੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਅੱਠ ਦਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦਾਨ, ਕੇਸ ਦਾਨ, ਰਹਿਤ ਦਾਨ, ਬਿਬੇਕ ਦਾਨ, ਵਿਸਾਹੁ ਦਾਨ, ਭਰੋਸਾ ਦਾਨ, ਦਾਨਾਂ ਸਿਰ ਦਾਨ, ਨਾਮ ਦਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਾਮ ਦਾਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਦਾਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਗ ਹਨ, ਲਕਸ਼ ਹਨ, ਧੇਅ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਪੁੰਜੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਹਾੜ ਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿਜ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

ਨਿਜ ਘਰਿ ਮਹਲੁ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ਸਹਜੇ
ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਇਗੋ ਫੇਰਾ ॥ ਅੰਗ - ੧੩

ਭਾਵ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਫਿਰ ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦੇਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਇਆ ਵੀ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਭਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

ਸਫਲ ਸਫਲ ਭਈ ਸਫਲ ਜਾਤ੍ਰਾ ॥
ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਮਿਲੇ ਸਾਧਾ ॥ ਅੰਗ- ੬੮੭

ਐਸੀ ਸਫਲ ਯਾਤਰਾ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਐਸੇ ਸੰਤ ਜਨ, ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਇਸ ਮਾਤ ਲੋਕ 'ਤੇ ਆਏ ਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਲੋਂ ਦਿਤਾ ਕਾਰਜ ਸੰਪੰਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਅਮਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਆਤਮਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ (ਬੀਜੀ) ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਐਸੀ ਸੇਵਾ ਲਈ, ਐਸੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏ ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਯੋਗਦਾਨ ਅੱਜ ਵਰਦਾਨ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ, ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ, ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਰਮਤਿ ਵੀਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅੱਜ ਉਹ ਲੱਖਾਂ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ, ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਸੇਧਾਂ। ਰੂਹਾਨੀ ਮੰਡਲਾਂ ਆਤਮ ਮਾਰਗੀ ਪਾਂਧੀਆਂ ਲਈ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹਨ। ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਿਆਰੀ ਵਿਦਿਆ, ਪਰਾ ਤੇ ਅਪਰਾ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਸਰੋਤ ਸਕੂਲ/ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ। ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਫਰੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਸੇਵਾ/ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ,

ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰਪਾਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਪਛਾਣ ਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਥਾਸਕਤ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਪੂਰਨੇ ਹਨ। ਵੱਡਾ ਕਾਰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਸਦਕਾ ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖੈਨ ਬੋਲੀ ਵਿਚ, ਸਰਲ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆ। ਔਖੇ ਤੋਂ ਔਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉਹ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਮੀਡੀਏ ਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਬਚਨਾਂ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤੇ ਹੋਰ ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਆਰੰਭੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਾਭੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕਾਫਲੇ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਸਭ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਹੋਵੇ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆ ਹੀ ਗਿਆ -

ਜਿਨਿ ਤੁਮ ਭੇਜੇ ਤਿਨਹਿ ਬੁਲਾਏ

ਸੁਖ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਆਉ ॥ ਅੰਗ- ੬੭੮

ਆਪ ਜੀ ਆਪਣਾ ਮਿਲਿਆ ਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ
31 ਅਕਤੂਬਰ 2001 ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਵਰਤਾ ਗਏ -

ਸੁਰਜ ਕਿਰਣਿ ਮਿਲੇ ਜਲ ਕਾ ਜਲੁ ਹੂਆ ਰਾਮ ॥

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੀ ਸੰਪੂਰਨੁ ਥੀਆ ਰਾਮ ॥ ਅੰਗ- ੮੪੬

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਬਚਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ (ਮਾਤਾ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ) ਬੀਜੀ ਵੀ ਪੂਰੇ 12 ਸਾਲ ਬਾਅਦ 1 ਨਵੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਵਰਤਾ ਗਏ। ਹੁਣ ਰਜਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਰਜਾ 'ਚ। ਪਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੁੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਰੂਹਾਨੀ ਸਮਾਗਮ

ਵਿਚ ਜੁੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ, ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੱਤਾ ਗੱਦੀ ਪੁਰਬ ਮਨਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਚਾਰੋਂ ਦਿਨ ਸੇਵਾ/ਸਿਮਰਨ, ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚੱਲਣਗੇ। ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਮਤਿ ਵੀਚਾਰਾਂ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਤੇ ਸਵਾਸ ਸਫਲੀਆਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਦੋ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਟਰੱਸਟ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। **ਆਇ ਦੀਦਾਰੇ ਬਖਸ਼ਣਾ ਜੀ!**

'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ

1. ਰਿਨੂਅਲ ਦਾ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਰਿਨੂਅਲ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਚੰਦਾ ਰਿਨੂਅਲ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਹੈ।
2. ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਲਈ ਚੰਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਾ ਪੁਜਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ ਆਦਿ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੇ।
3. 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਛਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦੀ ਵਿਚ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਆਪ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਹੀਂ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਰਣ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ।

ਮੰਘਿਰਿ ਸੰਗਰਾਂਦ-ਨਵੰਬਰ 16 (ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ)

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ

ਮੰਘਿਰਿ ਮਾਹਿ ਸੋਰੰਦੀਆ ਹਰਿ ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਬੈਠੜੀਆਹ ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਿ ਸਾਹਿਬਿ ਮੇਲੜੀਆਹ ॥
ਤਨੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ ਰਾਮ ਸਿਉ ਸੰਗਿ ਸਾਧ ਸਹੇਲੜੀਆਹ ॥
ਸਾਧ ਜਨਾ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੇ ਰਹਨਿ ਇਕੇਲੜੀਆਹ ॥
ਤਿਨ ਦੁਖੁ ਨ ਕਬਹੂ ਉਤਰੈ ਸੇ ਜਮ ਕੈ ਵਸਿ ਪੜੀਆਹ ॥
ਜਿਨੀ ਰਾਵਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਸੇ ਦਿਸਨਿ ਨਿਤ ਖੜੀਆਹ ॥
ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ ਹਰਿ ਕੰਠਿ ਤਿਨਾ ਜੜੀਆਹ ॥
ਨਾਨਕ ਬਾਂਛੈ ਧੁੜਿ ਤਿਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣੀ ਦਰਿ ਪੜੀਆਹ ॥
ਮੰਘਿਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਣਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜਨਮੜੀਆਹ ॥੧੦॥ ਅੰਗ - ੧੩੫

ਪਦ ਅਰਥ - ਮੰਘਿਰਿ-ਮੰਘਰ ਵਿਚ। ਮਾਹਿ-ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ। ਪਿਰ ਸੰਗਿ-ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਕਿਆ ਗਣੀ-ਮੈਂ ਕੀਹ ਦੱਸਾਂ? ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿ-ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ। ਸਾਹਿਬਿ-ਸਾਹਿਬ ਨੇ। ਰਾਮ ਸਿਉ-ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ। ਸੰਗਿ-ਸਾਧ ਸਹੇਲੜੀਆਹਿ ਸਤ ਸੰਗੀਆਂ ਨਾਲ। ਬਾਹਰੀ=ਬਿਨਾ। ਤੇ-ਤੋਂ। ਦਿਸਨਿ-ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੜੀਆਹ-ਸਾਵਧਾਨ, ਸੁਚੇਤ। ਕੰਠਿ-ਗਲ ਵਿਚ। (ਭਾਵ, ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ) ਬਾਂਛੈ-ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਦਰਿ-ਦਰ ਉਤੇ। ਬਹੁੜਿ-ਮੁੜ, ਫਿਰ।

ਅਰਥ - ਮੱਘਰ (ਦੇ ਠੰਢੇ-ਮਿੱਠੇ) ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਉਹ ਜੀਵ-ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਹਰੀ-ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਤ-ਸੰਗੀ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਲ (ਚਿੱਤ ਜੋੜ ਕੇ) ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਸਦਾ ਖਿੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜੀਵ-ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸਤਸੰਗੀਆਂ (ਦੀ

ਸੰਗਤਿ) ਤੋਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਇਕੱਲੀਆਂ (ਛੁੱਟੜ) ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸੜੇ ਹੋਏ ਤਿਲਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ਪੈਲੀ ਵਿਚ ਨਿਖਸਮਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੀ ਨਿਖਸਮੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਾਮਾਦਿਕ ਕਈ ਵੈਰੀ ਆ ਕੇ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤੇ) ਉਹਨਾਂ ਦਾ (ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਪਜਿਆ) ਦੁੱਖ ਕਦੇ ਲਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਜਮਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵ-ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਨੇ ਪਤੀ-ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸਾਥ ਮਾਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ (ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਲੇ ਵਲੋਂ) ਸਦਾ ਸੁਚੇਤ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ (ਵਿਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਉਤੇ ਚੋਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ) ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪੋਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਹੀਰੇ ਜਵਾਹਰ ਤੇ ਲਾਲਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਤਸੰਗੀਆਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਦੇਹ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਰਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੱਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁੜ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਗੇੜ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ।

ਨਉ ਨਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥ ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਇਸ ਕਾ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬਾਨੀ, ਟਰੱਸਟ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਦੇਖੋ, ਅਕਤੂਬਰ ਅੰਕ, ਪੰਨਾ-15)

ਉਹ ਤਾਂ ਬਚਨ ਮੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਿੱਖ ਦੇ ਰਾਹੀਂ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਮਹਾਰਾਜ! ਤੁਸੀਂ ਸਮਰੱਥ ਹੋਂ,
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਬਚਨ ਨੂੰ ਨਿਹਫਲ ਕਰ ਦਿਓ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਭਾਈ ਬੁੱਧੂ! ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ
ਬਚਨ ਨਿਹਫਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਦਿ
ਜੁਗਾਦਿ ਤੋਂ ਇਹ ਰੀਤ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਬਚਨ
ਸਿੱਖ ਟਾਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਅਭੇਦ
ਹੋਇਆ-ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਉਹਨੂੰ ਟਾਲ ਸਕਦਾ।
ਮੇਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਬਦਲ ਸਕਦੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਿੱਲੀ ਜਮਨਾ ਦੇ ਕੰਢੇ,
ਜਿੱਥੇ ਮਜਨੂੰ ਟਿੱਲਾ ਹੈ ਉਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਆਸਣ
ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਐ ਤੇ ਕੋਲ ਹਾਥੀ ਖਾਨਾ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਵੇਲੇ ਰੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਚੌਂਕੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਅੰਤਰ
ਧਿਆਨ ਹੋਏ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਦੇਖ ਤਾਂ
ਮਰਦਾਨਿਆ! ਕੌਣ ਰੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸ ਵੇਲੇ। ਮਰਦਾਨਾ
ਗਿਆ ਤਾਂ ਆ ਕੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਕ ਮਹਾਵਤ
ਸੀ, ਉਹ ਇਕ ਹਾਥੀ ਦੇ ਉਤੇ ਨੌਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ
ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਹਾਥੀ ਦੇ ਉਤੇ ਇਕ ਮਹਾਵਤ
ਹੁੰਦੈ। ਉਹ ਰੋ ਰਿਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਉਹਦਾ ਹਾਥੀ
ਮਰ ਗਿਆ। ਉਹ ਡਰਦੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹੁਣ ਕੀ ਹੋਏਗਾ?
ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਮੇਰੇ ਬਾਲ-ਬੱਚੇ
ਕਿੱਥੋਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣਗੇ। ਬੜੇ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ
ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੈਰਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਜਾਹ
ਉਹਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇ ਕਿ ਹਾਥੀ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ।
ਐਵੇਂ ਨਾ ਰੋ। ਹਾਥੀ ਉਠਾ ਕੇ ਦੇਖੋ। ਜਦੋਂ ਮਰਦਾਨੇ
ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਲੱਤ ਮਾਰੀ
ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਿਆ ਹਾਥੀ ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਇਹ
ਗੱਲ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਫੈਲ ਗਈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਪਤਾ
ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ, ਉਹ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਕਿ
ਇਕ ਦਰਵੇਸ਼ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਜਿਹਨੇ ਹਾਥੀ ਜਿਉਂਦਾ
ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ,
ਦਰਵੇਸ਼ ਸਾਈਂ! ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਾਥੀ
ਜਿਉਂਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ? ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹ ਮਾਰਨਾ
ਤੇ ਜੀਵਾਲਣਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ

ਹੋਇਆ ਕਰਦੈ। ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਫੇਰ ਮਾਰ ਕੇ ਦਿਖਾ।
ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰਿਆ
ਹੋਇਐ। ਹਾਥੀ ਧੜਮ ਕਰਕੇ ਗਿਰ ਗਿਆ। ਕਹਿੰਦਾ,
ਹੁਣ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ! ਇਹ ਹਾਥੀ ਜਿਹੜਾ
ਹੈ, ਇਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਸਾਧੂ
ਨੇ ਇਹਨੂੰ ਬਚਾ ਦਿਤਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ
ਸਾਧੂ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਸਾਧੂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ,
ਕੋਈ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਚੁੱਕ ਲਵੇ।
ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਇਹਨੂੰ ਕੋਈ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਕਹਿੰਦਾ, ਕਿਵੇਂ?

ਆਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਧੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਤੱਤਪਰ
ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਦੇ ਵਿਚ ਲੋਹਾ ਸੁੱਟ ਦਿਓ,
ਉਹ ਅੱਗ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦੈ। ਕੋਲੇ ਨੂੰ ਚੁਕਿਆ
ਜਾ ਸਕਦੈ। ਲੇਕਿਨ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਉਸੇ
ਵੇਲੇ ਹੱਥ ਜਾਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੋ ਸਾਧੂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨੂੰ
ਕੋਈ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਗੁਰੂ ਪੰਜਵੇਂ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਭਾਈ ਬੁੱਧੂ। ਸਿੱਖ
ਦਾ ਬਚਨ ਨਿਹਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ
ਤੋਂ ਇਹ ਰੀਤ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੇਖ, ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ
ਦਿਤਾ ਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਤਰ 'ਚ। ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਧੂ
ਆਏ ਹੋਏ ਸੀ। ਹਰ ਸਾਲ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਸੀ ਉਥੇ ਸਾਧੂ।
ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਸੁੱਝੀ ਕਿ ਸਾਧੂ ਐਵੇਂ
ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਟੈਸਟ ਲਈਏ। ਇਕ
ਲੜਕੇ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਉਤੇ ਬਾਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਤੀ, ਬੀਬੀਆਂ
ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪੁਆ ਦਿਤੇ ਤੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਸੰਤ ਦੇ ਕੋਲ
ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸੰਤ ਜੀ! ਨਮਸਕਾਰ।

ਕਿਵੇਂ ਆਏ ਹੋਂ ਬੱਚਿਓ!

ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸੰਤ ਜੀ! ਆ ਬੀਬੀ ਸੰਗਦੀ ਹੈ,
ਤੁਸੀਂ ਇਹਦੇ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਹਦੇ ਲੜਕਾ ਹੋਏਗਾ ਕਿ
ਲੜਕੀ ਹੋਏਗੀ? ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ
ਦੀ ਆਦਤ ਚੰਚਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚਲੇ ਕੀ ਹੈ, ਟਾਲ ਦਿਓ।
ਚਲਦੇ-ਚਲਦੇ ਦਰਬਾਸਾ ਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਦਰਬਾਸਾ ਰਿਸ਼ੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਲ ਗੁਰੂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੁਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਐਨੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਆ ਗਈ। ਸਾਧੂਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਐਨੀ ਦੂਰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਦੱਸੀਏ ਅਸੀਂ?

ਕਹਿੰਦੇ, ਦੱਸੋ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਦੱਸੀਏ ਫੇਰ?

ਕਹਿੰਦੇ, ਦੱਸੋ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੋਏਗਾ ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁਲ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲ ਆ ਗਏ, ਰੋਣ ਲਗ ਗਏ। ਕਹਿੰਦੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਬਾਟੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਆਹ ਮੂਸਲ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦਾ ਜਿਹੜਾ ਬਚਨ ਹੈ ਉਹ ਫੇਰ ਦਿਓ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮੇਰੇ 'ਚ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਚਨ ਫੇਰਨ ਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਤੋਂ ਰੀਤ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ -

ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤੁ ਛਡਾਵੈ ਬਾਂਧੈ ਭਗਤੁ ਨ ਛੁਟੈ ਮੋਹਿ ॥

ਏਕ ਸਮੈ ਮੈ ਕਉ ਗਹਿ ਬਾਂਧੈ

ਤਉ ਫੁਨਿ ਮੈ ਪੈ ਜਬਾਬੁ ਨ ਹੋਇ ॥ ਅੰਗ- ੧੨੫੩

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹਨੇ ਕੁਲ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਾ ਲਿਆ ਲੇਕਿਨ ਬਚਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਨਾ ਬਦਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਮਰੱਥ ਹੋਇਆ ਕਰਦੈ, ਬਚਨ ਬਦਲ ਸਕਦੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਰੀਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਅਭੇਦ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਹੋਇਐ। ਸੋ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਅਭੇਦ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਨਾਮ ਜਪਾਉਂਦੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਮੈਂ ਉਸ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਧੂੜੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਹੜਾ ਆਪ ਵੀ ਨਾਮ ਜਪਦੈ ਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਪਾਉਂਦੈ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀ! ਮੈਂ ਜਿਹੜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ ਹੈ, ਇਹ ਹਉਮੈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਸਮਝਦੈ। ਸਰੀਰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹਨੂੰ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਰਮ ਕਰਦੈ। ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੈ ਕਿ -

ਜਬ ਇਹ ਜਾਨੈ ਮੈ ਕਿਛੁ ਕਰਤਾ ॥

ਤਬ ਲਗੁ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਫਿਰਤਾ ॥ ਅੰਗ- ੨੭੮

ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਦੀਵਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ -

ਧਨ ਪਿਰ ਕਾ ਇਕ ਹੀ ਸੰਗਿ ਵਾਸਾ

ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਭੀਤਿ ਕਰਾਰੀ ॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਉਮੈ ਭੀਤਿ ਤੋਰੀ

ਜਨ ਨਾਨਕ ਮਿਲੇ ਬਨਵਾਰੀ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੬੩

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ, ਗੋਰਖਨਾਥ! ਇਹ ਹਉਮੈ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਬਣਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੈ। ਇਥੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਨੇ-

ਕਤਹੂੰ ਸੁਚੇਤ ਹੁਇਕੈ ਚੇਤਨਾ ਕੋ ਚਾਰ ਕੀਓ,

ਕਤਹੂੰ ਅਚਿੰਤ ਹੁਇਕੈ ਸੋਵਤ ਅਚੇਤ ਹੋ॥

ਕਤਹੂੰ ਭਿਖਾਰੀ ਹੁਇਕੈ ਮਾਂਗਤ ਫਿਰਤ ਭੀਖ,

ਕਹੂੰ ਮਹਾਂ ਦਾਨ ਹੁਇਕੈ ਮਾਂਗਿਓ ਧਨ ਦੇਤ ਹੋ॥

ਕਹੂੰ ਮਹਾਰਾਜਨ ਕੋ ਦੀਜਤ ਅਨੰਤ ਦਾਨ,

ਕਹੂੰ ਮਹਾਰਾਜਨ ਤੇ ਛੀਨ ਛਿਤ ਲੇਤ ਹੋ॥

ਕਹੂੰ ਬੇਦ ਰੀਤ, ਕਹੂੰ ਤਾ ਸਿਉ ਬਿਪ੍ਰੀਤ,

ਕਹੂੰ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਕਹੂੰ ਸੁਰਗੁਨ ਸਮੇਤ ਹੋ॥

ਤ੍ਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਬਿੱਤ

ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਹਰ ਥਾਂ ਦੇ ਉਤੇ, ਲੇਕਿਨ ਹਉਮੈ ਤੱਤ ਨੇ ਤਿੰਨ ਬਣਾ ਦਿਤੇ। ਇਕ ਮੈਂ ਬਣ ਗਿਆ, ਇਕ ਸੰਸਾਰ ਬਣ ਗਿਆ, ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਣ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਗੋਰਖਨਾਥ! ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਤਾਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਉਮੈ ਤੱਤ ਇਥੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕਰਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਹਉਮੈ ਤੱਤ ਦੇ ਅਸਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰਾ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਡੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਹਉਮੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਗਿਆਨੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਣ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ -

ਸੋਈ ਅਜਾਣੁ ਕਹੈ ਮੈ ਜਾਨਾ ਜਾਨਣਹਾਰੁ ਨ ਛਾਨਾ ਰੇ ॥

ਅੰਗ- ੩੮੨

ਜਦੋਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣ ਗਿਆ, ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਅੰਧਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਐ। ਉਹਦਾ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੋ ਗੋਰਖਨਾਥ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕਰਿਆ -

ਕਿਤੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਪੁਰਖਾ

ਕਿਤੁ ਕਿਤੁ ਦੁਖਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਈ ॥ ਅੰਗ- ੯੪੬

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ -

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਪੁਰਖਾ

ਨਾਮਿ ਵਿਸਰਿਐ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥ ਅੰਗ- ੯੪੬

ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਮੇਰਾ-ਤੇਰਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਹੈ ਇਹੀ ਸਾਨੂੰ ਫਸਾਉਂਦਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦੈ। ਇਹਦਾ ਰਾਜ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਕਰੋ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਇਥੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਇਥੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਮੂਲਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹੋ ਨਾਨਕ! ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ -

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥

ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥

ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਗਿਆਨਵਾਨ intellectual level ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੇ। ਇਹਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੱਚਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਜੁਗਾਂ-ਜੁਗਾਂਤਰ ਚਲੇ ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਸੱਚ, ਜਦੋਂ ਅੱਜ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ, ਜਦੋਂ ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ, ਫੇਰ ਵੀ ਸੱਚ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਕੀ? ਅਸੀਂ ਇਕ ਤਰਫਾ ਅਰਥ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਉਹਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਹਦਾ ਹੋਰ ਮਤਲਬ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਇਸ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਤੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ, ਇਥੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਖੰਡ, ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ, ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ

ਸਚੇ ਤੇਰੇ ਖੰਡ ਸਚੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥

ਸਚੇ ਤੇਰੇ ਲੇਅ ਸਚੇ ਆਕਾਰ ॥

ਅੰਗ- ੪੬੩

ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੱਚ ਨੇ। ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਹੈਂ -

ਆਪਿ ਸਤਿ ਕੀਆ ਸਭੁ ਸਤਿ ॥

ਅੰਗ- ੨੮੪

ਇਥੇ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਆਇਆ। ਹੁਣ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ, ਇਥੇ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ, ਅਗਿਆਨ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ, ਆਪ ਹੀ ਤੂੰ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ -

ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ -

ਏਕ ਮੂਰਤਿ ਅਨੇਕ ਦਰਸਨ ਕੀਨ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ॥

ਖੇਲ ਖੇਲ ਅਖੇਲ ਖੇਲਨ ਅੰਤ ਕੋ ਫਿਰ ਏਕ ॥ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ

ਇਹ ਸਾਡਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੰਸਾਰ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਲਈਂ ਫਿਰਦੇ ਓ? ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਕੀ? ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸਣੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਨਾਮ ਜਪਣਾ, ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ

ਸੀ ਉਥੇ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ 'ਚ। ਉਥੇ ਜਿਹੜੇ ਐਕਟਰ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਿਆ। 1266 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਨ ਵੰਡ ਰਹੇ, ਰਜਾਈਆਂ ਵੰਡ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਹ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਨੇ। ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੱਗੇ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਮਕਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਬਗੈਰ ਕੰਮ ਕਰੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ। ਕਿਰਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਜਿਹੜਾ ਪੁੱਟਿਆ, ਉਹ ਆਪ ਨੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਪੁੱਟਿਆ। ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਰਾਣੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਪੰਡਤ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਉਹ ਗਏ ਕਿੱਥੇ? ਜਿਥੇ ਇਕ ਬੰਦਾ ਕਿਰਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਲੱਕੜੀ ਦਾ, ਕੋਈ ਮੰਜੇ ਬਣਾਉਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨੀਆਂ। ਭਾਈ ਲਾਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਦੇ ਨੇ। ਕਿਰਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦਸੀ। ਸੋ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਕਿਰਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੁਸੀਂ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਬੈਠੇ ਨੇ। ਕੰਮ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਦਫਤਰਾਂ 'ਚ ਚਲੇ ਜਾਓ, ਪਾਠ ਵੀ ਬਥੇਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁੱਚਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਸੋ ਨਾਮ ਜਪਣਾ। ਨਾਮ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਪੀਏ ਕਿਵੇਂ? ਤਿੰਨੋਂ ਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਰਹਿ ਗਏ -

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥

ਅੰਗ- ੯੪੨

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਅੰਤਰ ਮਨੋਰਥ ਕੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ -

ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ ਏਕੁ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥

ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਣਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜਾਣੀਐ ॥

ਅੰਗ- ੮੪੬

ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਛੋੜ ਕੱਟ ਕੇ, ਭਰਮ ਕੱਟ ਕੇ, ਸਹੀ ਸੁਰਤ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਨੇ -

ਭੋਲਿਆ ਹਉਮੈ ਸੁਰਤਿ ਵਿਸਾਰਿ ॥

ਅੰਗ- ੧੧੬੮

ਤੇਰੀ ਸੁਰਤ ਹਉਮੈ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈਂ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ, ਮੇਰੀ ਧੀ, ਮੇਰਾ ਘਰ, ਮੇਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ,

ਤੂੰ ਤਾਂ ਹਉਮੈ ਦੀ ਸੁਰਤ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਹਉਮੈ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਉਨਮਨੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਜਾਹ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਸੁਰਤ 'ਚ ਜਾਹ। ਉਥੇ ਦੇਖ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕੀ ਹੈ -

ਏ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਮੇਰਿਹੋ ਹਰਿ ਤੁਮ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਧਰੀ
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ ॥
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ
ਨਦਰੀ ਹਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥
ਏਹੁ ਵਿਸੁ ਸੰਸਾਰੁ ਤੁਮ ਦੇਖਦੇ
ਏਹੁ ਹਰਿ ਕਾ ਰੂਪੁ ਹੈ ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥

ਅੰਗ- ੯੨੨

ਇਥੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਮੇਰੀ ਤੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ, ਹਉਮੈ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਪਏ ਹੋਏ। ਸੋ ਹਉਮੈ ਜਾਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਹੋਇਆ ਕਿ ਫੇਰ ਇਹ ਅਨੁਭਵ (realise) ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ? ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰਖਦੇ। ਸੋਚੀ ਜਾਓ ਫਿਲੋਸਫੀ। ਉਹ ਬੁੱਧੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੰਘਦੀ। ਬੁੱਧੀ ਮੰਡਲ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਬੁੱਧੀ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਫੇਰ ਸਮਾਧੀਆਂ ਲਾ ਲਓ ਜਿੰਨੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਨੇ। ਫੁਰਨਾ ਨਹੀਂ ਮਰ ਸਕਦਾ, ਮਨ ਨਹੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮਰਿਆ ਕਰਦਾ। ਚਾਹੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਲਾ ਲਓ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਤ੍ਰੇਤੇ ਯੁੱਗ ਦਾ ਉਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਯੋਗੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋਗੀਪੁਰ ਗਏ। ਉਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਥੇ 5,113 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਇਹਦੀ। ਉਹਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਹੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਐਡੀ ਸਮਾਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੁਭਵ (realisation) ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਭੁੱਖ ਉਤਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭੋਗਾਂ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਕਰੋ। ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਅੱਗ ਦੇ ਵਿਚ ਲੱਕੜਾਂ ਪਾਓਗੇ, ਓਨੀ ਹੋਰ ਵਧੇਗੀ ਤੇ -

ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ ॥

ਅੰਗ- ੧

ਅਨੁਭਵ (realisation) ਵਾਸਤੇ ਅਗਣਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ।

ਸਵਾਲ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹੇ ਨਾਨਕ! ਤੂੰ ਲੰਘਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਕੀ ਸੋਚਿਆ ਹੈ? ਤੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ ॥

ਅੰਗ- ੧

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਚਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ -
ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥

ਅੰਗ - ੧

ਇਹ ਸਾਰੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਿੰਨੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਰਜਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਕੱਢ ਲੈ। ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ਹੋ ਜਾ, ਜਿਥੇ ਤੈਨੂੰ ਲਿਜਾਂਦੈ, ਜਿਥੇ ਭੇਜਦੈ, ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਾਉਂਦੈ ਕਰੀ ਜਾਹ, ਆਪਣੀ ਮੈਂ ਨਾ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰ।

ਅਗਾਂਹਾਂ ਇਲਾਜ ਦੱਸਿਐ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿ ਨਾ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਜਾਵੇ ਨਾ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੇ 'ਤੇ ਜਾਵੇ, ਇਹਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਇਲਾਜ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਨਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਓਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਹਉਮੈ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ -

ਹਉਮੈ ਨਾਵੈ ਨਾਲਿ ਵਿਰੋਧੁ ਹੈ

ਦਇ ਨ ਵਸਹਿ ਇਕ ਠਾਇ ॥

ਅੰਗ- ੫੬੦

ਹੁਣ ਨਾਮ ਤੈਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਮਿਲੇਗਾ? ਨਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ? ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਪਤਾ ਕੀ ਕਰੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਦੋ ਫੁੱਟ ਗਹਿਰਾ ਹੈ। ਪਿਆਸ ਤਾਂ ਹੁਣ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਜਾਏਗਾ, ਸਾਨੂੰ ਜੇ ਪਤਾ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਉਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਬੋਰ ਕੀਤਾ, ਬੋਰ ਕਰਕੇ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਨਾਲੀਆਂ ਪਾਈਆਂ, ਹੇਠਾਂ ਫਿਲਟਰ ਪਾਇਆ, ਮੋਟਰ ਫਿੱਟ ਕੀਤੀ, ਕਰੰਟ ਦਿਤਾ, ਬਟਨ ਦੱਬਿਆ, ਪਾਣੀ ਆਇਆ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ? ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚ ਗੈਪ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ। ਓਸ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਰਲ ਗਿਆ। ਬਾਰ-ਬਾਰ ਹਵਾ ਨਿਕਲ ਕੇ, ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਬਟਨ ਦੱਬੋ। ਫਟਾਫਟ ਪਾਣੀ ਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪਿਆ -

ਨਉ ਨਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥

ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਇਸ ਕਾ ਬਿਸਮੁ ॥

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਤ ਤਹ ਨਾਦ ॥

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੩

ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ? ਨਾਮ ਦਾਰੂ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇ? ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ -

ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਸਭ ਘਟ ਹੈ ਭਾਈ ॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਿਨੁ ਬਿਧਿ ਨ ਬਨਾਈ ॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸੰਜਮੁ ਕਰਿ ਦੀਆ ॥

ਨਾਨਕ ਤਉ ਫਿਰਿ ਦੁਖ ਨ ਥੀਆ ॥ ਅੰਗ- ੨੫੯

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਤੂੰ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਓਨੀਂ ਦੇਰ ਤਕ ਤੈਨੂੰ ਨਾਮ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਤੇ ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਆਉਣੈ ਕਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂ। ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰਿਓ! ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਮੰਤਰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਗੁਰੂ ਦਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਸਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜ ਗਿਆ? ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਬਣਨਾ ਹੋਵੇ, ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਮੰਤਰ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਕਹਾਉਂਦੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਕੋਲ ਜਾਓ। ਕਹਿੰਦਾ ਜੀ, ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਫਲਾਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੱਥੇ ਟੇਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਮੰਤਰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਆਪੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਨੇ। ਗੁਰੂ ਕੋਲ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਅਜੇ ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ -

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੈ ਲਗਿਆ ਕਢਿ ਰਤਨੁ ਦੇਵੈ ਪਰਗਾਸਿ ॥

ਅੰਗ- 80

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਉ ਨ ਪਾਈਐ ਬੁਝਹੁ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਨਾਨਕ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥

ਅੰਗ- ੬੪੯

ਸਾਡਾ ਜੋ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਪਾਹੁਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਜਿਹਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੰਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਉਹ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਮੰਤਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਰ-ਬਾਰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਦੇ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਅਝਿਕੇ ਲਗਦੇ ਨੇ। ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ, ਉਹਦੀਆਂ ਰਹਿਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਰਹਿਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਕਿਵੇਂ ਨਾਮ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਵੇ? ਨਹੀਂ ਨਾਮ ਫਲਿਆ ਕਰਦਾ।

ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅੰਦਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠੇ ਨੇ। ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ -

ਕਾਇਆ ਨਗਰੁ ਨਗਰੁ ਗੜ ਅੰਦਰਿ ॥

ਸਾਚਾ ਵਾਸਾ ਪੁਰਿ ਗਗਨੰਦਰਿ ॥

ਅਸਥਿਰੁ ਥਾਨੁ ਸਦਾ ਨਿਰਮਾਇਲੁ

ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਦਾ ॥ ੧ ॥

ਅੰਦਰਿ ਕੋਟ ਛਜੇ ਹਟਨਾਲੇ ॥

ਆਪੇ ਲੇਵੈ ਵਸਤੁ ਸਮਾਲੇ ॥

ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਜੜੇ ਜੜਿ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਖੋਲਾਇਦਾ ॥

ਅੰਗ- ੧੦੩੩

ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਿਐ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਅੰਦਰਲਾ ਮਨ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਉਹ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰੀ -

ਭੀਤਰਿ ਕੋਟ ਗੁਫਾ ਘਰ ਜਾਈ ॥

ਨਉ ਘਰ ਥਾਪੇ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥

ਦਸਵੈ ਪੁਰਖੁ ਅਲੇਖੁ ਅਪਾਰੀ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਦਾ ॥

ਅੰਗ- ੧੦੩੩

ਹੁਣ ਅੱਖਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੀਆਂ। ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ। ਕੰਨ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ, ਚੁਗਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ। ਨਾਮ ਦੀ ਧੁਨ ਸੁਣਦੇ ਨੇ। ਰਸਨਾ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਮਾਸ, ਮੱਛੀਆਂ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ, ਨਾਮ ਦਾ ਰਸ ਇਹਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਦੇ। ਇਹਦੀ ਜਿਹੜੀ ਭੁੱਖ ਸੀ ਰਸ ਮਾਨਣ ਦੀ ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਸੁਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਐਸਾ ਰਸ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਇਹਨੂੰ ਹਰ ਵਕਤ ਮਸਤ ਰਖਦੇ। ਕਹਿੰਦੇ - 'ਨਉ ਘਰ ਥਾਪੇ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥ ਦਸਵੈ ਪੁਰਖੁ ਅਲੇਖੁ ਅਪਾਰੀ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਦਾ ॥' ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਕਰੋ। ਆਪੇ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਹਾਂ? ਐਨਾ ਤਾਂ ਮੰਨ ਲਓ ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀ! ਅਸੀਂ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਉਣੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਾਕੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸੀ ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸਤਿਜੁਗ ਦੇ ਅੰਦਰ 10,000 ਸਾਲ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰੇ, ਤ੍ਰੇਤੇ ਯੁੱਗ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ। ਸੌ ਸਾਲ ਤਪੱਸਿਆ ਦੁਆਪਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸਤਿਜੁਗ ਦੀ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ। ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿੰਨਾ ਮੁਨਾਫਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਭੁਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੇ। ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨਾਂ ਆ ਗਈਆਂ, ਬੇਅੰਤ ਲਿਟਰੇਚਰ ਆ ਗਿਆ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੌੜ ਪਿੱਛੇ ਪੈ ਗਏ। ਸਾਡਾ ਉਧਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਊਗਾ? ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਪਿਆਰਿਓ! ਬੇਦਿਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਐਸੀ ਚੀਜ਼ ਕਲਜੁਗ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਨਾਮ ਨੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨਾ

ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਘੜੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ, ਸਾਢੇ 24 ਮਿੰਟ ਦੀ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੇ। ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ -

ਕਈ ਕੋਟਿਕ ਜਗ ਫਲਾ ਸੁਣਿ ਗਾਵਨਹਾਰੇ ਰਾਮ ॥

ਅੰਗ- ੫੪੬

ਕਈ ਕਰੋੜ ਜਗਾਂ ਦਾ ਫਲ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਜਾਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਚਾ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਜੁੜਦੈ। ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਖੁਲ੍ਹਦੈ ਸਾਡਾ। ਅੰਦਰ ਜਿਹੜਾ ਹੈ -

ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਹੈ ਦਸਵੈ ਗੁਪਤੁ ਰਖੀਜੈ ॥

ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਨ ਖੁਲਨੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਖੁਲੀਜੈ ॥

ਅੰਗ- ੯੫੪

ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨੈ। ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਕਿੱਥੇ ਗਏ? ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਕਿਵੇਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ। ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ। ਉਹ ਵੀ ਛੋਟੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿਤੀਆਂ। ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਕੁਛ ਹੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦੈ। ਉਹ ਬਾਣੀਆਂ ਤਾਂ ਝਾੜੂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਨੇ ਅੰਦਰ। ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਨੇ ਉਹ ਟਿਕ ਜਾਣ। ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਹੁੰਦਾ। ਨਾਮ ਦੀ ਧੁਨ ਸਭ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਧੁਨ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਪੈਣੈ। ਉਸ ਧੁਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰੇਗਾ - 'ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਨ ਖੁਲਨੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਖੁਲੀਜੈ ॥' ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਫੇਰ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਲਪਨਿਕ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਹੈ -

ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਧੁਨਿ ਵਜਦੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਣੀਜੈ ॥

ਅੰਗ- ੯੫੪

ਫੇਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਉਥੇ। ਆਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ, ਉਥੇ ਗਿਆਨ ਦਾ, ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ -

ਤਿਤੁ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਚਾਨਣਾ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਮਿਲੀਜੈ ॥

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਵਰਤਦਾ ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਰਚਨ ਰਚਾਈ ॥

ਅੰਗ- ੯੫੪

ਦਿਸਿਆ ਕੀ? ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਜਿਹਨੂੰ ਮੈਂ ਟੋਲ੍ਹਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ -

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਤੂ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥ ਅੰਗ- ੯੪੭

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ -

ਅਬ ਕਲੁ ਆਇਓ ਰੇ ॥

ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ ॥

ਅਨ ਰੂਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ॥

ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਹੁ ਭੁਲਹੁ ॥

ਅੰਗ - ੧੧੮੫

ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬੰਦਗੀ ਕਰੋ, ਨਾਮ ਜਪੋ। ਨਾਮ ਦੇ ਭੇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੋ। ਨਾਮ ਕਿਵੇਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦੈ? ਨਾਮ ਦੀ ਅਉਧ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਨਾਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ? ਨਾਮ ਕਰਦਾ ਕੀ ਹੈ -

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥

ਅੰਗ- ੫੩੮

ਗੁਰੂ ਦੀ ਮੱਤ ਧਾਰ ਕੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਹਨੇ ਕਰਨਾ ਕੀ ਹੈ -

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਬਿਖੁ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬਿਖੁ ਲਹਿ ਜਾਏ ਰਾਮ ॥

ਅੰਗ- ੫੩੮

ਜਿਹਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਹਦੀ ਅਕਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਟਿਕਾਣੇ ਆਉਂਦੀ। ਹੋਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਤਿੰਨ ਗੁਣ - ਰਜੋ ਗੁਣ, ਤਮੋ ਗੁਣ, ਸਤੋ ਗੁਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਗਵਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ 'ਚ ਹੋਇਆ ਕੀ -

ਤਿਹੀ ਗੁਣੀ ਸੰਸਾਰੁ ਭ੍ਰਮਿ ਸੁਤਾ ਸੁਤਿਆ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥

ਅੰਗ- ੯੨੦

ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਲੰਘਦੀ ਤੁਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਭੋਲਿਆ! ਕਦੇ ਤਾਂ ਜਾਗ -

ਦਿਨ ਤੇ ਪਹਰ ਪਹਰ ਤੇ ਘਰੀਆਂ ਆਵ ਘਟੈ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ॥

ਅੰਗ- ੯੯੨

ਇਹ ਤਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣੈ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ। ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦੈ ਕਿ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੋ ਗਿਆ, ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਉਮਰ ਲੰਘ ਗਈ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਤੂੰ pessimistic (ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ) ਪੱਖ ਨਾ ਲੈ -

ਅਜਹੁ ਕਛੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਹੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਭਜਨ ਤੇ ਨਿਰਭੈ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥

ਅੰਗ- ੭੨੬

ਜੇ ਹੁਣ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਸੋਝੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਤੇਰਾ ਉਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੈ। ਜਾਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਜੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਵੀ ਰਹਿ ਗਏ ਤਾਂ ਵੀ ਤੂੰ ਲੰਘ ਸਕਦੈ। ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਡੋਲਦੈ? ਇਕ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦਸਦੇ ਹਾਂ -

ਅਜਮਲੁ ਪਾਪੀ ਜਗੁ ਜਾਨੇ ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥

ਅੰਗ- ੯੩੨

ਉਹਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ। ਉਹਨੇ ਕਰਿਆ ਕੀ? ਕਹਿੰਦੇ -

ਅਜਮਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਤੁ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਨੀ
ਕਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ਬੋਲਾਰੇ॥

ਅੰਗ- ੯੮੧

ਨਾਰਾਇਣ ਉਹਦਾ ਨਾਉਂ ਸੀ -
ਅੰਤਕਾਲੁ ਜਮਦੂਤ ਵੇਖਿ ਪੁਤ ਨਰਾਇਣ ਬੋਲੇ ਛਹਿਆ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

ਪੁੱਤ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਹਾਕ ਮਾਰ ਦਿਤੀ। ਸੋਝੀ ਆ ਗਈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ। ਪਤਿਤ ਹੋਇਆ-ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਤ ਨੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੈਂ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਹਾਕ ਮਾਰਾਂ। ਉਸ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਹੀ ਹਾਕ ਮਾਰ ਦਿਤੀ, ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ -

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਮਨ ਭਈ ਭਾਵਨੀ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਰਗਾ ਨਾ ਕੋਈ ਭੋਲਾ ਹੋਰ ਹੈ,
ਨਾ ਕੋਈ ਪਿਆਰਾ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਦਇਆਲ ਹੈ।
ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ -

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥ ਅੰਗ - ੨੭੫

ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦਇਆਲ ਹੈ,
ਦਇਆਲ ਹੈ, ਦਇਆਲ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦਇਆਲ,
ਹੁਣ ਵੀ ਦਇਆਲ, ਫੇਰ ਵੀ ਦਇਆਲ। ਉਹ ਤਾਂ
ਦਇਆਲ ਹੈ, ਤੂੰ ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਕਰ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਹੈ ਪਿਆਰ ਦੀ -

ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਉ ਭਗਤੁ ਦਾ ਭੁਖਾ।

ਤੂੰ ਮੰਗਦੈਂ, ਤੈਨੂੰ ਉਹ ਦੇਈ ਜਾਂਦੈ। ਹਰ ਵਕਤ
ਤੇਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ (attitude) ਇਹ ਹੈ -

ਆਖਹਿ ਮੰਗਹਿ ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥

ਅੰਗ- ੨

ਉਹ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂਦੈ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ -

ਦਾਤਿ ਪਿਆਰੀ ਵਿਸਰਿਆ ਦਾਤਾਰਾ ॥ ਅੰਗ- ੬੭੬

ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਕਿਉਂਕਿ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ (visible) ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ ਉਹ।
ਬੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਅਸਤ ਨੇ। ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਯੁੱਗ ਆ
ਗਿਆ। ਤੁਸੀਂ ਇਥੋਂ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਦਾ ਬਟਨ ਦੱਬੋ।
ਇਥੇ ਦਿਸਦੈ ਕੁਛ ਆਉਂਦਾ? ਦੂਰ ਪਏ ਹਥਿਆਰ ਚਲ
ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਦੂਰ ਪਏ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਅਸਮਾਨਾਂ 'ਚ ਗਏ
ਹੋਏ ਨੇ ਯੰਤਰ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਰਿਹੈ, ਉਹਨਾਂ
ਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਕੁਛ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ
ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਿਹੜਾ
ਹੈ ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਜਿਧਰ ਵੀ ਜਾਂਦੈ -

ਜਹ ਜਹ ਪੇਖਉ ਤਹ ਹਜੁਰਿ ਦੂਰਿ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਈ ॥

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤੁ ਮੈ ਮਨ ਸਦਾ ਧਿਆਈ ॥

ਅੰਗ- ੬੭੭

ਬਚਨ ਮੰਨੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ
ਦਾ ਬਚਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਜਪਣੈ। ਸਾਡਾ ਇਰਾਦਾ
ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਨਾਮ ਜਪੀਏ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤਰ ਦਾ
ਜਾਪ ਕਰੀਏ। ਹੁਣ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਾਡੀ ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ।
ਉਹ ਸੁਰਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਮਨ
ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ -

ਮਮਾ ਮਨ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਹੈ ਮਨ ਸਾਧੇ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥

ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸਿਉ ਕਹੈ ਕਬੀਰਾ

ਮਨ ਸਾ ਮਿਲਿਆ ਨ ਕੋਇ ॥

ਅੰਗ- ੩੪੨

ਮਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣਾ ਪੈਂਦੈ। ਜਿਹਦਾ ਮਨ ਮੰਨ
ਗਿਆ-

ਮੰਨੈ ਧਰਮ ਸੇਤੀ ਸਨਬੰਧੁ ॥

ਅੰਗ- ੩

ਉਹਦਾ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜੁੜ ਜਾਣੈ। ਮਨ ਨੂੰ
ਸਮਝਾਓ, ਮਨ ਨੂੰ ਮੰਨਾਓ, ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਕਰੋ ਘੋਲ।
ਵਿਚਾਰੋ, ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ 'ਚ ਨਾਮ ਜਪਣ
ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੋ। ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਾਮ
ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਮਿਲਦੇ ਨੇ -

ਆਵੈ ਸਾਹਿਬੁ ਚਿਤਿ ਤੇਰਿਆ ਭਗਤਾ ਡਿਠਿਆ ॥

ਅੰਗ- ੫੨੦

ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀ! ਮੈਂ ਜੋ ਬੇਨਤੀ
ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਆਪ ਦੇ ਪਾਸ। ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ
ਪਾਸ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ
ਪਿਆਰਿਓ! ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚਾਰੋ, ਰੁੜਦਾ ਤੁਰਿਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦਾ ਵੀ, ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਵੀ,
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦਾ, ਸਭ ਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਦਰ ਖੋਜ ਨਹੀਂ
ਕਰੀ। ਅੰਦਰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਤੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਹੋ ਜਾਏਗੀ -

ਬਾਹਰਿ ਢੁਢਨ ਤੇ ਛੂਟਿ ਪਰੇ

ਗੁਰਿ ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਦਿਖਾਇਆ ਥਾ ॥ ਅੰਗ- ੧੦੦੨

ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ -

ਘਰ ਮਹਿ ਘਰੁ ਦੇਖਾਇ ਦੇਇ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੯੧

ਜਦੋਂ ਦਿਖਾ ਦਿਤਾ। ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ -

ਪੰਚ ਸਬਦ ਧੁਨਿਕਾਰ ਧੁਨਿ ਤਹ ਬਾਜੈ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥

ਦੀਪ ਲੋਅ ਪਾਤਾਲ ਤਹ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਹੈਰਾਨੁ ॥

ਤਾਰ ਘੋਰ ਬਾਜਿੰਤੁ ਤਹ ਸਾਰਿ ਤਖਤਿ ਸੁਲਤਾਨੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੯੧

ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ
ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸੇ

ਜਨਮ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਜੋ ਬੀਤ ਗਿਆ, ਬੀਤ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਤਕੜਾ ਹੋ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਿਆ ਉਹ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਓ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਭੁੱਲ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ? ਉਹ ਤਾਂ ਭੁਲਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨੇ। 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਜਿਹੜਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਛ ਮੈਂ ਬੋਲਿਆ ਹਾਂ, ਇਹਦੇ 'ਚ ਸਾਰੇ ਸੰਕੇ ਤੇ ਜਵਾਬ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਨੇ। ਦਸ-ਦਸ ਪੁਸਤਕਾਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੀਆਂ ਨੇ। ਇਕ ਤਾਂ ਹੈ ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ, ਇਕ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਾਰਗ, ਕਿਵ ਕੁੜੇ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ। ਉਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੋ। ਆਹ ਸੰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ ਹੀ ਨੇ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਪਰ ਉਹ ਐਨੇ ਸੰਖੇਪ ਨੇ ਕਿ ਜਗਿਆਸੂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਸੋ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰੋ, ਕਿਸੇ realised soul (ਅਨੁਭਵੀ ਰੂਹ) ਦਾ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰੋ। 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਜਦੋਂ ਦਾ ਕੱਢਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ 'ਚੋਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਰਾਹ ਦਿਖਾ ਦਿਤਾ। ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ।

ਬੈਡਫੋਰਟ 'ਚ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਿਲੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਕਹਿੰਦੇ ਜੀ, ਉਹ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਕੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਸਮਝ ਆ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬੜੀ ਦੇਰ ਦੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੀ। ਸੋ ਇਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ (attempt) ਹੈ ਇਹ, ਇਹਦੇ 'ਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣੇ ਨੇ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਮੇਰਾ ਹੈਗਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਦਿਤਾ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਜਿਹਦਾ ਜੀਅ ਕਰਦੇ ਇਥੇ ਛਾਪ ਲਓ। ਅਸੀਂ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ।

ਸੋ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਆਖਰੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਜੀਵਨ 'ਚ ਆਓ। Theory (ਸਿਧਾਂਤ) ਸਾਡੇ ਜਿੰਨੇ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਿਓਰੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪੜ੍ਹੋ। ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਕਰੇਗਾ ਕੀ ਜੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਆਏ। ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ (ਅਮਲ) ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਮਲ (ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ) ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਖਾਲੀ ਹਾਂ। ਇਧਰਲੀਆਂ ਉਧਰਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਸੀਂ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟ ਰਹੇ। ਉਥੇ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਮਨਮੁਖ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਨਾ ਉਹਨੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਿਆ, ਨਾ ਉਹਨੇ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਹਦੀ ਲੰਘ ਗਈ, ਸਾਰੀ ਉਹਦੀ ਲੰਘ ਗਈ। ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ, ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ ਤੂੰ ਹੁਣ ਦੂਜੀ ਕਰ, ਹੁਣ ਤੀਜੀ ਕਰ।.....ਹੁਣ ਪੰਦਰਵੀਂ

ਕਰ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਤਾਂ ਦੇਖਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸਤਿਸੰਗ ਵੀ ਚਾਟਸਾਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਫਲ ਮਿਲੇਗਾ। ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਨਾਲ ਆਵੇ। ਦੇਖੋ ਕਿ ਮੇਰੇ 'ਚ ਇਕ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪਿਆ? ਮੈਂ ਕੁਛ ਤਰੱਕੀ ਕਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਓਨਾਂ ਹੀ ਕ੍ਰੋਧ ਆਉਂਦੈ, ਓਨਾ ਹੀ ਲੋਭ ਆਉਂਦੈ। ਓਨਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੈਰ ਹੈ, ਓਨੀ ਹੀ ਈਰਖਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚ, ਫੇਰ ਕੋਈ ਤਰੱਕੀ ਤਾਂ ਕਰੀ ਨਾ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਲੱਗਾਂਗੇ, ਓਸ ਵਕਤ ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀ ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੱਲ ਸਮਝ ਆਏਗੀ। ਜੇ ਭਲਾ ਅਸੀਂ ਨਾ ਲੰਘ ਸਕੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਜੀਵ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਇਹਨੂੰ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੈ। ਇਹ ਮੁੜ ਕੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੈਂਦੈ ਜਿਥੋਂ ਛੱਡਦੈ। ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ-

ਹਰਿ ਜਾਣੈ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜੋ ਜੀਇ ਵਰਤੈ

ਪ੍ਰਭ ਘਾਲਿਆ ਕਿਸੈ ਕਾ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨ ਗਵਾਈ ॥

ਅੰਗ- ੮੫੯

ਇਹਨੂੰ ਯੋਗ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਚੱਲਿਆ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸੀ ਪਰ ਵਿਚਾਲੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਹੁਣ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੀ ਐਸੇ ਸਾਧਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦੈ ਕਿ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗ ਜਾਂਦੈ। ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦੈ। ਅਪਣਾਅ ਕੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਕਦਮ ਪੁੱਟੋ। ਕਿਉਂਕਿ -

ਅਬ ਕਲੁ ਆਇਓ ਰੇ ॥ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ ॥

ਅਨ ਰੂਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ॥ ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਹੁ ਭੁਲਹੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੧੮੫

ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਆਪ ਬੜੀ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਹੋਂ। ਬਹੁਤ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੈ ਕਿ ਐਡੀ ਦੂਰ ਬੈਠ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹੋਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵੀ ਸਰਵਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਇਆ ਦੀ ਛੜ-ਛੜਾਹਟ ਦੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਭੁੱਲੇ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧੋ। ਇਥੇ ਰੁਕੋ ਨਾ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹਿ।

(ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮ, ਦੀਵਾਨ ਨੰ: 690)

ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬਾਨੀ, ਟਰੱਸਟ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਸ਼ਾਨ -

ਸਤਿਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ,
ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀਓ ਮਹਾਰਾਜ!

ਡੰਡਉਤਿ ਬੰਦਨ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ॥
ਡੋਲਨ ਤੇ ਰਾਖਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਰਿ ਹਥ ॥

ਅੰਗ - ੨੫੬

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਪ੍ਰਭ ਆਇਆ ਪਰਿਆ ਤਉ ਸਰਨਾਇ॥
ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਲਾਇ॥

ਅੰਗ - ੨੮੯

ਧਾਰਨਾ - ਪ੍ਰਭ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ,
ਮੈਂ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ-ਮੈਂ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ।

ਮੈਂ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ॥
ਈਘੈ ਨਿਰਗੁਨ ਉਘੈ ਸਰਗੁਨ
ਕੇਲ ਕਰਤ ਬਿਚਿ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਨਗਰ ਮਹਿ ਆਪਿ ਬਾਹਰਿ ਫੁਨਿ ਆਪਨ
ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕੇ ਸਗਲ ਬਸੇਰਾ ॥
ਆਪੇ ਹੀ ਰਾਜਨੁ ਆਪੇ ਹੀ ਰਾਇਆ
ਕਹ ਕਹ ਠਾਕੁਰੁ ਕਹ ਕਹ ਚੇਰਾ ॥ ੧ ॥
ਕਾ ਕਉ ਦੁਰਾਉ ਕਾ ਸਿਉ ਬਲਬੰਚਾ
ਜਹ ਜਹ ਪੇਖਉ ਤਹ ਤਹ ਨੇਰਾ ॥
ਸਾਧ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰੁ ਭੋਟਿਓ ਨਾਨਕ
ਮਿਲਿ ਸਾਗਰ ਬੁੰਦ ਨਹੀ ਅਨ ਹੇਰਾ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੧੧੭ ॥

ਅੰਗ- ੮੨੭

ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀ! ਚਿੱਤ ਬਿਰਤੀਆਂ ਇਕਾਗਰ ਕਰੋ, ਨੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰੋ। ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕਰੋ। ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੋ, ਫੇਰ ਹਿਰਦੇ 'ਚ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਮੰਨੋ, ਫੇਰ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ, ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਨਾ। ਬਹੁਤ ਦੂਰ-ਦਰਾਜ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਨੇ। ਬਟਾਲੇ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚੋਂ, ਏਧਰ ਪੱਟੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਜਿੰਨੇ ਪਿੰਡ ਨੇ, ਦੁਆਬੇ ਵਿਚੋਂ ਫਿਲੌਰ ਏਰੀਆ, ਬਹਿਰਾਮ ਏਰੀਆ, ਫਗਵਾੜਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆਪ ਆ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਂ। ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ -

ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੂੰ ਆਇਆ ਲਾਹਾ ਲੈਣਿ ॥ ਅੰਗ- ੪੩

ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਐਡੀ ਦੂਰ ਆਏ ਹਾਂ। ਖੇਚਲ ਝੱਲੀ ਹੈ, ਛੇ-ਛੇ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਫਰ ਕਰਿਆ

ਹੈ। ਜੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਬਚਨ ਹੋਣਗੇ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਯਾਦ ਰਹਿ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਲਾਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਅਨੁਭਵੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਕ ਕਦਮ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਯੱਗ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੈ। ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਚਿੱਤ ਲਾ ਕੇ ਜੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦੈ ਤੇ ਸੁਣਦੈ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹਨੂੰ ਮੰਨਦੈ। ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਮੰਨਣਾ -

ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਪੂਜਣ ਸਭਿ ਆਵਹਿ
ਸਭਿ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਤਮ ਬਾਨੀ ॥
ਗਾਵਿਆ ਸੁਣਿਆ ਤਿਨ ਕਾ ਹਰਿ ਥਾਇ ਪਾਵੈ
ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ॥

ਅੰਗ-੩੦੫

ਆਗਿਆ ਮੰਨਣੀ ਹੈ। ਜੇ ਬਚਨ ਹੈਗੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੋ ਕਿ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਨ ਤੋਂ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾਂਦਾ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ -

ਸੰਤਹੁ ਸਾਗਰੁ ਪਾਰਿ ਉਤਰੀਐ ॥
ਜੇ ਕੇ ਬਚਨੁ ਕਮਾਵੈ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤਰੀਐ ॥

ਅੰਗ- ੭੪੭

ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤਰਨੈ? ਉਹ ਹੈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭਵਸਾਗਰ। ਉਹਦਾ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਉਹ ਅੱਗ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਲਹਿਰਾਂ ਨਾ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀਆਂ ਨੇ, ਨਾ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ, ਅਥਾਹ ਹੈ। ਜਿਹਦਾ ਕੋਈ ਥਾਹ ਨਾ ਲੱਗੇ -

ਪਾਵਕ ਸਾਗਰ ਅਥਾਹ ਲਹਰਿ ਮਹਿ ਤਾਰਹੁ ਤਾਰਨਹਾਰੇ ॥
ਅੰਗ- ੬੧੩

ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਾ ਕੇ ਬਚਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਉਛਲਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਹੋਂ। ਸੁਖਸ਼ਮ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਉਹ। ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਐਡੀ ਦੂਰ ਆਉਣ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅਸੀਂ ਕਰ ਲਈਏ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਲਾਭ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਨਾ ਤੁਹਾਡਾ -

ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥ ਅੰਗ- ੧੨

ਇਹ ਤੇਰਾ ਅਸਲੀ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜੂਨੀ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲ ਗਈ। 83 ਲੱਖ 99 ਹਜ਼ਾਰ 999 ਸਰੀਰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਹ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਆਪੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿੰਨਾ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਬਣ ਗਏ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਣੇ ਹਾਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਦੇਖ ਲੈ ਹੁਣ ਪਿਆਰਿਆ! ਜੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਗਵਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਦੇਖ ਲੈ। ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਤੇ ਲੰਘ ਜਾਵਾਂ, ਉਹ ਵੀ ਦੇਖ ਲੈ। ਉਹ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ। ਦੂਜਾ ਹੈਗਾ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਕਰ। ਫੇਰ ਤਾਂ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੀ ਹੈ ਚੱਕਰ 'ਚ -

ਇਸ ਪਉੜੀ ਤੇ ਜੋ ਨਰੂ ਚੁਕੈ
ਸੋ ਆਇ ਜਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥ ਅੰਗ- ੧੦੭੫

ਉਹ ਮਨਮੁਖ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦੈ, ਮਨਮੁਖ ਕੋਲ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਮਿੱਤਰਤਾ ਵੀ ਕਰ ਲਓ ਉਹਦੇ ਨਾਲ, ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੈ -

ਮਨਮੁਖ ਸਉ ਕਰਿ ਦੋਸਤੀ ਸੁਖ ਕਿ ਪੁਛਹਿ ਮਿਤ ॥
ਅੰਗ- ੧੪੨੧

ਸੁਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੈਂ, ਤੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਤਾਂ ਮਨਮੁੱਖ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲਗ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ, ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ-

ਮਨਮੁਖੁ ਦੁਖ ਕਾ ਖੇਤੁ ਹੈ ਦੁਖੁ ਬੀਜੇ ਦੁਖੁ ਖਾਇ ॥
ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਜੰਮੈ ਦੁਖਿ ਮਰੈ ਹਉਮੈ ਕਰਤ ਵਿਹਾਇ ॥
ਅੰਗ - ੯੪੭

ਸਾਰੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜੋ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਹੈ -
ਸਰਬ ਰੋਗ ਕਾ ਅਉਖਦੁ ਨਾਮੁ ॥ ਅੰਗ- ੨੭੪

ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ
ਮਨ ਤਨ ਭਏ ਅਰੋਗਾ ॥ ਅੰਗ- ੬੧੧

ਮਨ ਵੀ ਅਰੋਗ, ਤਨ ਵੀ ਅਰੋਗ। ਸੋ ਨਾਮ ਕਿਥੋਂ ਮਿਲਦੈ? ਨਾਮ ਮਿਲਦੈ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੋਂ। ਗੁਰੂ ਘਰ 'ਚ ਮਿਲਦੈ, ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਮੰਤਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ, ਤੱਤ ਬੇਤਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ, ਨਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰੋ। ਕਮਾਈ ਕਰਦਿਆਂ-ਕਰਦਿਆਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਵਸਥਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਨਾਮ ਦੇ ਮੰਡਲ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਜਿਹੜਾ ਤੇਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਸੀਂ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦੇ ਇਥੇ। ਕਦੇ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿ ਗੋਬਿੰਦ ਤਾਂ ਮਿਲਿਆ ਨਾ, ਐਨੇ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਏ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਾਂ

ਨੇ ਜੋ ਸਤਿਸੰਗ 'ਚ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ -

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥
ਅੰਗ - ੬੪੨

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੋ ਕੋਈ ਕਰਮ ਹੈ, ਸਾਧੂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਹਰੀ ਦਾ ਜਸ। ਪਰ ਇਹ ਮਿਲਦਾ ਕੀਹਨੂੰ ਹੈ? -

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ
ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਨਾ ॥ ਅੰਗ - ੬੪੨

ਜਿਹਦੇ ਮਸਤਕ ਦੇ ਵਿਚ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਐ, ਉਹ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਵੀ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰ ਰਿਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦੇ ਪੁੰਨ ਕਰਮ ਬੀਜੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਪੁੰਨ ਕਰਮ ਜਦੋਂ ਅੰਕੁਰ ਫੁਟਦੈ -

ਪੁਰਬ ਕਰਮ ਅੰਕੁਰ ਜਬ ਪ੍ਰਗਟੈ
ਭੋਟਿਓ ਪੁਰਖੁ ਰਸਿਕ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਅੰਗ- ੨੦੪

ਆਪਾਂ ਦਾਣੇ ਬੀਜਦੇ ਹਾਂ ਧਰਤੀ ਵਿਚ, ਕਣਕ ਬੀਜਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਤੂਈ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਅੰਕੁਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਰਮਾਂ 'ਚ, ਫੇਰ ਕੀ ਹੁੰਦੈ, ਰਸਕ ਬੈਰਾਗੀ, ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਉਹਦੇ ਬਚਨ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ -

ਮਿਟਿਓ ਅੰਧੋਰੁ ਮਿਲਤੁ ਹਰਿ ਨਾਨਕ
ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਸੋਈ ਜਾਗੀ ॥ ਅੰਗ- ੨੦੪

ਜਿਹੜਾ ਜਨਮਾਂ-ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਨੇਰਾ ਪਿਆ ਹੋਇਐ ਮਨ ਵਿਚ ਉਹ ਮਿਟ ਜਾਂਦੈ। ਸਾਡੀ ਸੁਰਤ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਹੈ। ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਾਂ -

ਤਿਹੀ ਗੁਣੀ ਸੰਸਾਰੁ ਭ੍ਰਮਿ ਸੁਤਾ ਸੁਤਿਆ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
ਅੰਗ - ੯੨੦

ਅਸਲੀ ਕੰਮ ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਚਿੱਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੂੰ ਨਾਮ ਜਪ। ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਬਹੁਤ ਸੁਖਾਲੀ ਬਾਤ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਦਸ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਪਾਰ ਲੰਘਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲਓ ਕਿ ਕਿਸਤੀ ਦਾ ਜੇ ਇਕ ਚੱਪੂ ਹੋਵੇ, ਕਿਸਤੀ ਚਲਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜ਼ੋਰ ਲਾਓ। ਉਥੋਂ ਹੀ ਗੋੜਾ ਹੀ ਖਾਈ ਜਾਏਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਚੱਪੂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਚੱਲਣੈ ਉਹਨੇ ਕਿਸਤੀ ਦਾ ਰੁਖ ਬਦਲ ਦੇਣੈ। ਜੇ ਬਰਾਬਰ ਦੂਜਾ ਰੁਖ ਹੈ, ਦੋਨੋਂ ਚੱਪੂ ਚਲਦੇ ਨੇ ਫੇਰ ਸਿੱਧੀ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵੀ ਹੋਵੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤੈ ਕਿ -

ਵਿਚਿ ਦੁਨੀਆ ਸੇਵ ਕਮਾਈਐ ॥

ਤਾ ਦਰਗਹ ਬੈਸਣੁ ਪਾਈਐ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਾਹ ਲੁਡਾਈਐ ॥

ਅੰਗ- ੨੬

ਦਰਗਾਹ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ, ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਤੁਰੋ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੋ, ਧੰਨ-ਧੰਨ ਕਹੇਗਾ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ।

ਸੋ ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀ! ਜਿਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਾਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਫਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਰੁੱਤਾ ਬੀਜ ਬੀਜੀਏ, ਜੰਮਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਸੀ ਇਹ ਤਿੰਨ ਯੁੱਗਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੰਮ ਦਿੰਦੇ ਸੀ -

ਸਤਜੁਗਿ ਸਤੁ ਤੇਤਾ ਜਗੀ ਦੁਆਪਰਿ ਪੂਜਾਰਾਰ ॥
ਤੀਨੋਂ ਜੁਗ ਤੀਨੋਂ ਦਿੜੇ ਕਲਿ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥

ਅੰਗ- ੩੪੬

ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਜਿਸ ਵਿਚੀਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਨਾਲ ਉਧਾਰ ਹੋਣਾ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੇ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਲੰਘਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ। ਸਹਾਇਤਾ ਇਸ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਐਸਾ ਫੁਰਮਾਨ ਆਉਂਦੇ -

ਧਾਰਨਾ - ਤੇਰੀ ਨਾਮ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ,
ਅੱਖੀ ਵੇਲਾ-ਅੱਖੀ ਵੇਲਾ।

ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਨਾਮ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਹੈ -

ਜਹ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤ ਨ ਭਾਈ ॥ ਅੰਗ-੨੬੪

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣੈ, ਨਾ ਮਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਜਾਣੈ, ਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਮਿੱਤਰ ਨੇ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਭਾਈ ਨੇ, ਨਾ ਸਰੀਰਕ ਬਲ ਨੇ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਸਤਰ ਨੇ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਹ ਪਿਆ ਹੁੰਦੇ ਜਮਦੂਤਾਂ ਨਾਲ। ਉਹਨੂੰ ਖਿੱਚੀਂ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਉਥੇ -

ਜਹ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤ ਨ ਭਾਈ ॥
ਮਨ ਉਗਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ॥ ਅੰਗ- ੨੬੪

ਤੇਰੀ ਜੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਜਿਹ ਮਾਰਗ ਕੇ ਗਨੇ ਜਾਹਿ ਨ ਕੋਸਾ ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਉਗਾ ਸੰਗਿ ਤੋਸਾ ॥

ਜਿਹ ਪੈਡੈ ਮਹਾ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰਾ ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸੰਗਿ ਉਜੀਆਰਾ ॥

ਜਹਾ ਪੰਥਿ ਤੇਰਾ ਕੇ ਨ ਸਿਵਾਨੁ ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਤਹ ਨਾਲਿ ਪਛਾਨੁ ॥

ਜਹ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਤਪਤਿ ਬਹੁ ਘਾਮ ॥

ਤਹ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤੁਮ ਉਪਰਿ ਛਾਮ ॥ ਅੰਗ- ੨੬੪

ਉਥੇ ਨਾਮ ਦੀ ਛਾਂ ਹੋਏਗੀ -

ਜਹਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਮਨ ਤੁਝੁ ਆਕਰਖੈ ॥

ਤਹ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਰਖੈ ॥ ਅੰਗ- ੨੬੪

ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਥੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੈ। ਜੇ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਨਾਮ ਮਿਲਦੈ, ਗੁਰੂ ਪਾਸੋਂ। ਗੁਰੂ ਘਰ 'ਚ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰੂ ਥਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਨਾਮ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲਿਆ, ਐਨੇ ਨਾਲ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਕੂਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਠੀਕ ਹੈ। ਵਰਦੀ ਪਹਿਨ ਲਈ ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਅਸਲੀ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਉਹ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਮੂਲਮੰਤਰ ਹੈ -

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

॥ ਜਪੁ ॥

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥

ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥ ੧ ॥

'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਹੈ' ਨਾਲ ਇਹ ਦਸ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਢਾਈ ਮਾਲਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਨੇ। 108 ਮਣਕੇ ਦੀ ਮਾਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਢਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, 270 ਵਾਰੀ ਜੇ ਮਾਲਾ ਘੁੰਮਾਓ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰਦੇ। ਐਨਾ ਨਿਤਨੇਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਹੈ ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ, ਹੋਰ ਬਾਣੀਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਸ਼ੌਕ ਹੈ ਪੜ੍ਹਦੇ ਚਲੇ ਜਾਓ। ਆਦਮੀ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਨਾ ਕਰਦਾ, ਸੁਣਦਾ ਹੀ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦੈ, ਸੁਣਦਾ ਹੀ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦੈ। ਉਹ ਦੀਵਾਨ ਵੀ ਸੁਣ ਲਿਆ, ਆਹ ਵੀ ਸੁਣ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਕੰਮ ਬਣਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਮਾਂ ਲੰਘਦਾ ਜਾਂਦੈ, ਫੇਰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਰਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਉਹ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਗਿਆ ਸੁ ਗਿਆ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਪਿਆਰਿਓ! ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਲਾ ਲਓ। ਜਾਗ ਕੇ ਲਾ ਲਓ, ਬਚਨ ਸੁਣ ਲਓ, ਇਹਨੂੰ ਹਿਰਦੇ 'ਚ ਵਸਾ ਲਓ। ਇਹ ਵਸਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸੋਧ ਕੇ ਲਿਖਿਐ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਸਦਾ? ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਐਨਾ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਅਸਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਵਜ੍ਹਾ ਕੀ ਹੈ? ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਜੋ ਚੌਗਿਰਦਾ ਹੈ, ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ। ਉਹ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੈ ਸਾਰਾ, ਸ਼ੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਡਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠੋ ਹੋ। ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਜੁੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਿਕਲਦੈ। ਚਿੱਟੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ, ਉਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਫੈਦ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਰਲ ਜਾਂਦੀਆਂ

ਨੇ। ਉਥੋਂ ਉਹ ਸੱਤਾ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਕਤੀ, ਅਨੰਦ, ਟਿਕਾਊ ਦਾ ਰਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚੋਂ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਇਥੇ ਫੇਰ ਇਕ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਜਾਂਦੈ। ਉਹ ਮਾਹੌਲ ਐਨਾ ਸੁੱਧ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਇਥੇ ਮਨ ਦੇ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖੇ ਸਭ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਯਾਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਜਿਸ ਵਕਤ ਕਲਜੁਗ ਆਇਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਰ ਆਦਮੀ ਦਾ ਮਨ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸਤਿ ਦੇ ਉਤੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੰਦੇ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਸੀ, ਇਹ ਸਮਾਂ ਕਿੰਨਾ ਸੀ 17 ਲੱਖ, 28 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ, ਐਨਾ ਸਮਾਂ ਸਤਿਜੁਗ ਦਾ ਸੀ। ਸਤਿਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਸਤਿ ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਪਛਾਣਦਾ ਸੀ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਘਟ-ਘਟ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਨਾ, ਜਦ ਪਛਾਣਦਾ ਸੀ। ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਦਮੀ ਪਛਾਣਦਾ। ਫਰਕ ਕਿੰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਸਤਿਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਪਰਮ ਹੰਸ ਸੀਗਾ। ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਚੀ ਉਹਦੀ ਪਦਵੀ ਸੀ। ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਹੈ? ਕਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰੇਤ। ਬੰਦਾ ਪ੍ਰੇਤ ਬਣ ਗਿਆ, ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਉੱਚੀ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਤੇ ਤ੍ਰੇਤੇ ਤੇ ਦੁਆਪਰ ਦੇ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਕਲਜੁਗ 'ਚ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰੇਤ ਹੋ ਗਿਆ -

ਕਲਿ ਮਹਿ ਪ੍ਰੇਤ ਜਿਨੀ ਰਾਮੁ ਨ ਪਛਾਤਾ.....॥

ਅੰਗ - ੧੧੩੧

ਰਾਮ ਦੀ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਪਛਾਣ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੌਣ ਹੈ, ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੈ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਾਨੂੰ। ਸੋ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਜਿਹਨੂੰ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰੇਤ ਹੈ। ਕਲਜੁਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਤ ਹੈ ਉਹ -

ਕਲੀ ਅੰਦਰਿ ਨਾਨਕਾ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਅਉਤਾਰੁ ॥

ਪੁਤੁ ਜਿਨੁਰਾ ਧੀਅ ਜਿੰਨੁਰੀ ਜੋਰੁ ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਸਿਕਦਾਰੁ ॥

ਅੰਗ- ੫੫੬

ਘਰ 'ਚ ਕਲੇਸ਼ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦੈ। ਭੂਤ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਲੜਕੀ ਦਾ ਹੋਰ ਰਸਤਾ, ਲੜਕੇ ਦਾ ਹੋਰ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਹੋਰ, ਭਰਾ ਦਾ ਹੋਰ; ਕਲਜੁਗ ਵਰਤ ਰਿਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ, 12 ਲੱਖ 96 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁੱਗ ਦੇ, ਇਥੇ ਮਨੁੱਖ ਵਰਗਾ ਰਿਹਾ। 8 ਲੱਖ 64 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੁਆਪਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਇਥੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਰਗਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜਾ ਗਿਆਨ ਸੀ ਉਹਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ

ਸਰੀਰ ਮੰਨਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਉਹਨੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਤਮਾ ਮੰਨਦਾ ਸੀ, ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਸਰੀਰ ਮੰਨਣ ਲਗ ਗਿਆ। ਲੇਕਿਨ ਰਿਹਾ ਮਨੁੱਖ। ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਨਾ ਰੱਬ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ, ਨਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਪ੍ਰੇਤ ਆ ਗਏ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ। ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਲੰਘੀਏ ਕਿਵੇਂ? ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ, ਆਦਮੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਬਦਲਿਆ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਆਸਣ ਲਾਈਂ। ਉਹੀ ਦਿਨ ਹੈ, ਉਹੀ ਤਾਰੇ ਨੇ, ਓਹੀ ਹਵਾ ਹੈ ਪਰ ਆਦਮੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਬਦਲ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਕਲਜੁਗ ਆ ਗਿਆ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਉਹ ਤਾਂ ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ ਯੁੱਗ ਸੁਣੀਂਦੈ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਔਖਾ ਹੋਏਗਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੋਏਗਾ?

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਕੇਸ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਿਹਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ?"

ਕਹਿੰਦੇ, ਹੈਗਾ? ਕਹਿੰਦੇ, ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਹੈ। ਜਿਹਨੇ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਜਦੋਂ ਖੂਹ ਲਾਉਣ ਲੱਗਿਆ, ਪੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਉਹਨੇ ਉਹ ਸੋਨਾ ਪੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, ਲੈ ਬਈ ਭਰਾਵਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿਤੀ, ਚਾਹੇ ਇਹਦੇ 'ਚ ਸੋਨਾ ਨਿਕਲ ਆਵੇ, ਚਾਹੇ ਕੋਲਾ ਨਿਕਲ ਆਵੇ, ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸੋਨਾ ਹੁਣ ਤੇਰਾ ਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਰੱਖ। ਕਹਿੰਦੇ ਦੁਜੀ ਪਾਰਟੀ? ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹਦਾ ਦਫੀਨਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਦਫੀਨਾ ਤੇਰਾ ਹੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ, ਦੋ ਢਾਈ ਮਹੀਨੇ ਰੱਖ ਛੱਡੋ। ਦੋ ਢਾਈ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪੁਛਿਆ, ਕਹਿੰਦੇ, ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਉਹ ਤਾਂ ਉਲਟਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਦੱਬਿਆ ਸੋਨਾ ਜਿਹੜਾ ਸੀ ਉਹ ਮੇਰਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਦੂਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਛ ਨਿਕਲ ਆਵੇ, ਮੇਰਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਆਹੀ ਕਲਜੁਗ ਹੈ। ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਬਦਲ ਜਾਣਗੇ। ਉਲਟੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਾਪ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਰਾਜੇ ਅਧਰਮੀ

ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੇ ਉਹ ਐਨੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਓਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਲਓ, ਮਾਸ ਖਾ ਲਓ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਇਹਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀ ਹੈ?

ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਾਮ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਚੱਲਣੀ ਨਹੀਂ। ਕਲਜੁਗ ਨੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੱਲਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਐਸੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇ ਹੇਮਕੁੰਟ ਪਰਬਤ ਵਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਬੜਾ ਤਪ ਕਰਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਲਜੁਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਤੁਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਅਖੀਰ ਉਚਿਆਂ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਬਰਫਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਗਲ ਗਏ। ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪੋਤਾ ਜਿਸਦਾ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਸ਼ਤ ਸੀ, ਉਹ ਤਖਤ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਬੜਾ ਹੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਗਿਆ ਕੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਆਦਮੀ, ਬੜਾ ਹੀ ਤਿੱਖਾ ਫੁਰਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤੇ ਇਕ ਇਕ ਬੈਲ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਤੋੜ ਰਿਹੈ। ਤਿੰਨ ਤੋੜੀਆਂ ਪਈਆਂ ਨੇ ਚੌਥੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਰਿਹੈ। ਇਹ ਦੌੜ ਕੇ ਗਿਆ, ਘੋੜਾ ਨਠਾ ਕੇ। ਤਲਵਾਰ ਕੱਢ ਲਈ ਏਸਨੇ। ਕਹਿੰਦਾ, ਕੌਣ ਹੈਂ ਤੂੰ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਗਊ (ਬੈਲ) ਮਾਰ ਰਿਹੈਂ?

ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਪ੍ਰੀਸ਼ਤ! ਗੱਲ ਸੁਣ ਮੇਰੀ, ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਨ 'ਚ ਪਾ ਲੈ।

ਕਹਿੰਦਾ, ਕਿਉਂ ਪਾਵਾਂ? ਤੂੰ ਬੈਲ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਿਹੈਂ?

ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਤੇਰਾ ਰਾਜ ਤਾਂ ਹੈ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਵਿਚ। ਮੇਰਾ ਰਾਜ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਤੇ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਹੈ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਹੈ 4 ਲੱਖ 32 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੀ।

ਕਹਿੰਦਾ, ਤੂੰ ਹੈ ਕੌਣ?

ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਂ ਕਲਜੁਗ।

ਇਹ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹੈਂ?

ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਂ ਧਰਮ ਦਾ ਗਲ ਵੱਢ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਰਾਜ 'ਚ ਧਰਮ ਚੱਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੱਲਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪਿਆਰਿਓ -

ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਾਸਾਈ ਧਰਮੁ ਪੰਥ ਕਰਿ ਉਡਰਿਆ ॥
ਅੰਗ- ੧੪੫

ਫੰਘ ਲਾ ਕੇ ਧਰਮ ਉਡ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੇ 'ਚ ਆਪਾਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਹੋਰ 500 ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੈ ਇਹ 5000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਕਹਿੰਦਾ, ਮਾਰ ਤਾਂ ਦੇਹ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਗੁਣ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕਹਿੰਦਾ ਕੀ ਹੈ?

ਕਹਿੰਦਾ, ਦੇਖੋ ਮੇਰੇ ਯੁੱਗ ਦੇ ਵਿਚ ਧਰਮੀ ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਫਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਕਪਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਪਾਖੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਖਾਣ ਵਾਲੇ। ਮਿਲਾਵਟਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਇਹਨਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਰਾਜ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਫਲ ਬਹੁਤਾ ਲਗਦੈ। ਕਹਿੰਦਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਜਪ ਲਵੇ, ਨਾਮ ਦਾ ਫਲ ਐਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਉਹਦੇ ਮੁਖ 'ਚੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਰਾਮ, ਨਰਾਇਣ, ਅੱਲਾਹ, ਗੋਬਿੰਦ ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ -

ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਹ ਇਕ ਛਿਨ ਧਿਆਇਓ
ਕਾਲ ਫਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਇਓ।

ਮੁੜ ਕੇ ਉਹਨੇ ਕਾਲ ਦੀ ਫਾਸੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਉਹ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਤੇੜੇ ਯੁੱਗ ਦੇ ਅੰਦਰ 10,000 ਸਾਲ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਧੂਣੇ ਤਾਪੇ ਜਲ ਧਾਰੇ ਕਰੇ। ਪੁੱਠਾ ਲਟਕੇ। ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇੜੇ ਦੇ 1000 ਸਾਲ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੇ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤੇੜੇ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੁਆਪਰ ਦੀ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਤ! ਮੇਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਘੜੀ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰ ਲਏ ਮਨ ਚਿੱਤ ਇਕਾਗਰ ਕਰਕੇ, ਉਹਨੂੰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ -

ਕਈ ਕੋਟਿਕ ਜਗ ਫਲਾ ਸੁਣਿ ਗਾਵਨਹਾਰੇ ਰਾਮ ॥

ਅੰਗ- ੫੪੬

ਇਕ ਯੱਗ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਈ ਕਰੋੜ ਯੱਗਾਂ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਜਿਹੜੇ ਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਸੁਣਦੇ ਨੇ।

ਗਾਵਿਆ ਸੁਣਿਆ ਤਿਨ ਕਾ ਹਰਿ ਥਾਇ ਪਾਵੈ

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ॥

ਅੰਗ- ੬੬੯

ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਨ ਵਿਚ ਕਰ ਲਈ। ਕਹਿੰਦਾ, ਐਨਾ ਫਲ?

ਕਹਿੰਦਾ, ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਾਪ ਕੱਟ ਜਾਂਦੇ ਨੇ-
ਅਜਾਮਲ ਕਉ ਅੰਤ ਕਾਲ ਮਹਿ ਨਾਰਾਇਣ ਸੁਧਿ ਆਈ ॥

ਜਾਂ ਗਤਿ ਕਉ ਜੋਗੀਸੁਰ ਬਾਛਤ
ਸੋ ਗਤਿ ਛਿਨ ਮਹਿ ਪਾਈ॥

ਅੰਗ- ੯੦੨

ਅੱਖ ਦੇ ਝਮਕਣ ਜਿੰਨੇ ਚਿਰ 'ਚ। ਕਹਿੰਦਾ, ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਯੁੱਗ ਮਾੜਾ ਹੈ? ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਯੁੱਗਾਂ 'ਚ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਤਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਜੇ ਚਿੱਤ ਬਿਰਤੀ ਇਕਾਗਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈਣ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੀ - **'ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਹ ਇਕ ਛਿਨ ਧਿਆਇਓ ਕਾਲ ਫਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਇਓ'**। ਉਹਦੇ ਗਲ ਵਿਚੋਂ ਕਾਲ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਕੱਟੀ ਜਾਏਗੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ। ਤੂੰ ਰਹਿ ਸਕਦੈਂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦੇ-ਜਿਉਂਦੇ ਤੂੰ ਕੋਈ ਉੱਪਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਮੈਂ ਰਾਜਨ! ਮੈਂ ਰਹਾਂ ਕਿੱਥੇ? ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇ।

ਸੋਚ-ਸੋਚ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸੋਨੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈਂ। ਜਿਹਨੇ ਸੋਨਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਤੇਰਾ ਵਾਸਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਕਹਿੰਦਾ, ਸੋਚ ਕੇ ਦੱਸ ਦੇ?

ਕਹਿੰਦਾ, ਦਸ ਦਿਤਾ।

ਸੋ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀ! ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਸਿਰ ਦੇ ਉਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਾਜ ਪਹਿਨ ਲਿਆ ਉਹਨੇ। ਸੋਨੇ ਵਿਚ ਕਲਜੁਗ ਰਹਿੰਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਕਲਜੁਗ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਉਸੇ ਵੇਲੇ। ਜਾਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ, ਹਰਨ ਤਾਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਕ ਰਿਸ਼ੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਓ ਸੰਤ ਜੀ! ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ! ਦਸ ਮੈਨੂੰ ਹਰਨ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਗਿਐ? ਉਹਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਹੀ ਨਾ ਦਿਤਾ। ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਬੈਠੇ ਨੇ ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਾਂ। ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਉਤਰਾਂ, ਚਰਨਾਂ 'ਤੇ ਬੰਦਨਾਂ ਕਰਾਂ। ਰਾਜਸੀ ਰੋਹਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹੈ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਨਾ ਬੋਲੇ ਕਿਉਂਕਿ ਗਹਿਰੀ ਸਮਾਧੀ 'ਚ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਇਕ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੱਪ ਤੀਰ ਦੀ ਨੋਕ ਨਾਲ ਚੁਕਿਆ, ਉਹਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਆਪ ਤੁਰਦਾ ਲੱਗਿਆ। ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਆ ਗਿਆ ਉਹਦਾ ਚੇਲਾ। ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਮੇਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਐਨੀ ਬੇਅਦਬੀ। ਕੌਣ ਹੈ ਬੰਦਾ ਜਿਹੜਾ ਐਨੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰ ਸਕਦੈ? ਉਹ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੋਇਆ, ਚੁਲੀ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਤੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਸੱਪ ਪਾਇਐ, ਉਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਏਗਾ।

ਸੱਪ ਲਾਹਿਆ ਉਸ ਨੇ। ਮਹਾਤਮਾ ਸਮਾਧੀ ਤੋਂ

ਉਥਾਨ ਹੋਏ। ਉਹਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ! ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਭੈੜੇ ਬੰਦੇ ਆ ਗਏ। ਤੁਹਾਡੇ ਗਲ ਵਿਚ ਸੱਪ ਪਾ ਦਿਤਾ ਕਿਸੇ ਨੇ। ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੋਏ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਪਾਇਐ। ਅਰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਨੇ ਕਿਉਂ ਪਾਇਐ। ਕਹਿੰਦੇ, ਕੋਈ ਬਚਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿਤਾ? ਕਹਿੰਦਾ, ਕਰ ਦਿਤਾ ਮਹਾਰਾਜ। ਕਹਿੰਦੇ, ਕੀ ਬਚਨ ਕਰ ਦਿਤਾ? ਕਹਿੰਦਾ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੱਤਵੇਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸੱਪ ਲੜਨ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਏਗਾ। ਕਹਿੰਦੇ, ਬੜਾ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਕਰਿਆ। ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਕਰਿਆ। ਉਹ ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਕਲਜੁਗ ਉਹਦੇ ਮੁਕਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਕਲਜੁਗ ਦਾ ਬਲ ਪੈ ਗਿਆ, ਉਹਨੇ ਉਹਦੀ ਬੁੱਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਤੇਰਾ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਬਚਨ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮੁੜਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਤੇਰੇ ਬਚਨ ਨੂੰ ਮੋੜ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ -

ਧਾਰਨਾ - ਭਾਵੇਂ ਚੰਦਰਮਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਬੋਲ ਨਾ ਟਲੇ।

ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਬਨਸਪਤੀ ਹੈ ਅੰਡਜ, ਜੇਰਜ, ਸੇਤਜ, ਉਤਭੁਜ, ਸੂਰਜ, ਚੰਦ, ਤਾਰੇ ਨੇ, ਗ੍ਰਹਿ ਸਾਰੇ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਪਰ ਸਾਧੂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਨਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ। ਕਹਿੰਦੇ, ਤੂੰ ਬਚਨ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਸੋਚ ਕੇ ਕਰਨਾ ਸੀ ਬੇਟਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਬੜਾ ਧਰਮੀ ਰਾਜਾ ਸੀ ਜਾਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਦੇ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੱਤਵੇਂ ਨੂੰ ਸੱਪ ਲੜ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣੈ ਤੂੰ। ਆਪਣੀ ਆਤਮਕ ਕਲਿਆਣ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰ ਸੁਕਦੇਵ ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਤਮ ਕਥਾ ਸਰਵਣ ਕਰ ਲੈ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਜਾ ਕੇ ਦਸ ਦਿਤਾ। ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਛਤਾ ਰਿਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਤਾਜ ਜਾ ਕੇ ਲਾਹ ਦਿਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਪਛਤਾ ਰਿਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰੀਦੈ, ਸੇਵਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾ ਕੇ ਸੱਪ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਲਾਂ 'ਚ ਪਾਈਦੈ।

ਐਨੇ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ੀ ਦਾ ਚੇਲਾ ਚਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਰਾਜਨ! ਤੂੰ ਸੱਪ ਪਾ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਰਾਪ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੱਤਵੇਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਸੱਪ ਲੜ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣੈ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭੋਜਿਐ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਸੁਕਦੇਵ ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਥਾ ਸਰਵਣ ਕਰ ਲਵੇ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ, ਸੁਕਦੇਵ ਮੁਨੀ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਮਨਾ ਲਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਉਹਨੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਯਮਨਾ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚ ਐਸਾ ਕਮਰਾ ਬਣਾਓ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੀੜੀ ਵੀ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦਾ ਕਮਰਾ ਬਣਾਇਆ।

ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਦਿਸਦੈ, ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਦਿਸਦੈ। ਬਹੁਤ ਚੌਕਸੀ ਹੈ, ਬੰਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼, ਕੀੜਾ ਤਕ ਨਾ ਅੰਦਰ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਕਥਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਕਥਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਰਾਜਨ! ਕਥਾ ਵਿਚ ਮਨ ਲੱਗਿਆ? ਕਹਿੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ। ਕਹਿੰਦੇ, ਕਿੱਥੇ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹਾ? ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬਸ ਇਹੀ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੱਤਵੇਂ ਨੂੰ ਮਰ ਜਾਣੈ। ਮੇਰੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਫੁਰਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਚੰਗਾ, ਕਹਿੰਦੇ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਚਿੱਤ ਇਕਾਗਰ ਕਰੀਂ।

ਦੂਸਰਾ ਦਿਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਜਾ ਹਾਂ-ਹਾਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦੈ। ਕਥਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਰਾਜਨ! ਅੱਜ ਚਿੱਤ ਲੱਗਿਆ? ਕਹਿੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ। ਕਹਿੰਦੇ, ਕਿਉਂ? ਕਹਿੰਦਾ, ਮਹਾਰਾਜ! ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਰਾਣੀਆਂ 'ਚ ਫਿਰੀ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਪਤੀਵਰਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਨੇ, ਮੇਰੇ ਬਗੈਰ ਇਹ ਇਕ ਘੜੀ ਨਹੀਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਏਗਾ। ਕਿੰਨਾ ਅਫਸੋਸ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਚੰਗਾ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕਥਾ ਸੁਣੀ।

ਤੀਸਰਾ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ, ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਉਹਨੇ ਕਥਾ ਕਰੀ। ਫੇਰ ਪੁੱਛਿਆ, ਰਾਜਨ! ਕਥਾ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਮਨ ਲੱਗਿਆ?

ਕਹਿੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਕਿੱਧਰ ਫਿਰੀ ਗਿਆ?

ਕਹਿੰਦਾ, ਮਹਾਰਾਜ! ਮੈਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਜਾਣੈ। ਬੇਅੰਤ ਖਜ਼ਾਨਾ, ਹੀਰੇ ਜਵਾਹਰਾਤ, ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ ਮੇਰੇ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨੇ 'ਚ ਪਿਆ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਆਹ ਨਾ ਖਾ ਜਾਏ, ਔਹ ਨਾ ਖਾ ਜਾਏ, ਫਲਾਣੇ ਨੇ ਖਾ ਜਾਣੈ। ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀਆਂ। ਗੜਬੜਾਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਚੰਗਾ! ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਫੇਰ ਸੁਣੀ।

ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਵਾਂ, ਛੇਵਾਂ ਤੇ ਸੱਤਵਾਂ ਦਿਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਓਦਣ ਫੇਰ ਨਾ ਮਨ ਲੱਗਿਆ, ਫੇਰ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ।

ਆਪਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਾਂ, ਮਨ ਕਿਵੇਂ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਜਨ ਕਰੀਏ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਸੁਕਦੇਵ ਮੁਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਨ! ਮੈਂ ਕਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਨਿਆਂ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਨਿਆਂਕਾਰੀ

ਰਾਜਾ ਹੈਂ।

ਕਹਿੰਦਾ, ਦਸੋ ਮਹਾਰਾਜ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਇਕ ਰਾਜਾ ਸਰਦੀ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਥੇ ਬਰਫ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਰਾਤ ਪੈ ਗਈ, ਰਸਤਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ, ਸੰਘਣਾ ਜੰਗਲ ਸੀ। ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ। ਫੌਜਾਂ ਨਾਲੋਂ, ਨਾਲ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਬੰਧ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਤ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਰਫ ਪੈਣ ਲਗ ਗਈ ਤੇ ਕੰਬਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਘੋੜਾ ਜਿਹੜਾ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਰਦੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, ਅੱਜ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਕੋਈ ਥਾਂ ਮਿਲੇ। ਅਖੀਰ ਦੂਰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਇਕ ਦੀਵੇ ਦੀ ਲੋਅ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਉਥੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ! ਮੈਂ ਫਲਾਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਰਸਤਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਦੇਖੋ ਕਿਵੇਂ ਬਰਫ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਤੇ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਦੇ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, ਰਾਜਨ! ਦੇਖ ਮੈਂ ਹਾਂ ਚੰਡਾਲ। ਦੂਸਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣੀਏ, ਓਨੀਂ ਦੇਰ ਤਕ ਆਪਣੇ ਘਰ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਦਾ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਰਾਜਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਲੰਘ ਗਈ, ਅੱਧੀ ਤੂੰ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਲੰਘਾ ਲੈ ਜਿਥੇ ਤੇਰਾ ਜੀਅ ਕਰਦੈ। ਇਸ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰੀਆਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਘਰ ਭਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਸੋਨੇ-ਚਾਂਦੀ ਨਾਲ। ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ-ਦੇ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਉਤੇ ਆਗਿਆ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਸੂਰਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਨ ਨਿਕਲਦੇ ਸਾਰ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਘਰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਹਿੰਦਾ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਰਾਜਨ! ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਕੀ ਦੇਖਦੈ ਕਿ ਇਹਦੀ ਝੌਂਪੜੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹੱਡੀਆਂ ਹੀ ਹੱਡੀਆਂ ਪਈਆਂ ਨੇ, ਬਦਬੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੱਕ ਦੇ ਉਤੇ ਰੁਮਾਲ ਦਿਤਾ ਹੋਇਐ। ਸਿਰ ਦੇ ਵਿਚ ਦਰਦ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹੁਣ ਕਰਦਾ ਕੀ, ਜੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ, ਬਰਫ ਦੇ ਨਾਲ ਆਕੜ ਜਾਂਦਾ। ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੈ, ਬਦਬੂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਬਚ ਜਾਂਦੈ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਆ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ, ਅੱਗੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਦੈ ਉਥੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੱਲਾਂ ਲਟਕਦੀਆਂ ਨੇ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਗੰਧ ਹੈ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ

ਖੁਲ੍ਹਦਿਆਂ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਹੁੰਦਾ। ਕਹਿੰਦਾ, ਲੈ ਆਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕੁਟੀਆ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਤੂੰ ਰਹਿ, ਚਾਹੇ ਆਪਣਾ ਘੋੜਾ ਰੱਖ ਲੈ। ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨ ਨਿਕਲਦੇ ਸਾਰ ਤੂੰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਇਥੋਂ। ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ, ਛਿਕਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ। ਬਦਬੂ ਚੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ। ਘੋੜਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਅੰਦਰ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਹਨੇ ਪੇਸ਼ਾਬ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਲਿੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ, ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਬੂ ਫੈਲ ਗਈ। ਤੜਕਾ ਹੋ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਪਹੁ-ਫੁਟਾਲਾ ਹੋਇਆ, ਨੀਂਦ ਆ ਗਈ ਉਹਨੂੰ। ਨੀਂਦ ਆਈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਚਾਹੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਵਾਹਣ 'ਚ ਪਿਐ, ਚਾਹੇ ਬਿਸਤਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪਿਐ, ਫੇਰ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੋਇਐ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਨੀਂਦ ਆਈ, ਉਧਰੋਂ ਸੂਰਜ ਜਦੋਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆ ਗਿਆ, ਆ ਕੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, ਰਾਜਨ! ਉਠ, ਜਾਹ ਤੂੰ ਹੁਣ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਆਰਾਮ ਤਾਂ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨੀਂ ਮੈਂ ਸੁੱਤਾ। ਰਾਜਾ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬਚਨ ਕਰਿਆ ਹੈ।

ਹੇ ਰਾਜਨ! ਤੂੰ ਇਨਸਾਫ ਕਰ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਾ ਗਲਤ ਸੀ, ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਜ! ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਜਦੋਂ ਬਚਨ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਐਨੀ ਬਦਬੂ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਸੀਗਾ? ਜਿੰਨੀ ਛੋਟੀ ਨਿਕਲ ਕੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਜਾਂਦਾ, ਬਦਬੂ ਹਟਦੀ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਿੱਧੀ। ਤੇਰਾ ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਰਿਹੈ? ਸਰੀਰ 'ਚ ਹੈ ਨਾ? ਕਹਿੰਦਾ, ਹਾਂ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਹੈ ਕੀ -

ਬਿਸਟਾ ਅਸਤ ਰਕਤੁ ਪਰੇਟੇ ਚਾਮ ॥ ਅੰਗ- ੩੭੪

ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਬਿਸਟਾ ਪਿਐ, ਪੇਸ਼ਾਬ ਪਿਐ, ਗੰਦਮੰਦ ਪਿਐ, ਇਹਦੇ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਚੋਂ, ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੋਮ 'ਚੋਂ ਹਰ ਵਕਤ ਜ਼ਹਿਰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਬੁਕਦੈ ਰਹਿੰਦੈ। ਨੱਕ 'ਚੋਂ ਸਿਣਕਦਾ ਰਹਿੰਦੈ, ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਗਿੱਡ ਪਈ ਹੈ। ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਲ ਪਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਦਸ ਦੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ? ਹੁਣ ਤੂੰ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈਂ। ਤੇਰਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਇਨਸਾਫ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਬੇਇਨਸਾਫੀ 'ਤੇ ਹੈਂ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ! ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ 'ਚ ਪੈ ਗਈ ਗੱਲ। ਹੁਣ ਸੁਣਾਓ ਮੈਨੂੰ ਕਥਾ।

ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਕਥਾ ਉਹਨੇ ਸੁਣੀ। ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਪੂਜਾ

ਵਾਸਤੇ ਫੁੱਲ ਆਏ। ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸੱਪ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੀੜੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਕਤ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਮਿਲਿਆ, ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ। ਉਥੇ ਹੀ ਡੰਗ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਉਹ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ।

ਸੋ ਕਲਜੁਗ ਦੀ ਮੈਂ ਬਾਤ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਕਲਜੁਗ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਅੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਕਲਜੁਗ ਵਸਿਆ ਹੋਇਐ। ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਕਲਜੁਗ, ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਕਲਜੁਗ, ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ! ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਫਸ ਗਏ ਇਸ ਯੁੱਗ ਦੇ ਵਿਚ। ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਪਾਰ ਤਰਨ ਦਾ ਹੈ ਦੁਆਰਾ? ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਥੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ-ਹੋਇਐ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪਿਆਰਿਓ! ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਬਚਨ ਮੰਨ ਲਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਕੋਈ ਕਰਮ-ਧਰਮ, ਦਾਨ-ਪੁੰਨ, ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ। ਸਿਰਫ ਦੋ ਕਰਮ ਨੇ ਇਹਦੇ ਵਿਚ -

*ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥
ਅੰਗ- ੬੪੨*

ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਹੋਰ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਤਰਨ ਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਿਆਰਿਓ! ਕਲਜੁਗ ਆ ਗਿਆ। ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਦਸਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਵਣ ਕਰੋ -

*ਧਾਰਨਾ - ਕਲੁ ਆਇਓ ਰੇ,
ਇਕ ਨਾਮ ਬੀਜ ਲਓ।*

*ਅਬ ਕਲੁ ਆਇਓ ਰੇ ॥ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ ॥
ਅਨ ਗੁੰਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ॥ ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਹੁ ਭੁਲਹੁ ॥*

ਅੰਗ- ੧੧੮੫

ਰੁੱਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜੇ ਬੀਜ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਲਦੈ। ਕੁਰੁੱਤਾ ਬੀਜ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਫਲਿਆ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਵਿਚ ਆਹ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਨੇ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ', 'ਰਾਮ-ਰਾਮ', 'ਅੱਲਾਹ ਹੂ-ਅੱਲਾਹ ਹੂ', ਗੋਬਿੰਦ-ਗੋਬਿੰਦ, ਨਰਾਇਣ -ਨਾਉਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਨਾਮ ਬੀਜ ਲਓ। ਆਹ ਚਾਰ ਅੱਖਰਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਦੇਣੈ। ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਫਰ ਪਿਆ ਹੋਇਐ ਕੁੱਤੇ-ਬਿੱਲੇ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਕੇ ਬਣਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਦੁਆਰੇ -

ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥

ਅੰਗ- ੮

ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੋ ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ

ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਾਇਦਾ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਲੈਂਦੇ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਕਿਤੇ ਬਚਦੇ ਹੋਣ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਕੋਈ ਬਚਤ ਤਾਂ ਹੋਊ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਹਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਹੀ ਬਰਕਤਾਂ ਨੇ -

ਨਵ ਨਿਧੀ ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀ ਪਿਛੈ ਲਗੀਆ ਫਿਰਹਿ
ਜੋ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਵਸਾਇ ॥ ਅੰਗ- ੬੪੯

ਰਿੱਧੀਆਂ-ਸਿੱਧੀਆਂ, ਤਾਕਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ ਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦੇ -

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋਈ ਵਡ ਰਾਜਾ ॥ ਅੰਗ- ੧੧੫੫

ਐਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਦੇ ਨੇ। ਕੋਈ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਕਰਿਆ ਕੀ ਜਾਵੇ? ਕਹਿੰਦੇ ਮੰਨਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੰਨਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਜੀਅ ਕਰਦੇ ਮਨਾ ਲਓ। ਉਹ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ। ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹਦੇ ਅਜੇ ਭਾਗ ਮਾੜੇ ਨੇ। ਇਹ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਵਸਾਉਂਦਾ -

ਧਾਰਨਾ - ਭਾਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਦੇ,
ਦਿਤੀਆਂ ਬਾਂਗਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਜਾਗਦੇ।

ਫਰੀਦਾ ਕੁਕੇਦਿਆ ਚਾਂਗੇਦਿਆ ਮਤੀ ਦੇਦਿਆ ਨਿਤ ॥
ਜੋ ਸੈਤਾਨਿ ਵੰਵਾਇਆ ਸੇ ਕਿਤ ਫੇਰਹਿ ਚਿਤ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੭੮

ਚਾਰੇ ਵੇਦ, ਛੇਈ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਤਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ, ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ, ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ, ਅੰਜੀਲ, ਜੰਬੂਰ, ਬਾਈਬਲ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਗੀਤਾ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ, ਅਨੇਕਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਸਮਝਾ-ਸਮਝਾ ਕੇ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪਿਆਰਿਆ! ਤੂੰ ਨਾਮ ਜਪ ਲੈ ਤੇਰੀ ਜਮਾਂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਕਟ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਨਾਮ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਇਹ ਮਿਲਦੈ ਹੈ -

ਜਿਸੁ ਵਖਰ ਕਉ ਲੈਨਿ ਤੂ ਆਇਆ ॥
ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੰਤਨ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥
ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਲੇਹੁ ਮਨ ਮੋਲਿ ॥
ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਤੋਲਿ ॥ ਅੰਗ- ੨੮੩

ਮਾਣ ਛੱਡ ਕੇ ਮਿਲਣੈ, ਨਿਮਾਣਾ ਹੋ ਕੇ। ਨਿਮਰਤਾ ਧਾਰ ਕੇ -

ਲਾਦਿ ਖੇਪ ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਚਾਲੁ ॥
ਅਵਰ ਤਿਆਗਿ ਬਿਖਿਆ ਜੰਜਾਲ ॥ ਅੰਗ- ੨੮੩

ਨਾਮ ਦੀ ਖੇਪ ਲੱਦ ਕੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਚੱਲ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਜ ਚੋਰ ਲੁੱਟ ਲੈਣਗੇ। ਬਿਹੁ ਦੇ ਜੰਜਾਲ ਛੱਡ ਦੇ। ਜਦੋਂ ਇਥੋਂ ਜਾਏਗਾ, ਇਥੇ ਵੀ ਪੰਨ-ਪੰਨ ਹੋਏਗੀ, ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਨ-ਪੰਨ ਹੋਏਗੀ -

ਰੇ ਰੇ ਦਰਗਹ ਕਹੈ ਨ ਕੋਊ ॥
ਆਉ ਬੈਠ ਆਦਰੁ ਸੁਭ ਦੇਊ ॥ ਅੰਗ- ੨੫੨

ਸਭ ਕਹਿਣਗੇ, ਆਉ ਜੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠੋ ਜੀ। ਜੇ ਬੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ।

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ਮੁਖ ਉਜਲ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੋਇ ॥ ਅੰਗ- ੨੮੩

ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਕਰਿਆ ਕੀ ਜਾਵੇ -

ਇਹੁ ਵਾਪਾਰੁ ਵਿਰਲਾ ਵਾਪਾਰੈ ॥
ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥ ਅੰਗ- ੨੮੩

ਵਿਰਲੇ-ਵਿਰਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ, ਐਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਾਮ ਦਾ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਕਰਦੀ, ਬਿਹੁ ਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਾਮ ਦਾ, ਕ੍ਰੋਧ ਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਈਰਖਾ, ਚੁਗਲੀਆਂ ਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਨਾਮ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਤਾਂ ਵਿਰਲੇ-ਵਿਰਲੇ ਨੇ। ਕੋਈ-ਕੋਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਓ -

ਧਾਰਨਾ - ਵਿਰਲੇ-ਵਿਰਲੇ ਨੇ ਵਪਾਰੀ,
ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੇ।

'ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥ ਮੁਖ ਉਜਲ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੋਇ ॥ ਇਹੁ ਵਾਪਾਰੁ ਵਿਰਲਾ ਵਾਪਾਰੈ ॥ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥' ਪਰ ਨਾਮ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਨੇ। ਕੂੜ-ਕਬਾੜ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਿੰਦਿਆ ਵਰਗੀ ਮਾੜੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ। ਫਲ ਕੀ ਹੈ, ਨਾਮ ਨੇ ਤਾਂ ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ -

ਨਿੰਦਾ ਭਲੀ ਕਿਸੈ ਕੀ ਨਾਹੀ ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧ ਕਰੰਨਿ ॥
ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਤਿਨ ਨਿੰਦਕਾ ਨਰਕੇ ਘੋਰਿ ਪਵੰਨਿ ॥

ਅੰਗ- ੭੫੫

ਈਰਖਾ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ -
ਜਿਸੁ ਅੰਦਰਿ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ਹੋਵੈ
ਤਿਸ ਕਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵੀ ਭਲਾ ॥ ਅੰਗ- ੩੦੮

ਉਹਦਾ ਭਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਕੇ ਨਰਕਾਂ 'ਚ ਜਾਂਦੇ ਗੋਤੇ ਖਾਂਦੇ, ਡੁੱਬਦੇ ਫੇਰ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ। ਨਾਮ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਵਿਰਲੇ ਨੇ। ਲੇਕਿਨ ਨਾਮ ਜਿੰਨਾ ਕੀਮਤੀ ਹੈ, ਓਨਾਂ ਸੰਸਾਰ ਇਹਨੂੰ ਘੱਟ ਸੁਣਦੇ।

'ਚਲਦਾ.....!'

(ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮ, ਦੀਵਾਨ ਨੰ: 706)

ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਦਾ ਮਾਰਗ

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬਾਨੀ ਵਿ. ਗੁ. ਰੂ. ਮਿਸ਼ਨ।

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਦੇਖੋ, ਅਕਤੂਬਰ ਅੰਕ, ਪੰਨਾ-30)

ਅਸਾਡੇ ਪੂਰਵਜ ਅਚਾਰੀਆ, ਸੰਤਾਂ, ਰਿਸ਼ੀਆਂ-ਮੁਨੀਆਂ ਨੇ, ਪੀਰਾਂ-ਪੈਗੰਬਰਾਂ, ਔਲੀਆਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਰਸਤਾ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਖਿੱਧ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਪਰਾਸ਼ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਬਖਸ਼ਾ ਲਵੋ ਫੇਰ ਮੁੜ ਕੇ ਇਹ ਕਰਮ ਨਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਇਹ ਨਖਿੱਧ ਕਰਮ ਪਰਾਸ਼ਚਿਤ ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਫਲ ਦੇਣੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਾਸ਼ਚਿਤ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣ ਲਈ ਅਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਥੇ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅੱਡੋ-ਅੱਡ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਹਨ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਦੇ-ਭੁਗਤਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਰਮ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਅੰਦਰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਧਾਰਮਕ ਅਚਾਰੀਆ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇਸ ਨੇ ਭੁਗਤ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਵੀ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹਉਮੈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮੰਦੇ ਕਰਮ ਜੀਵ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ 'ਕ੍ਰਿਆਮਾਨ' ਕਰਮ ਆਖਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਅੱਛੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਮਾੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਹੋ ਕੇ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮੰਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕਰਮ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕਰਮ 'ਸੰਚਿਤ ਕਰਮ' ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚੋਂ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਵਾਸਤੇ ਨਵਾਂ ਸਰੀਰ ਧਾਰਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਜੀਵ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਭੋਗਣੇ ਹੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਪਿਛੇ ਦਸਿਆ ਜਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਕਿ-

ਭੋਗੇ ਬਿਨ ਭਾਗੇ ਨਹੀਂ ਕਰਮ ਗਤੀ ਬਲਵਾਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ 'ਪਰਾਲੱਬਥ ਕਰਮ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਰਮ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦਿੰਦੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਭੋਗੇ ਬਿਨ ਭਾਗੇ ਨਹੀਂ ਕਰਮ ਗਤੀ ਬਲਵਾਨ' ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਕ੍ਰੋੜ੍ਹਾਂ ਮੀਲ ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਯੋਧਾ, ਬਹੁਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤੀਰ ਭੱਥੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਅ ਕੇ ਚਲਾਉਂਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਫਤਾਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੰਨਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚਲ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ target (ਨਿਸ਼ਾਨਾ) ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਟਾਲੇ ਹੋਏ ਟਲਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਕੋਲ ਨਾਮ ਦੀ ਐਸੀ ਸੰਜੋਅ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਉਹ ਨਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਰਮ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਭਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿਤ ਹਰ ਸਾਲ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਕਰਮ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਧਾਰਮਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੁੰਨਾਂ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਮਿਲ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮ ਧਾਰਮਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਲਈ ਆਵਸ਼ਕ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਮਕ ਰਹੁਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਉਣਾ, ਰਹਿਤਾਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਫਸੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਬੰਧਨ ਹੀ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦੇਈਏ ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਹਰੋਂ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁਨਿਆਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਕੇ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ। ਨਾਮ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਆਪਣੀ ਹੈ, ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਆਪਣਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਬੰਧਨ ਕਾ ਮੂਲੁ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥਾ ਪੂਲੁ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੯

ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਪਰ ਅਨੇਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕ੍ਰਿਆਕਰਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 39 'ਤੇ)

ਏਕੁ ਜੁ ਸਾਧੂ ਮੋਹਿ ਮਿਲਿਓ..... ॥

(ਰੂਹਾਨੀ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ)

(ਸਚਖੰਡਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਮਾਤਾ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ)

ਸਮਰਪਿਤ - ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਰੂਹਾਨੀ ਸਮਾਗਮ

30, 31 ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ 1-2 ਨਵੰਬਰ 2022

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸਾਜੇ ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸਦਾ ਮੰਡਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤ ਲੋਕ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਤੰਦਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝੇ ਤੇ ਸੁਲਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਦਰਸਾਅ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਹਲੂਣਿਆ ਗਿਆ-

ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਜਗੁ ਸਾਜਿਆ ਜਿਉ ਬਾਹੁ ਘਰ ਬਾਰ ॥ ਅੰਗ-੮੦੮

ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਨ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵ ਨੇ ਇਸ ਲੋਕ ਨੂੰ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ - 'ਜੇ ਉਪਜਿਓ ਸੇ ਬਿਨਸਿ ਹੈ.....(ਅੰਗ-੧੪੨੯) ਦੀ ਸੋਝੀ ਕੇਵਲ ਵਿਰਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਾਨਣਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਭੇ ਵਿਚਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਪੁਰ ॥' (ਅੰਗ-੪੬੪)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਈਸਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਸਚਖੰਡਵਾਸੀ
ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ

ਸਚਖੰਡਵਾਸੀ
ਸੰਤ ਮਾਤਾ ਬੀਜੀ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ
ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਅਭੁੱਲ ਜਾਦਾਂ

ਪਿਛਾਰੀ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ। ਸਦਾ-ਸਦਾ ਲਈ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ/ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਇਸੇ ਮੰਡਲ, ਮਾਤ ਲੋਕ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਡਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਸਾਧਨ ਮਾਤਰ ਹੀ ਹੈ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਇਸ ਮੰਚ 'ਤੇ ਇੱਟਾਂ, ਸੀਮਿੰਟ, ਰੇਤੇ ਆਦਿਕ ਤੋਂ ਬਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸਾਧਨ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਘਰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੁਰਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਗਿਆਤ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ-

ਨਾਨਕ ਬਧਾ ਘਰੁ ਤਹਾ ਜਿਥੈ ਮਿਰਤੁ ਨ ਜਨਮੁ ਜਰਾ ॥ ਅੰਗ- ੪੪

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਘਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਐਸੇ ਘਰ ਹਮ ਬਹੁਤੁ ਬਸਾਏ ।' (ਅੰਗ-੪੭੬) ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਈ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਲੰਘ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਲੰਘ ਕੇ ਸਦੀਵੀ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚੀ ਕੇਵਲ ਬਖਸ਼ੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸੰਸਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਰੂਹਾਨੀ ਪਾਂਧੀ, ਰੂਹਾਨੀ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਆਤਮ ਮਾਰਗੀ ਰੂਹਾਂ, ਸੰਜਣ ਸੇਈ, ਸੰਜਣ ਸੰਤ, ਏਕੁ ਚੁ ਸਾਧੂ ਮੁਹਿ ਮਿਲਿਓ 'ਜਿਨ੍ਹਾ ਦਿਸੰਦਿਆ ਦੁਰਮਤਿ ਵੈਓ' ਆਦਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਉ! ਐਸੀਆਂ ਰੱਬੀ ਆਤਮਾਵਾਂ, ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਾਂ ਤੋਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੰਨਭਾਗੀ ਸਮਝੀਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ।

ਐਸੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਰੱਬੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਜਨਮ ਧਮੇਟ ਨਗਰ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦਾਉਦਪੁਰ ਨਗਰ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਮ ਵਾਰ 17 ਜੂਨ 1918 ਤੇ 8 ਅਗਸਤ 1918 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਅਗੰਮੀ ਤੇ ਵਿਸਮਾਦੀ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ (ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ) ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ 8 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ

ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ

ਹੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਗਨ ਦਾ ਇਕ ਰੁਪਈਆ ਦੇ ਦਿਤਾ ਕਿ ਦੋ ਆਤਮੀ ਰੂਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਤ ਲੋਕ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਘਰ ਬੋਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੇ ਡੁਹਾਡੇ ਘਰ ਬੋਟੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਹੈ। ਆਹ ਫੜੇ ਸ਼ਗਨ। ਅਸਚਰਜ, ਵਿਸਮਾਦੀ, ਅਗੰਮੀ ਬਚਨ ਹੈ। ਕੌਣ ਜਾਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਗੰਮੀ ਵਚਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਤ ਲੋਕ ਦੇ ਵਾਸੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੋਰ ਹੈ -

ਕਬੀਰ ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਕੇ ਅੰਤਰੇ ਸਹਜ ਸੁੰਨ ਕੇ ਘਾਟ ॥
ਤਹਾ ਕਬੀਰੇ ਮਣ ਕੀਆ ਖੋਜਤ ਮੁਨਿ ਜਨ ਬਾਟ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੭੨

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਰੰਗਲੇ ਸੱਜਣ' ਵਿਚ ਸੰਤ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਹੈ।

ਕ੍ਰਮਵਾਰ 17 ਜੂਨ 1918 ਅਤੇ 8 ਅਗਸਤ 1918 ਤੋਂ ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਸਫ਼ਰ ਇਸ ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚ ਫ਼ਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2001 ਤੇ 1 ਨਵੰਬਰ 2013 ਤੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੰਡਦਾ ਰਿਹਾ। 'ਆਪਿ ਜਪਹੁ ਅਵਰਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥' (ਅੰਕ-੨੮੯) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਵਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਬਾਰੇ ਚਿਕਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਮੂਤੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸ ਦੀ ਇਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਾਰ ਕੇਵਲ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸ ਕੇ ਅੱਖਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਜੋ ਦਾਸ ਵੀ ਤੇ ਪਾਠਕ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ -

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਕਰਮਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥
ਅੰਗ- ੬੭

1. ਦਿਸਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਣਦਿਸਦੇ ਦੇ ਭਲਕਾਰੇ - ਇਸ ਦਿਸਦੇ ਸੰਸਾਰ

ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ

ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਭਾਵ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਜਪ ਤਪ, ਘਾਲਨਾ ਕਮਾਈਆਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਤਾਂ ਲਗ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਉਂ ਵਾਲੇ ਕੱਚੇ ਬਰਤਨ ਨੂੰ ਹੁੰਪ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਬੰਦਿਆਈ ਬਾਹਰ ਚਮਕਦੀ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਜਨਮ ਦੀ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਘਾਲ ਕਮਾਈਆਂ ਦੀ ਬੰਦਿਆਈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਆਪ ਜੀ ਸਾਡੇ ਤੇ ਦਿਆਲ ਹੋ ਕੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੀਆਂ ਘਾਲਨਾ ਕਮਾਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਉਮਾਹ ਤੇ ਹੁਲਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ।

ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਤ ਸਾਧੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਘਾਲਨਾ ਕਮਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਰੀਰਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਅਖੰਡ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਜਪ ਤਪ ਦੇ ਫਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਪੂਰਨ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਤੰਤ ਬੇਤੇ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ, ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੋਤਰੀ, ਬ੍ਰਹਮ ਵਕਤਾ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋਇਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਤੇ ਇਸ ਜਨਮ ਦੇ ਜਪ ਤਪ ਦਾ ਸਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਤਾ।

2. ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਇਸੇ (ਧਮੋਟ ਨਗਰ) ਘਰ ਵਿਚ ਜਨਮ - ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ (ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਦਾ ਇਸ ਧਮੋਟ ਨਗਰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਜਨਮ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ। ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਜੀ (ਛੁਆ) ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਆਏ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਗੰਮੀ ਬਾਲਕ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਇਸ ਦਾ ਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੀ ਕਰਿਉ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਵਿਚ ਪਦਮ ਰੇਖਾ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਪੋਜਵੀ ਸਾਧੂ ਬਣਨਗੇ। ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਸਾਧੂ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਾਲੀ ਦੂਜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਬੇ ਮੈਂ ਛੋੜੀ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। 'ਮਾਮੀ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਣੇ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤੇ ਕਿ ਫਿਰ ਆ ਕੇ ਲਵਾਂਗਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਅਗੰਮੀ ਖੇਡ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੱਪੜੇ ਸਾਂਭ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਛੋੜੀ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਖੇਤ 'ਚ ਮਾਤਾ ਜੀ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਉਥੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਦੇਖੋ ਭਗਵੇਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਆ ਰਹੇ

ਅਭੁੱਲ ਜਾਦਾ

ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ।
ਬੇਬੇ ਜੀ ਵਲੋਂ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਨਹਾਉਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਬੁਖਾਰ
ਹੋਇਆ ਤੇ ਘਰ ਲੈ ਆਏ।

ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਦੁੱਧ ਆਦਿ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛਕਿਆ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੌਜੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ
ਹੇਠਾਂ ਡੂੰਜੇ ਲੋਟ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ ਫੇਰ
ਆਵਾਂਗਾ। ਐਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ। ਮੈਂ ਮਾਮੀ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਦਿਨ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ
ਫੇਰ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਘਰ ਆ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ। ਪਿਆਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਉਣ
ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਖਾ ਕੇ 17 ਜੂਨ 1918 ਨੂੰ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ
ਖੇਡਦੇ ਜਵਾਨ ਹੋਏ। ਬੇਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ
ਸੰਦੂਕ ਵਿਚੋਂ ਆਪ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿਤੀਆਂ। ਭਾਵ ਪਿਛਲੀ ਸੁਰਤ ਸਾਰੀ ਕਾਇਮ ਸੀ।

3. ਵਿਰਾਸਤੀ ਦਾਤ ਤੇ ਨਿਰਾਲੀ ਚਾਲੀ - ਆਪ ਜੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ
ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਮੌਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਕਰਤਾਰ
ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਿੰਡ ਧਮੋਟ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ
ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਵ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਪਰਿਵਾਰ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ
ਦਾਦਾ ਜੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ
ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਇਸ ਸੁਭ ਕਾਰਜ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ।

**4. ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੱਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ
(ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਉਦਪੁਰ)** - ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰੱਤੀ ਰੂਹ ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਕਮਾਈ ਸਦਕਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਪੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ
ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਰੰਗਲੇ ਸੰਸਾਰ' ਵਿਚ ਖਿਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ
ਦਾਉਦਪੁਰੀ ਜੀ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਕਮਾਈ ਦੇ ਢਲਕਾਰੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਨਗਰ
ਫ਼ਰੇਵਾਲ ਦੇ ਅੱਠਵੀਂ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ
ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ। ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਉਚਾਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਨੇ 56 ਘੰਟੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ
ਲੀਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। 56 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਬੱਚਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ
ਮੱਛੀ ਵਾਰੂੰ ਤੈਰਿਆ। ਕੀਰਤਨ ਉਪਰੰਤ ਲਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਰੂਹ ਦਾ ਸੰਸਾਰ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸਦੀਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ। ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਆਏ ਭੋਖੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ

ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ

ਲਾਹਨਤ ਪਾਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਏਥੋਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵੀ ਤਾਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਵਹਜ ਕੇ ਸੱਚੀ ਸਿੱਖੀ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਚਾਚੀ ਜੀ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਚਲਾ ਦੇਣਾ। ਕਈ ਘੰਟੇ ਉਸ ਬੀਬੀ ਦੀ ਸੁਰਤ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਉਤਰੀ। ਐਸੇ ਬਾਣੀ ਤੇ ਬਾਣੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ ਸੱਚ ਛਾਬਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਉਦਪੁਰ ਵਾਲੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ ਨੂੰ। ਇਤਨੇ ਨਾਮ ਦੇ ਰਸੀਏ ਤੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਰੱਤੇ ਸਨ ਬੀਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ। ਫਿਰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸੀ। ਬੀਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਬੀਜੀ ਵਲੋਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅੱਡੇ ਹੱਥ ਨਾ ਅੱਡਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵੱਡਣਾ ਹੀ ਵੱਡਣਾ ਹੋ ਦੇਣਾ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੋ। ਸਾਧੂ ਬਣਨਾ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਬਣੋ, ਰੱਜ ਕੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰੋ। ਐਸੇ ਬੀਜੀ ਦੇ ਵੀਚਾਰ ਸਨ।

5. ਨਿਰਾਰੀ ਕਥਾ - ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਨਮ ਰੂਮੀ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਵਿਖੇ ਜਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਹੋਜਾਨਾ ਦਾ ਨਿਤਨੇਮ ਸੀ। ਘੁਲਾੜੀ ਦੀ ਭੱਠੀ ਦੀ ਬਹਿਣੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪਣਾ। ਭੰਨੋ/ਕਮਾਦ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਖੱਟਿਆਂ ਬੰਧੀ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਚਾਲੀ ਸੀ। ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਲੈਣੀ। ਆਪ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਦਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਪਹਿਲੇ ਕਿਆਰੇ ਵਿਚ ਛੱਡ ਕੇ ਅਖੀਰਲੇ ਕਿਆਰੇ ਵਿਚ ਸਮਾਧੀ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਣਾ। ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਨੂੰ ਛੂਹ ਜਾਂਦਾ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਉੱਠ ਕੇ ਅੱਡੇ ਬੈਠ ਜਾਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਜੀ 'ਹਾਥ ਪਾਉ ਕਹਿ ਕਾਮੁ ਸਭੁ ਚੀਤੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਾਲਿ ॥' (ਅੰਗ-੧੩੭੬) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਮ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਕਸਰ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਚਨ ਕਰਨੇ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦਾ ਚਾਉ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਚਾਉ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹੀਏ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਤਨੇਮ ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਣੀਆਂ ਮੂੰਹ ਬੁਝਾਨੀ ਕੱਠ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਬੜੀ ਮਿੱਠੀ ਸੁਰੀਲੀ ਲੈਅ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਕਰਿਆ

ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ

ਕਰਦੇ। ਲੜੀਵਾਰ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਤੇ ਨਗਰ ਧਮੇਟ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਦੌਰਾਨ ਸਪੀਕਰ ਵਿਚ ਪਾਠ ਰਸ ਭਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣਾ। ਸਵੇਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਜਦੋਂ ਗਲੀ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਤਾਂ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਉਠ ਖੜ੍ਹਨਾ ਕਿ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ ਚਲੋ ਇਬਨਾਨ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਚੱਲੀਏ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਨਾਮ ਦੀ ਲੀਨਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ - ਆਪ ਜੀ ਅਕਸਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਦੀਆਂ ਰੋਣ ਸਥਾਈਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਮ ਰਸ ਵਿਚ ਚੁੰਮਦੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ 'ਦਰਸਨਿ ਦੇਖਨੇ ਕਾ ਚਾਉ' ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਗੰਮੀ ਰਸ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਹੁਲਾਰੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗੰਮੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਆਤਮ ਰਸੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਝਲਕਾਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੋ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਦੇਖੋ। ਥੱਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੂਰਬਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਮੁੱਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਆਪਕ ਵਲੋਂ ਬੋਲਿਆ 'ਤੰਮਾਕੂ' ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਵਿੱਤਰ ਰਸਨਾ ਤੋਂ ਉਚਾਰਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਰਸਨਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਹੜੀ ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ, ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਈ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਬਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹੀ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ। ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਲਾਹੇ ਲੈਣੇ।

6. ਨੂਰਾਨੀ ਮਿਲਾਪ - 'ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਅਪਣੇ ਗੁਰੂ ਕਉ ਜਿਨਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਜਜਣੁ ਮੇਲਿਆ ਸੈਣੀ ॥'(ਅੰਗ-੬੫੨) ਪੂਰਬਲੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਨ ਸਾਧੂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ। ਪਿਛਲੀ ਘਾਲਣਾ ਕਮਾਈ ਸਦਕਾ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਪੂਰਨ ਤੱਤ ਬੇਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ

ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ

ਕਮਾਈ ਸਦਕਾ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਪੂਰਨ ਤੱਤ ਬੇਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲੀ ਮਿਲਣੀ 'ਤੇ ਹੀ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਵੀ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਸਨ। ਨਾਮ ਧਨ ਵਿਹਾਓਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਸਨ -
 ਜਿਸੁ ਵਖਰ ਕਉ ਲੈਨਿ ਤੂ ਆਇਆ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੰਤਨ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥
 ਰਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਲੋਹੁ ਮਨ ਮੋਲਿ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੈ ਖਹਿ ਤੋਲਿ ॥

ਅੰਗ- ੭੮੩

ਪਹਿਲੀ ਮਿਲਣੀ 'ਤੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ -

ਸੁਨਹੁ ਚੇ ਤੂ ਕਉਨੁ ਕਹਾ ਤੇ ਆਇਓ ॥

ਏਤੀ ਨ ਜਾਨਉ ਕੇਤੀਕ ਮੁਦਤਿ ਚਲਤੇ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਇਓ ॥ ਅੰਗ - ੯੯੯

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਰੀਚਾ ਦਿਤਾ। ਸੁਆਲ ਸੀ ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈ? ਕਿਥੋਂ ਆਇਐ? ਸੰਗਤ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਜਨਮ ਦੇਖ ਲਏ। ਅਖੀਰ ਇਕ ਜੋਤਿ ਤੋਂ ਅੱਡ ਹੋਈ ਹੈ ਇਕ ਕਿਰਨ। ਅਗੰਮੀ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਨੇਤਰ ਬੰਦ ਕੀਤੇ। ਹੋ ਗਏ ਸਮਾਧੀ ਅਸਥਿਰ। 45 ਮਿੰਟ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਉਪਰੰਤ ਰਸ ਭਰੇ ਨੇਤਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤੇ ਬਚਨ ਆਇਆ, ਅੱਜ ਸੋਹਾਗਣ ਦਾ ਸੋਹਾਗਣ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਹੋਇਆ ਹੈ -

ਨਾਨਕ ਸੇ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜੁ ਭਾਵੈ ਬੋਪਰਵਾਹ ॥ ਅੰਗ- ੧੩੭੯

ਜੇ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਭਾ ਜਾਵੇ ਉਹੀ ਸੋਹਾਗਣ ਹੈ -

ਭੈ ਕੀਆ ਏਹਿ ਸਲਾਈਆ ਨੈਣੀ ਭਾਵ ਕਾ ਕਰਿ ਸੀਭਾਰੈ ॥

ਭਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਜਾਣੀਐ ਲਾਗੀ ਜਾ ਸਹੁ ਧਰੇ ਪਿਆਰੈ ॥ ਅੰਗ- ੭੨੨

ਪਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਰੰਗੀ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਹੀ ਸੋਹਾਗਣ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਅਗੰਮੀ ਬਚਨ ਨੇ ਆਪ ਜੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ ਤੇ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਨਾਮ ਰੱਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਵੱਕੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ 22-22 ਘੰਟੇ ਸਮਾਧੀ ਸਥਿਤ ਰਹਿਣਾ। ਭਾਵੇਂ ਆਪ ਜੀ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ ਪਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰਤਿ ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਲਿਵ ਜੋੜੀ ਰਖਦੇ। ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬੀਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਅੰਤਰੀਵੀ ਆਤਮਿਕ ਖਿੱਚ ਪਾਈ ਤੇ ਉਧਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਨਾਮ 'ਚੋਂ ਉਖੌੜੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋਈ ਤੇ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਲ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿਤੇ। ਆ ਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੋ।

6. ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੋਏ - ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਮੁਰਗਾਈ ਨੈ ਸਾਏ ॥ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਏ ॥ (ਅੰਗ- ੯੩੮) ਦੇ ਰਸਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰੋ।

1937 ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਿੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਹੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ ਨੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਕ ਵਿਚ ਨਸਵਾਰ ਲੈਣੋਂ ਹਟਾਇਆ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਸਿਖਾ ਕੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ।

ਸਿੰਧ ਵਿਚ ਹੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕਣਕ ਜਥੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੱਟੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਖੇਤ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤੇ। ਉਥੇ ਹੀ ਇਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਘਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਜੀਅ ਹਨ-

ਇਹੁ ਜਗੁ ਸਚੈ ਕੀ ਹੈ ਕੋਠੜੀ ਸਚੇ ਕਾ ਵਿਚਿ ਵਾਸੁ ॥

ਅੰਗ- ੪੬੩

ਸਾ ਜਾਤਿ ਸਾ ਪਤਿ ਹੈ ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੩੦

ਅਗੈ ਜਾਤਿ ਨ ਜੋਰੁ ਹੈ ਅਗੈ ਜੀਉ ਨਵੇ ॥ ਅੰਗ- ੪੬੯

ਨੀਚਾ ਅੰਦਰਿ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚੁ ॥

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਾਬਿ

ਵਡਿਆ ਸਿਉ ਕਿਆ ਰੀਸ ॥

ਅੰਗ- ੧੫

ਖੰਡੇ ਬਾਣੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਸਦਿਆਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਦੂਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ 'ਏਕੁ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ...' ॥ (ਅੰਗ-੬੧੧) ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਬਚਨ ਕੀਤਾ।

ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਜਾਪ ਨਾਲ, ਇਕ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਵਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਅਰੋਗ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਵਿਰੱਕਤ ਵਿਚਰਿਆ ਕਰਦੇ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ

ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲਮੰਤਰ ਤੇ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਜਪਾਉਣਾ ਫਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁਗਤੀ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦੇ। ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਕੇ ਖੰਡੇ ਬਾਣੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ।

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਬੀਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਤੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਖਿੱਚ ਸਦਕਾ ਆਪ ਜੀ ਸਿੰਧ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ। ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੋਕਾ ਕੋਲਾ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਫਿਰ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਬੁਲਾਉਣ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਏ।

7. ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਵਿਸ - ਆਪ ਜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਗਏ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਾਧੀ ਸਥਿਤ ਦੇਖ ਕੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਵੋ। ਉਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਆਪ ਜੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ ਜੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਨਿਤਨੇਮ, ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ। ਫੌਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਲੋਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਅੱਧੇ ਦਿਨ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨਾਲ ਮੱਛਰਦਾਨੀਆਂ ਦੇ ਠੇਕੇ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਅੱਧੇ ਦਿਨ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਭੇਜ ਕੇ ਘਪਲਾ ਕਰੋਗੇ। ਸੋ ਇਹ ਮੈਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ -

ਹਕੁ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸੁ ਸੁਅਰ ਉਸੁ ਗਾਇ ॥

ਅੰਗ- ੧੪੧

ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ ॥

ਨਾਨਕੁ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੪੫

ਬਹੁ ਪਰਪੰਚ ਕਰਿ ਪਰ ਧਨੁ ਲਿਆਵੈ ॥

ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਪਹਿ ਆਨਿ ਲੁਟਾਵੈ ॥ ੧ ॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਭੂਲੇ ਕਪਟੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥

ਅੰਤਿ ਨਿਬੇਰਾ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਪਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਅੰਗ- ੬੫੬

ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਰਕਮ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੋਠੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਲੱਤ ਮਾਰ ਕੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿਤੀ।

8. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਰਵਿਸ - ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਵਿਚ ਸਰਵਿਸ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਠੀ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਬਣਾਈ। ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਵਾਲਾ ਮਹਿਕਮਾ ਮਿਲਿਆ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੈਟ ਕਰਨੇ। ਆਪ ਜੀ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤਕ ਦਫ਼ਤਰ ਰਹਿੰਦੇ। ਲੰਚ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਦੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਵਰਤੀ ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕਰਾਉਣੀ।

ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਲਵਾਉਣੇ। ਉਦੋਂ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਕੋਠੀ ਹੀ ਠਹਰਿਆ ਕਰਦੇ।

9. ਯੂ.ਪੀ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ - ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ ਦੇ ਤਰਾਈ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਫਾਰਮਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਫੁਰਮਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੰਗਤ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ, ਦੁੱਧ ਘਿਉ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੋਣੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਫਾਰਮ ਆਬਾਦ ਕੀਤੇ ਤੇ ਫਾਰਮਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਉਥੇ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਦਾਰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪਏ? ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਗੁਲਤਾਨ, ਚੋਰੀਆਂ, ਡਾਕੇ ਧਾੜੇ ਮਾਰਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਸੰਨ 1969 ਈ. ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 500 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਤਾਬਦੀ ਨੂੰ 5 ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਧੀ ਪੂਰਵਕ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਤਰਾਈ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਨਗਰ-ਨਗਰ, ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾ, ਸੁਖੈਨ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣਾ ਕੀਤੇ। ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਉਹ ਲੋਕ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਹੋਰ ਗਲਤ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਏ। ਉਥੇ ਹੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ

ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਆਪ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨੀ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਲਹਿਰ ਤੁਸਾਂ ਹੀ ਸੰਭਾਲਣੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਦੋ ਕੇਂਦਰ ਯੂ.ਪੀ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ। ਖੁਬੀਆ ਨੰਗਲ (ਬਿਲਾਸਪੁਰ) ਤੇ ਸ਼ਾਲਾਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਰਾਮਪੁਰ ਯੂ.ਪੀ.। ਅਨੇਕਾਂ ਜਥੇ ਅੱਜ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਹਨ। 1978 ਵਿਚ ਯੂ.ਪੀ ਤੋਂ ਫਾਰਮ ਵੇਚ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਉਣਾ ਹੋਇਆ।

10. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ - 1978 ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇਖਿਆ। ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਘਾੜ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਝੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟਾਂਵੇਂ-ਟਾਂਵੇਂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣੇ। ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਜਗਤ ਜੂਠ (ਤਮਾਕੂ) ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ। ਇਲਾਕੇ ਤੇ ਤਰਸ ਖਾਧਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਦੀਵਾਨ ਸਾਰੰਗਪੁਰ ਨਗਰ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਲੱਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਕਥਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ 2 ਰੁਪਏ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੇ ਤੇ ਅੱਗੇ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਸੀਸ ਦਿਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਨਗਰ-ਨਗਰ, ਘਰ-ਘਰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਆਂਨੇ, ਸਾਊਂਡ ਵਗੈਰਾ ਲੈਜਾ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। 'ਅਕੇਲੇ ਤੁਰੇ ਥੇ ਲੇਕਿਨ ਕਾਫਲਾ ਬਨਤਾ ਚਲਾ ਗਿਆ।' ਲੋਕ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਲੱਗੇ। ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਪਰਾਲਬਧ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਅਸਥਾਨ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। 29 ਜੁਲਾਈ 1986 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਈ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਕੇ ਇਥੇ ਬੁਲਾਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਸਰਵਿਸ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਹੌਲੇ-ਹੌਲੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ

ਜੁੜਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਸਥਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ। ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ।

11. ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨ - ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਪਰੰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਸੰਗਰਾਂਦ ਤੇ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੀਵਾਨ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਸਜਣੇ। ਰੋਪੜ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ, ਬੰਬਈ, ਦਿੱਲੀ, ਯੂ.ਪੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਛਹਿਬਰਾਂ ਲਾਈਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਡੀਉ, ਵੀਡੀਓ ਕੈਸਟਾਂ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰ ਹੋਈਆਂ। ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀਡੀਉ ਕੈਸਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਤਾਗੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਮਾਇਆ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਹੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚ ਬਰਕਤ ਪਾਉ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਫਲੀਭੂਤ ਹੋਏ। ਅੱਜ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬਚਨਾਂ ਦੇ ਲਾਹੇ ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

12. ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜ - ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰਮਤਿ ਰੂਹਾਨੀ ਮਿਸ਼ਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਭੁਚਾਲ, ਉੜੀਸਾ ਦੀਆਂ ਸੁਨਾਮੀਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ 1994 ਦੇ ਹੜ੍ਹ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਹੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ 2019 ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹ, ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਫਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਫਰੀ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕੈਂਪ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਆਦਿਕ ਕਾਰਜ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹਨ।

13. ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ - ਵਿਦਿਆ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਹਿਤ ਪਰਾ ਤੇ ਅਪਰਾ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਹਿਤ ਸਕੂਲ ਤੇ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ

ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤੱਤਪਰ ਹਨ। ਮਿਆਰੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਦਿਆ, ਧਾਰਮਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਸਕੂਲ, ਦੋ ਕਾਲਜ, ਬੀ.ਐਡ ਤੇ ਨਰਸਿੰਗ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਉਜਵਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵਰਦਾਨ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

14. ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ - ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਰੂਹਾਨੀ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਸੰਨ 1995 ਈ. ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ ਦੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਰੀਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਅੱਜ ਆਪਣਾ 28 ਸਾਲ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 28 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਰ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਖੁਰਾਕ ਇਸ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

15. ਭੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ - ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਗਿਆਸੂ ਜਨ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ। ਡਾ. ਸਵਾਮੀ ਰਾਮ ਜੀ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਯੋਗੀ ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮਿਕਨਾਤਸੀ ਖਿੱਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਆਜ ਹਮਨੇ ਬਹੁਤ ਬੜਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੂਟਾ ਹੈ। ਯਹ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਕਿ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਜੌਲੀ ਗਰਾਂਟ ਵਿਖੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਸਿਲਾ ਨਿਆਸ ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸੇ ਸ਼ੁਭ ਕਾਰਜ ਨੇ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਹਰਾਅ ਦਿਤਾ ਜਦੋਂ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਬਨਾਰਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨਿਹਾਲ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਾਇੰਟਿਸਟ, ਵਿਗਿਆਨੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ। ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਬੱਧ ਕਰਕੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੁਲਾਉਣਾ ਇਹ

ਕੇਵਲ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਇਆ। ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਲਾਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ।

16. ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ

- ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਆਰੰਭੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਦੋ ਸਕੂਲ, ਦੋ ਕਾਲਜ, ਫਰੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਫਰੀ ਸਿਲਾਈ ਸੈਂਟਰ, ਫਰੀ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ, ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਤੇ 24 ਘੰਟੇ ਲੰਗਰ ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਆਦਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹਨ।

17. ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੀ - ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ

ਰੋਕਿਆ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ -

ਰਹੀ ਵਾਸਤੇ ਘੱਤ ਸਮੇਂ ਨੇ ਇਕ ਨਾ ਮੰਨੀ।
ਫੜ ਫੜ ਰਹੀ ਧਰੀਕ, 'ਸਮੇਂ' ਖਿਸਕਾਈ ਕੰਨੀ।
ਕਿਵੇਂ ਨ ਸੱਕੀ ਰੋਕ ਅਟਕ ਜੋ ਪਾਈ ਭੰਨੀ।
ਤ੍ਰਿਖੇ ਅਪਣੇ ਵੇਗ ਗਿਆ ਟਪ ਬੰਨੇ ਬੰਨੀ।
ਹੋਸ਼! ਅਜੇ ਸੰਭਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ,
ਕਰ ਸਫਲ ਉਡੰਦਾ ਜਾਂਵਦਾ,
ਇਹ ਠਹਿਰਨ ਜਾਚ ਨ ਜਾਣਦਾ
ਲੰਘ ਗਿਆ ਨ ਮੁੜ ਕੇ ਆਂਵਦਾ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਦਿਨੇ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਿਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਹੋ ਗਿਆ ਦਿਨੇ ਹਨੇਰਾ। ਸੂਰਜ ਆਪਣੇ ਜੋਬਨ 'ਤੇ ਸੀ ਪਰ ਪਿਆਰ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੂਰਜ ਛੁਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆ ਗਿਆ ਸਮਾਂ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2001 ਦਾ। ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ 1.15 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਵਰਤਾ ਦਿਤਾ ਭਾਣਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਜੀ ਨੇ 1 ਨਵੰਬਰ 2013 ਨੂੰ। ਕਰ ਦਿਤੇ ਬਚਨ ਸਾਰਥਿਕ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸੰਗਤ। ਇਕ ਆਰ ਤੇ ਇਕ ਪਾਰ। ਪਾਰ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਵਸਦੈ। ਜੇ ਪਿਆਰੇ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ/ਹੁਕਮ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੰਗਤ ਪਾਸੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗ ਲਵਾਂਗਾ। ਭੌਰ ਮਾਰ ਗਏ ਉਡਾਰੀ -

ਮੈਂ ਰੋਵੰਦੀ ਸਭ ਜਗੁ ਰੁਨਾ ਰੁੰਨੜੇ ਵਣਹੁ ਪੰਖੇਰੁ ॥
ਅੰਗ- ੫੫੮

ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਣੀ-
ਜਿਸੁ ਪਿਆਰੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਮਰਿ ਚਲੀਐ ॥
ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਜੀਵਣਾ ॥ ਅੰਗ- ੮੩
ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਸਭ ਦੀ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨੇਤਰਾਂ 'ਚ ਜਲ, ਕੌਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਵੇ। ਹੁਕਮ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ

ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ। ਭਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਜਾ 'ਚ ਰਾਜੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵਲ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ -

ਦੇਹੁ ਸਜਣ ਆਸੀਸੜੀਆ ਜਿਉ ਹੋਵੈ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ॥
ਅੰਗ- ੧੫੭

ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਿਆਰਾ
ਹਉ ਤਿਸੁ ਪਹਿ ਆਪੁ ਵੇਚਾਈ ॥ ਅੰਗ- ੨੫੭

ਸਜਣ ਮੇਰੇ ਰੰਗਲੇ ਜਾਇ ਸੁਤੇ ਜੀਰਾਣਿ ॥
ਹੰ ਭੀ ਵੰਞਾ ਡੁਮਣੀ ਰੋਵਾ ਝੀਣੀ ਬਾਣਿ ॥
ਅੰਗ- ੨੩

ਬੱਸ ਇਕ ਅਰਦਾਸ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਰਹਿੰਦੇ ਸਵਾਸ ਲੰਘ ਜਾਣ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ। ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ।

ਸਾਜਨ ਚਲੇ ਪਿਆਰਿਆ ਕਿਉ ਮੇਲਾ ਹੋਈ ॥
ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਹਿ ਗੰਠੜੀਐ ਮੇਲੇਗਾ ਸੋਈ ॥ ਅੰਗ- ੨੨੯

ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਸਮਾਅ ਜਾਣ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਹੈ। ਜੋਦੜੀ ਹੈ। ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ, ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ ਦਿਲਾਸੇ, ਚਲ ਰਹੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨਿਆਂ 'ਤੇ, 'ਬਾਬਾਣੀਆ ਕਹਾਣੀਆ ਪੁਤ ਸਪੁਤ ਕਰੇਨਿ ॥' (ਅੰਗ-੯੫੧) 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲੀ। ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 4 ਰੋਜ਼ਾ ਰੂਹਾਨੀ ਸਮਾਗਮ। ਆਉ, ਲਾਈਏ ਚੁੱਭੀਆਂ, ਲਈਏ ਲਾਹੇ। ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਦੇ। ਮਿਲੇਗੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪਿਆਰੇ ਦੀ। ਫਿਰ ਮਿਲਾਪ ਸੰਭਵ ਹੈ-

ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਤ ਹੈ ਦੇਹ ਮਿਲਾਵਾ ਨਾਹਿ ॥
ਬੰਨ੍ਹ ਲਈਏ ਉਹ ਗੰਠੜੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਸੰਭਵ ਹੈ -

ਸਾਜਨ ਚਲੇ ਪਿਆਰਿਆ ਕਿਉ ਮੇਲਾ ਹੋਈ ॥
ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਹਿ ਗੰਠੜੀਐ ਮੇਲੇਗਾ ਸੋਈ ॥
ਅੰਗ- ੨੨੯

ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਸਿੱਕ ਅਤੇ ਕਿਰਨ ਦੀ ਲੋਅ ਦਾ ਤਾਂਘੀ ਤੇ ਪਾਂਘੀ। ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਬਖਸ਼ਣੀ।

ਭਾਈ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਲਿਜਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਭਿਮਾਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਲੋਕ ਘਰਾੜੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਉਚਾ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

**ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਲਾਵੈ ॥
ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਕਰਤੋ ਨਰਕਿ ਜਾਵੈ ॥**

ਅੰਗ - ੨੪੦

ਅਸੀਂ ਪਾਠ ਕਰ-ਕਰਕੇ ਬਾਈਬਲ, ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ, ਵੇਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਧਾਰਮਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਤਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ-ਲਿਖਾਈ, ਅਰਥ ਸਿਖਣੇ, ਅਰਥ ਜਾਨਣੇ ਇਹ ਬੁੱਧੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਤਮ ਮੰਡਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਕਰਦਾ, ਆਤਮ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਓਅੰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਬਿਰਤੀ ਲਾਉਣਾ, ਅੱਲਾ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਪਰੀਪੂਰਨ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਧੁਨ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਣਾ, ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਇਸ ਭਾਵ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜਿਧਰ ਵੀ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਹਨ -

**ਜਹ ਜਹ ਪੇਖਹੁ ਤਹ ਹਜ਼ੂਰਿ
ਦੂਰਿ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਈ ॥
ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤੁ ਮੈ ਮਨ ਸਦਾ ਧਿਆਈ ॥
ਈਤ ਉਤ ਨਹੀ ਬੀਛੁੜੇ ਸੋ ਸੰਗੀ ਗਨੀਐ ॥
ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਜੋ ਨਿਮਖ ਮਹਿ
ਸੋ ਅਲਪ ਸੁਖੁ ਭਨੀਐ ॥
ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਅਪਿਆਉ ਦੇਇ
ਕਛੁ ਉਨ ਨ ਹੋਈ ॥
ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸੰਮਾਲਤਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥**

ਅੰਗ - ੬੭੭

**ਜਿਮੀ ਜਮਾਨ ਕੇ ਬਿਖੈ ਸਮਸਤ ਏਕ ਜੋਤ ਹੈ ॥
ਨ ਘਾਟ ਹੈ ਨ ਬਾਢ ਹੈ
ਨ ਘਾਟ ਬਾਢ ਹੋਤ ਹੈ ॥ (ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ)**

ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਐਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

**ਪੇਖਤ ਸੁਨਤ ਸਦਾ ਹੈ ਸੰਗੇ
ਮੈ ਮੁਰਖ ਜਾਨਿਆ ਦੂਰੀ ਰੇ ॥ ਅੰਗ - ੬੧੨**

ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਪਰੀਪੂਰਨ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਮਹਿਵ (ਲੀਨ) ਹੋਣਾ। ਉਸ ਲੀਨਤਾ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲਿਵ ਧਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣਾ, ਇਹ ਨਾਮ ਅਚਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ -

**ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰੁ ਜਨ ਧਿਆਵਹਿ
ਤਰਣ ਕਉ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ਕਰਮ ਧਰਮ ਅਨੇਕ ਕਿਰਿਆ
ਸਭ ਉਪਰਿ ਨਾਮੁ ਅਚਾਰੁ ॥ ਅੰਗ - ੪੦੫**

ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੁਰਮਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ -

**ਰਾਜੇ ਧਰਮੁ ਕਰਹਿ ਪਰਥਾਏ ॥
ਆਸਾ ਬੰਧੇ ਦਾਨੁ ਕਰਾਏ ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ
ਥਾਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥
ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਰਿ ਮੁਕਤਿ ਮੰਗਾਹੀ ॥
ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ॥**

ਅੰਗ - ੧੦੨੪

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੀਵ ਧਰਮੀ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਲਈ ਛੇ ਕਰਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, 2. ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਦਾਨ ਲੈਣਾ 3. ਯੱਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਯੱਗ ਕਰਾਉਣਾ। ਇਹ ਖੱਟ ਕਰਮ ਕਹਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਖਤਰੀਆਂ ਲਈ ਚਾਰ ਕਰਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। 1. ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਨੇ, 2. ਯੱਗ ਕਰਨੇ 3. ਦਾਨ ਦੇਣਾ 4. ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਸ਼ਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਅਹੂਤੀ ਦੇ ਦੇਣੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੈਸ਼ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕਰਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ - 1. ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਨਾ, 2. ਦਾਨ ਦੇਣਾ 3. ਗਊਆਂ ਵਗੈਰਾ ਪਾਲਣਾ - ਇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨਾ, ਵਣਜ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ, ਦੂਰ-ਦੂਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਧਨ ਕਮਾਉਣਾ, ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੂਦਰ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਹੀ ਕਰਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਓਅੰਕਾਰ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਓਅੰਕਾਰ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਨਾਲ ਪਾਪ

ਦਾ ਭਾਗੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਓਅੰਕਾਰ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਜੇ ਓਅੰਕਾਰ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜੁਬਾਨ ਕੱਟ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਕਾ ਢਾਲ ਕੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਰਮ ਉਸ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਸਨ। ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਾਨ ਉਹ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਦਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸ਼ਸਤਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਖਤਰੀ ਹੀ ਸ਼ਸਤਰ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੂਦਰ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਇਕ ਕਰਮ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਖੜੀ, ਵੈਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਚੂਣ-ਭੂਣ, ਦਾਣੇ ਆਦਿ, ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਹੀ, ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ੂਦਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ, ਜੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਪਰਲੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਜਨੇਊ ਪਾਉਣੇ, ਤਿਲਕ ਲਗਾਉਣੇ, ਗ੍ਰਹਿਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਚਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀ। ਸਫਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਤਸ਼ੀ ਤੋਂ ਸਫਰ ਦਾ ਦਿਨ ਨਿਯਤ ਕਰਾਉਣਾ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਨਵਾਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ, ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸੌ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਜੀਵ ਫਸਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਨਾਮ ਜਪਣ ਦਾ ਵਿਹਲ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਅਚਾਰੀਆ ਲੋਕ ਜੀਵ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਿ ਕੀਮਤੀ ਜਾਣ ਕੇ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋ ਪਰਿਪੂਰਨ ਨਾਮ ਦੀ ਸੋਝੀ ਤੋਂ ਹੀਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਧਿਰਕਾਰ ਹੈ -

**ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਬਹੁ ਕਰਹਿ ਅਚਾਰ ॥
ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਅਹੰਕਾਰ ॥**

ਅੰਗ - ੧੬੨

**ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰੁ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਏ
ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੇ ਦਰਸ ਬਿਨੁ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ॥**

ਅੰਗ - ੪੦੮

ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਜੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਨ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵ ਦੇ ਕੰਮ ਸ਼ੂਨਯ (ਸਿਫਰ) (0) ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਨਾਮ ਦੀ ਇਕਾਈ ਇਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦੇਰ ਤਕ ਕੋਈ

ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ੀਰੋ ਨਾਲ ਏਕਾ (1) ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਜ਼ੀਰੋ ਲਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਲ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਾਸ ਚੈਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਈਏ, ਉਸ ਉਪਰ ਪੰਜ ਜ਼ੀਰੋ-ਜ਼ੀਰੋ ਲਾ ਕੇ ਹੀ ਲੈ ਜਾਈਏ ਪਰ ਜੇ ਏਕਾ (1) ਨਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਚੈਕ ਮੋੜ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਸ ਉਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੋਹਰ ਵੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਹੋਈ। ਕੇਵਲ ਪੰਜ-ਛੇ ਜ਼ੀਰੋ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇ ਏਕਾ ਲਾ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਂ ਜ਼ੀਰੋਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਇਕ ਲੱਖ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੌ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ, ਆਸਾ ਤੇ ਅੰਦੇਸਿਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਣਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨਦਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

**ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਪੜਿਆ ॥ ਤੇਤਾ ਕੜਿਆ ॥
ਬਹੁ ਤੀਰਥ ਭਵਿਆ ॥ ਤੇਤੋ ਲਵਿਆ ॥
ਬਹੁ ਭੇਖ ਕੀਆ ਦੇਹੀ ਦੁਖੁ ਦੀਆ ॥
ਸਹੁ ਵੇ ਜੀਆ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ॥
ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਇਆ ਸਾਦੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ਬਹੁ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ ॥
ਬਸਤ੍ਰੁ ਨ ਪਹਿਰੈ ॥ ਅਹਿਨਿਸ ਕਹਰੈ ॥
ਮੰਨਿ ਵਿਗੁਤਾ ॥ ਕਿਉ ਜਾਗੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੂਤਾ ॥
ਪਗ ਉਪੇਤਾਣਾ ॥ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ਕਮਾਣਾ ॥
ਅਲੁ ਮਲੁ ਖਾਈ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ਪਾਈ ॥
ਮੂਰਖਿ ਅੰਧੈ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕਿਛੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
ਰਹੈ ਬੇਬਾਣੀ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ॥
ਅੰਧੁ ਨ ਜਾਣੈ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਣੀ ॥
ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਸੌ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੌ ਪਾਏ ॥
ਆਸ ਅੰਦੇਸੇ ਤੇ ਨਿਹਕੇਵਲੁ
ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥ ਅੰਗ - ੪੬੭-੬੮**

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਪੁਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਮ ਜਗਾਤੀ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹੀ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

**ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੋ ਦੀਸਹਿ
ਤਿਨ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਲੁਟੈ ॥ ਅੰਗ - ੭੪੭**

ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੋਕਟ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਵਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਧਿਆਉਣਾ ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ -

ਪੜਿ ਪੁਸਤਕ ਸੰਧਿਆ ਬਾਦੰ ॥

ਸਿਲ ਪੂਜਸਿ ਬਗੁਲ ਸਮਾਧੰ ॥
 ਮੁਖਿ ਝੂਠਿ ਬਿਭੁਖਣ ਸਾਰੰ ॥
 ਤ੍ਰੈਪਾਲ ਤਿਹਾਲ ਬਿਚਾਰੰ ॥
 ਗਲਿ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕੁ ਲਿਲਾਟੰ ॥
 ਦੁਇ ਧੋਤੀ ਬਸਤ੍ਰ ਕਪਾਟੰ ॥
 ਜੇ ਜਾਣਸਿ ਬਹਮੰ ਕਰਮੰ ॥
 ਸਭਿ ਫੋਕਟ ਨਿਸਚਉ ਕਰਮੰ ॥
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਉ ਧਿਆਵੈ ॥
 ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਟ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਅੰਗ - ੪੭੦

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿ ਕਰਮ ਜੋ ਜੀਵ ਦੇ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹਨ। ਉਹ 'ਸਿਰ ਕਰਮਨ ਕੇ ਕਰਮਾ' ਕਹਿ ਕੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੁਰ ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਜੋ ਕਰਮ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਿਓ ਅਰੁ ਬੇਦੁ ਬੀਚਾਰਿਓ
 ਨਿਵਲਿ ਭੁਅੰਗਮ ਸਾਧੇ ॥
 ਪੰਚ ਜਨਾ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨ ਛੁਟਕਿਓ
 ਅਧਿਕ ਅਰੰਬੁਧਿ ਬਾਧੇ ॥
 ਪਿਆਰੇ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮਿਲਣੁ ਨ ਜਾਈ
 ਮੈ ਕੀਏ ਕਰਮ ਅਨੇਕਾ ॥
 ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਸੁਆਮੀ ਕੈ ਦੁਆਰੇ
 ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕਾ ॥
 ਮੋਨਿ ਭਇਓ ਕਰਪਾਤੀ ਰਹਿਓ
 ਨਗਨ ਫਿਰਿਓ ਬਨ ਮਾਹੀ ॥
 ਤਟ ਤੀਰਥ ਸਭ ਧਰਤੀ ਭ੍ਰਮਿਓ
 ਦੁਬਿਧਾ ਛੁਟਕੈ ਨਾਹੀ ॥
 ਮਨ ਕਾਮਨਾ ਤੀਰਥ ਜਾਇ ਬਸਿਓ
 ਸਿਰਿ ਕਰਵਤ ਧਰਾਏ ॥
 ਮਨ ਕੀ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਇਹ ਬਿਧਿ
 ਜੇ ਲਖ ਜਤਨ ਕਰਾਏ ॥
 ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨੀ ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ
 ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਦਾਨੁ ਦਾਤਾਰਾ ॥
 ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਮਿ ਬਹੁ ਅਰਪੇ
 ਨਹ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਦੁਆਰਾ ॥
 ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਡੰਡਉਤ
 ਖਟੁ ਕਰਮਾ ਰਤੁ ਰਹਤਾ ॥
 ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬੰਧਨ ਮਹਿ ਪਰਿਆ
 ਨਹ ਮਿਲੀਐ ਇਹ ਜੁਗਤਾ ॥
 ਜੋਗ ਸਿਧ ਆਸਣ ਚਉਰਾਸੀਹ
 ਏ ਭੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ॥
 ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜਨਮੈ

ਹਰਿ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨ ਗਹਿਆ ॥
 ਰਾਜ ਲੀਲਾ ਰਾਜਨ ਕੀ ਰਚਨਾ
 ਕਰਿਆ ਹੁਕਮੁ ਅਫਾਰਾ ॥
 ਸੇਜ ਸੋਹਨੀ ਚੰਦਨੁ ਚੌਆ
 ਨਰਕ ਘੋਰ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ॥
 ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਿਤ ਹੈ
 ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ
 ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਨਾ ॥
 ਤੇਰੋ ਸੇਵਕੁ ਇਹ ਰੰਗਿ ਮਾਤਾ ॥
 ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ
 ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥

ਅੰਗ - ੬੪੨

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਖਿਚਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਰਮਾਂ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੀ ਖੇਡ ਦੱਸੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣ ਕਰਮ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੁਰਮਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ -

ਸਗਲ ਧਰਮ ਮਹਿ ਸ੍ਰੇਸਟ ਧਰਮੁ ॥
 ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਨਿਰਮਲੁ ਕਰਮੁ ॥

ਅੰਗ - ੨੬੬

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ -

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਮਾਇਆ ਮਦੁ ਪੀਆ ॥
 ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨਾਹੀ ਸੁਖ ਦੀਆ ॥

ਅੰਗ - ੮੩੨

ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੀ ਕੀਤੇ ਕਰਮ ਨਾਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ -

ਅਸੁਮੇਧ ਜਗਨੇ ॥ ਤੁਲਾ ਪੁਰਖ ਦਾਨੇ ॥
 ਪ੍ਰਾਗ ਇਸਨਾਨੇ ॥
 ਤਉ ਨ ਪੁਜਹਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਨਾਮਾ ॥
 ਅਪੁਨੇ ਰਾਮਹਿ ਭਜੁ ਰੇ ਮਨ ਆਲਸੀਆ ॥
 ਗਇਆ ਪਿੰਡੁ ਭਰਤਾ ॥
 ਬਨਾਰਸਿ ਅਸਿ ਬਸਤਾ ॥
 ਮੁਖਿ ਬੇਦ ਚਤੁਰ ਪੜਤਾ ॥
 ਸਗਲ ਧਰਮ ਅਛਿਤਾ ॥
 ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ॥
 ਖਟੁ ਕਰਮ ਸਹਿਤ ਰਹਤਾ ॥
 ਸਿਵਾ ਸਕਤਿ ਸੰਬਾਦੰ ॥
 ਮਨ ਛੋਡਿ ਛੋਡਿ ਸਗਲ ਭੇਦੰ ॥
 ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੋਬਿੰਦੰ ॥
 ਭਜੁ ਨਾਮਾ ਤਰਸਿ ਭਵ ਸਿੰਧੰ ॥ ਅੰਗ - ੮੭੨

'ਚਲਦਾ...!'

ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ ਜਿਥੇ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਅਬਿਨਾਸੀ ਜੀਅਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਸਿਮਰਤ ਸਭ ਮਲੁ ਖੋਈ ॥
ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਭਗਤਨ ਕਉ ਬਰਤਨਿ ਬਿਰਲਾ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥
ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
ਜਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਇਆਂ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ
ਬਾਹੁੜਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਵਡਭਾਗੀ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਨ ਭੇਟਤ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਬਾਛੈ
ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਪਰੋਈ ॥ ੨ ॥ ੫ ॥ ੩੩ ॥

ਅੰਗ- ੬੧੮

ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧਸੰਗਤ ਜੀਓ! ਖਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕੀਏ, ਚਿੱਤ ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰੀਏ, ਰਸਨਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ ਜੀ - ਸਤਿਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਵੱਡਿਆਂ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਗਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ -

ਵਡਭਾਗੀ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਨ ਭੇਟਤ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥

ਅੰਗ- ੬੧੮

ਦੁਰਮਤਿ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਤਿਸੰਗ ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ -

ਦਦੈ ਦੇਸੁ ਨ ਦੇਉ ਕਿਸੈ ਦੇਸੁ ਕਰੰਮਾ ਆਪਣਿਆ ॥

ਜੇ ਮੈ ਕੀਆ ਸੇ ਮੈ ਪਾਇਆ ਦੇਸੁ ਨ ਦੀਜੈ ਅਵਰ ਜਨਾ ॥

ਅੰਗ- ੪੩੩

ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸੰਚਿਤ ਕਰਮ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ। ਸੁਭ ਕਰਮ, ਸੰਚਿਤ ਕਰਮ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਤਿਸੰਗ ਦੀਆਂ ਸੁਭਾਗ ਘੜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਤਿਸੰਗ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਜੁੜ ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ-

ਕਬੀਰ ਏਕ ਘੜੀ ਆਧੀ ਘਰੀ ਆਧੀ ਹੂੰ ਤੇ ਆਧ ॥

ਭਗਤਨ ਸੇਤੀ ਗੋਸਟੇ ਜੋ ਕੀਨੇ ਸੋ ਲਾਭ ॥ ਅੰਗ - ੧੩੨੭

ਇਹਦਾ ਲਾਭ ਹੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਘੜੀ ਸਾਢੇ 24 ਮਿੰਟ ਦੀ ਹੈ -

ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਹ ਇਕ ਛਿਨ ਧਿਆਇਓ
ਕਾਲ ਫਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਇਓ।

ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ -

ਨਿਮਖ ਏਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਇ

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥

ਅੰਗ- ੪

ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਨਾ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵ ਹੈ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਸਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਾਰੀ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਚ ਦਾਸ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਭਾਈ ਬੋਲੇ, ਤੀਸਰੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਮਾਈਆਂ, ਭੈਣਾਂ, ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-

ਕਈ ਕੋਟਿਕ ਜਗ ਫਲਾ ਸੁਣਿ ਗਾਵਨਹਾਰੇ ਰਾਮ ॥

ਅੰਗ- ੫੪੬

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਕਰੋੜਾਂ ਯੱਗਾਂ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਮ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣਤਾ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿਤੀ ਹੈ -

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ

ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਨਾ ॥

ਅੰਗ- ੬੪੨

ਆਓ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਸਫਲਿਆਂ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਕੀਤੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਲਾਭ ਹੀ ਲਾਭ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਸਦਾ ਹੈ? ਕੁਸੰਗ ਦਾ।

ਕਬੀਰ ਸੰਗਤਿ ਕਰੀਐ ਸਾਧ ਕੀ ਅੰਤਿ ਕਰੈ ਨਿਰਬਾਹੁ ॥

ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਜਾ ਤੇ ਹੋਇ ਬਿਨਾਹੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੬੯

ਸੰਗਤ ਕੀਹਦੀ ਕਰੀਏ? ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਅੰਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਉਣਾ ਹੈ - 'ਅੰਤ ਮਤੇ ਸੋਈ ਗਤੇ।' ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੰਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਦਾ ਲਾਭ ਹੀ ਲਾਭ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼

ਸੇਵਾ ਨਾਲ, ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਨੇ -

ਕਬੀਰ ਸੇਵਾ ਕਉ ਦਇ ਭਲੇ ਏਕੁ ਸੰਤੁ ਇਕੁ ਰਾਮੁ ॥

ਰਾਮੁ ਜੁ ਦਾਤਾ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਸੰਤੁ ਜਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੭੩

ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਆਪ ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ ਉਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਨੇ। ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਮਾਨੁਖਾ ਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਕਿਥੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਕੀ ਜੋ ਕੰਮ ਹਨ -

ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈ ਨ ਕਾਮ ॥

ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥

ਅੰਗ- ੧੨

ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ ॥

ਜਿਥੈ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥

ਅੰਗ - ੨੨

ਸਤਿਸੰਗ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਨਾਮ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ। ਬਾਹਰੋਂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੂਲਮੰਤ੍ਰ, ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਮੰਤ੍ਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ, ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਜੁਗਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਈਦੈ। ਨਾਮ 'ਚ ਇਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ -

ਨਉ ਨਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥

ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਇਸ ਕਾ ਬਿਸ਼੍ਰਾਮੁ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੩

ਨਾਮ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਬਾਹਰੋਂ ਤਾਂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਲੈ ਕੇ ਉਹਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ, ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਤੱਕ ਰੁਸਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ -

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਤ ਤਹ ਨਾਦ ॥

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦ ॥

ਅੰਗ-੨੯੩

ਸੁਖੈਨ ਜੁਗਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਕੋਲ, ਕਮਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਸੰਪਰਦਾਈ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਦੇ ਕੇ -

ਸੁਣਿ ਸਾਖੀ ਮਨ ਜਪਿ ਪਿਆਰ ॥

ਅਜਾਮਲੁ ਉਧਰਿਆ ਕਹਿ ਏਕ ਬਾਰ ॥

ਅੰਗ- ੧੧੯੨

ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਮੁਕਤ ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਐਸੇ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ-

ਅਜਾਮਲੁ ਪਾਪੀ ਜਗੁ ਜਾਨੇ ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥

ਅੰਗ- ੬੩੨

ਜੁਗਤ ਕੈਸੀ ਦਸ ਦਿਤੀ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣ ਰੱਖ ਲੈ। ਇਹਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਕਲਣਾ ਨਹੀਂ। ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਤੈਨੂੰ ਅਸਲ ਨਾਰਾਇਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਆ ਜਾਵੇ। ਜੁਗਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਕੋਲ

-

ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਮੁਕਤੁ ਕਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੫

ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵੀ ਤਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਸੰਗ ਡੋਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ -

ਕਬੀਰ ਸਾਕਤੁ ਐਸਾ ਹੈ ਜੈਸੀ ਲਸਨ ਕੀ ਖਾਨਿ ॥

ਕੋਨੇ ਬੈਠੇ ਖਾਈਐ ਪਰਗਟ ਹੋਇ ਨਿਦਾਨਿ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੬੫

ਕਬੀਰ ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਦੂਰਹਿ ਜਾਈਐ ਭਾਗਿ ॥

ਬਾਸਨੁ ਕਾਰੋ ਪਰਸੀਐ ਤਉ ਕਛੁ ਲਾਗੈ ਦਾਗੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੭੧

ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਕਰੋ। ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜੁਗਤੀਆਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲਣਾ ਹੈ-

ਸੰਤ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਧਰਮ ਕੀ ਪਉੜੀ ਕੋ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਏ ॥

ਅੰਗ- ੬੨੨

ਜੁਗਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਲਓ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਤਿਪੁਰਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਜੁਗਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਜਗਿਆਸੂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਬੱਚੇ ਉੱਚੀ ਬੋਲ ਕੇ ਮੁਹਾਰਨੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੀਦਾ ਹੈ -

ਜਪਿ ਮਨ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ॥

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਉਜਲ ਹੋਈ ਹੈ

ਨਿਤ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਜਹ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਭਇਆ

ਤਹ ਉਪਾਧਿ ਗਤੁ ਕੀਨੀ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਜਪਨਾ ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਇਹ ਮਤਿ ਦੀਨੀ

ਜਪਿ ਹਰਿ ਭਵਜਲੁ ਤਰਨਾ ॥

ਅੰਗ- ੬੨੦

ਸਿਮਰਨ ਯਾਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ -

ਸਿਮਰਉ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਤਨ ਮਾਹਿ ਮਿਟਾਵਉ ॥

ਅੰਗ- ੨੬੨

ਕਿੰਨਾ ਅਨੰਦ ਵਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਉਹਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਲੰਘ ਗਿਆ -

ਉਮਰ ਓਹਾ ਵਿਚ ਲੇਖੇ ਦੇ
ਜੋ ਯਾਦ ਸਾਂਈ ਵਿਚ ਗੁਜਰੇ,
ਪੈਂਦੀ ਮੁਜਰੇ।
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀ ਹੈ
ਇਸ ਵਿਚ ਨੀਲੇ ਹੁਜਰੇ
ਸਝ ਤੇ ਫਜਰੇ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਹੜਾ ਯਾਦ 'ਚ ਲੰਘ ਗਿਆ।
ਸਿਮਰਨ 'ਚ ਬਤੀਤ ਹੋਇਆ ਸਮਾਂ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਕਰਕੇ -

ਨਾਮੁ ਕਹਤ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਸੁਚੀ ਭਈ ਰਸਨਾ ॥ ਅੰਗ- ੮੧੧

ਰਸਨਾ ਰਸ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਮਧਮਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਬੁੱਲ੍ਹ ਹਿਲਦੇ ਨੇ, ਜੀਭ ਵੀ ਹਿਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਾਹਰ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਫੇਰ ਹੋਰ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਨੇ। ਫੇਰ ਬੈਖਰੀ ਤੋਂ ਮਧਮਾ, ਮਧਮਾ ਤੋਂ ਪਸੰਤੀ ਫੇਰ ਹਿਰਦੇ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਅਨੰਦ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਸੰਤੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜੀਭ ਨਹੀਂ ਹਿਲਦੀ-

ਬਿਨੁ ਜਿਹਵਾ ਜੋ ਜਪੈ ਹਿਆਇ ॥

ਕੋਈ ਜਾਣੈ ਕੈਸਾ ਨਾਉ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੫੬

ਕਿੰਨਾ ਅਨੰਦ ਵਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਤਮ, ਹੋਰ ਵੀ ਦਸ ਗੁਣਾਂ ਫਲ ਵਧ ਗਿਆ। ਬੋਲ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅਵਸਥਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰਾ ਬਾਣੀ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਰ ਲਓ। ਪਰਾ ਬਾਣੀ 'ਚ ਨਾਭੀ ਦੇ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਸ ਜਿੰਨਾਂ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਲੈ ਸਕੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਓਨਾਂ ਹੀ ਅਨੰਦ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨ ਪਉਣ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਤੇ, ਮਨ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਤੇ -

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ

ਇਹੁ ਮਨੁ ਉਡਨ ਪੰਖੇਰੁ ਬਨ ਕਾ ॥ ਅੰਗ- ੧੨੫੩

ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਕੰਮ ਸਾਰਾ ਮਨ ਦਾ ਹੈ -

ਮਮਾ ਮਨ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਹੈ ਮਨ ਸਾਧੇ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥

ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸਿਉ ਕਹੈ ਕਬੀਰਾ

ਮਨ ਸਾ ਮਿਲਿਆ ਨ ਕੋਇ ॥ ਅੰਗ- ੩੪੨

ਮਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ, ਉਨਮਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਪਾ ਜਾਪ ਤੋਂ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ -

ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਜਪੀਐ ॥

ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧ੍ਰੁਪੀਐ ॥ ਅੰਗ- ੨੮੬

ਫੇਰ ਇਸ ਨੂੰ -

ਦਮਿ ਦਮਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲਦਾ ਦੰਮੁ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥

ਅੰਗ- ੫੫੬

ਸਵਾਸ ਦੇ ਉਤੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਤਾਂ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ -

ਜਿਨਾ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾਂ ਮਨਿ ਮੰਤੁ ॥

ਧੰਨੁ ਸਿ ਸੇਈ ਨਾਨਕਾ ਪੂਰਨੁ ਸੇਈ ਸੰਤੁ ॥

ਅੰਗ- ੩੧੯

ਸਵਾਸ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 'ਵਾਹਿ.....' ਸਵਾਸ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ, 'ਗੁਰੂ.....' ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਅੰਦਰ ਸੁਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਸਤਿਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੱਤਵਾਂ ਸਮਾਗਮ ਸੀ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਵਨ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਵੀ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਲਓ। ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਟੈਕਨੀਕ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਸ ਜਿੰਨਾਂ ਲੰਬਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਵਾਸ ਦੀ ਹੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੈ, ਚਲਦੇ ਹਾਂ- ਚਲਦਿਆਂ - 'ਚਲਤ ਅਠਾਰ੍ਹਾਂ', ਬੈਸਦਿਆ - ਬੈਸਤ ਬਾਰ੍ਹਾਂ' ਸੌਂਦਿਆਂ - 'ਸੋਵਤ ਚੌਥੀਸ ਜਾਤ' ਸੌਂਦੇ 24 ਸਾਹ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ, 32 ਸਾਹ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਕ੍ਰੋਧ ਤੋਂ ਕਾਮ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਥੁਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚ 64 ਸਵਾਸ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਵਿਅਰਥ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਮ ਜਿਥੇ ਆ ਗਿਆ ਉਥੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ, ਜਿੱਥੇ ਨਾਮ ਹੈ ਉਥੇ ਕਾਮ ਨਹੀਂ -

ਹੇ ਕਾਮੰ ਨਰਕ ਬਿਸ੍ਰਾਮੰ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭ੍ਰਮਾਵਣਹੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੫੮

ਇਹਨੇ ਕਿੰਨੇ ਚੱਕਰਾਂ 'ਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ। ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਮਨੋ ਨਾਸ਼, ਵਾਸ਼ਨਾ ਖ਼ੈ, ਤੱਤ ਗਿਆਨ। ਮਨ ਤੋਂ ਨਾਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣਾ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਮਨ ਨੂੰ ਨਿਰੁੱਧ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਨ ਜਦੋਂ ਉਨਮਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ -

ਇਹੁ ਮਨੁ ਲੇ ਜਉ ਉਨਮਨਿ ਰਹੈ ॥

ਤਉ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਕੀ ਬਾਤੈ ਕਹੈ ॥ ਅੰਗ- ੩੪੨

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਟਿਕਾਅ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ, ਧਿਆਨ ਏਧਰ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ, ਧੁਨ ਬਣਾ ਲਓ। ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਵਾਹਿ.....ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਗੁਰੂ। ਚਲੇ ਜੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਿਨਾਮੁ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਕਰ ਲਓ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਕਰ ਲਓ। ਕਰਦੇ ਜਾਓ। ਅੰਦਰ ਸੁਣਨਾ ਹੈ -

ਧੁਨਿ ਮਹਿ ਧਿਆਨੁ ਧਿਆਨ ਮਹਿ ਜਾਨਿਆ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥ ਅੰਗ- ੮੨੯

ਕਿਉਂਕਿ ਐਸੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਨਾ ਕਥੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ। ਧਿਆਨ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਅੱਖਾਂ, ਨੱਕ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਚੱਕਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਧਿਆਨ ਧਰੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਕਾਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਸਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕਿ ਬੁੱਤ ਪ੍ਰਸਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਬੁੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ, ਧੀਆਂ, ਪੁੱਤਰਾਂ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਸਾਕਾਰ ਮੰਡਲ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੁਖੈਨ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ -

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਕੀ
ਨਾਹਰ ਨੀਕੀ ਧਿਆਨ ਕਉ ॥ ਅੰਗ- ੧੨੦੮

ਧਿਆਨ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪੇ ਆਪਣੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਗਿਆਸੂ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸਤਿਪੁਰਸ਼ ਦਸ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪਿਆਰਿਆ! ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੇਰ ਸੰਪਤ ਹੈ, ਸੰਪਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹੰਗ੍ਰਹਿ ਧਿਆਨ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਧੁਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ - 'ਧੁਨਿ ਮਹਿ ਧਿਆਨੁ ਧਿਆਨ ਮਹਿ ਜਾਨਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥'

ਗੁਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਧਿਆਨੁ ॥ ਅੰਗ- ੮੬੪
ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਮੁਰਗਾਈ ਨੈ ਸਾਣੇ ॥
ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੇ ॥
ਅੰਗ- ੯੩੮

ਇਹ ਹੈ ਮਾਰਗ, ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਦਾ ਮਾਰਗ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਮ ਮਾਰਗ ਕਿਹਾ ਹੈ -

ਸੰਤਹੁ ਸਾਗਰੁ ਪਾਰਿ ਉਤਰੀਐ ॥
ਜੇ ਕੋ ਬਚਨੁ ਕਮਾਵੈ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੋ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤਰੀਐ ॥
ਅੰਗ- ੭੪੭

ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ -
ਕਲਜੁਗ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸੁਖਾਲਾ।

ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਰਗ ਦਾ ਮੰਤ੍ਰ -
ਵਾਹਿਗੁਰੁ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਹੈ ਜਪੁ ਹਉਮੈ ਖੋਈ।

ਜਪਣਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ 7 ਸਤਿਸੰਗਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। 'ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਾਰਗ' ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਅਭੇਦਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ। ਪੜ੍ਹੋ ਉਹ ਪੁਸਤਕ, ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸਮਝ 'ਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੁ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੁ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ।

'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ

1. ਰਿਨੂਅਲ ਦਾ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਰਿਨੂਅਲ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਚੰਦਾ ਰਿਨੂਅਲ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਹੈ।
2. ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਲਈ ਚੰਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਾ ਪੁਜਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ ਆਦਿ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੇ।
3. 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਛਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦੀ ਵਿਚ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਆਪ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਹੀਂ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਰਣ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਰਥ ਭੰਡਾਰ

ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਰੰਧਾਵੇ' ਵਾਲੇ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਦੇਖੋ, ਅਕਤੂਬਰ ਅੰਕ, ਪੰਨਾ-49)

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੧
ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਾਧੀਐ
ਤੀਰਥਿ ਕੀਚੈ ਵਾਸੁ॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਇਹ ਜੀਵ ਕਿਤਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਜਪ ਤਪ ਤੇ ਸੰਜਮ ਆਦਿ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧੀਐ=ਸਾਧ ਲਵੇ। ਜਪੁ=ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨਾ, ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮੱਧਮਾ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਪਸੰਤੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਪਰਾ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜਪ ਨੂੰ ਸਾਧ ਲਵੇ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਪ ਕਰਨਾ ਇਹ ਤਾਮਸੀ ਜਪ ਹੈ। ਇੰਦਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਜਾਪ ਕਰਨਾ ਭਾਵ ਨੇੜ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਜਾਪ ਕਰਨਾ ਇਹ ਰਾਜਸੀ ਜਪ ਹੈ। ਜੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਪ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਾਤਕੀ ਜਪ ਹੈ, ਜੋ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਤਪ ਵੀ ਰਾਜਸੀ, ਤਾਮਸੀ, ਸਾਂਤਕੀ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਧੂਣੀਆਂ ਤਾਪਣੀਆਂ, ਸਰਦੀ ਰੁੱਤੇ ਜਲਧਾਰੇ ਕਰਨੇ, ਵਰਖਾ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸਹਿਣੀ, ਵਰਤ ਰੱਖਣੇ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਸ਼ਟ ਦੇਣੇ ਇਹ ਤਾਮਸੀ ਤਪ ਹੈ। ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਦਮਨ ਕਰਨਾ ਇਹ ਰਾਜਸੀ ਤਪ ਹੈ। ਚਿਤ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰਕੇ ਕਥਾ ਕਰਨੀ, ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨਾ ਇਹ ਸਾਂਤਕੀ ਤਪ ਹੈ। ਸੰਜਮੁ=ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਦਮਨ ਕਰਨਾ, ਸੰ=ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਜਮ=ਨੇਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ, ਸੰਜਮੀ ਹੋਣਾ। ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਮੋਨ ਧਾਰ ਲੈਣਾ, ਹਰੇਕ ਸਾਧਨ ਸੰਜਮ ਦੇ ਸਹਿਤ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਾਮਸੀ ਬਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਆਦਿ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧ ਲਈਏ ਅਤੇ ਘਰ ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੀਰਥਾਂ ਉਤੇ ਜਾ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਲਈਏ। ਉਥੇ ਟਿਕ ਜਾਈਏ। (ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਮਹਾਤਮਾ, ਦੇਵਤੇ ਨੇ ਤਪ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਤੀਰਥ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਚੰਗਿਆਈਆ
ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਕਿਆ ਤਾਸੁ॥

ਪੁੰਨ=ਕਿਸੇ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖ ਕੇ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਲੱਥੇ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਾਨ=ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਤੇ-ਸਿੰਧ ਦਾਨ ਕਰਨਾ,

ਚੰਗਿਆਈਆਂ=ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ, ਭਲਾਈ ਵਾਲੇ ਕਰਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਕਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਜਪਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਾਸੁ=ਤਿਸ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਕਾਮ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਆਵਾਗਵਣ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੁੰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਵਰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਪੁੰਨ ਨਾਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਵੱਟਾ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਗਿਰਾ ਦੇਈਏ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੜ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਾਸੁ=ਤਿਸਨਾ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਵਾ: ਬਿਨਾਂ ਸੱਚੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਜੇਹਾ ਰਾਧੇ ਤੇਹਾ ਲੁਣੈ
ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਜਨਮੁ ਵਿਣਾਸੁ॥

ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਰਾਧੇ=ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੇਗਾ ਭਾਵ ਰਾਧੇ=ਬੀਜੇਗਾ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਲੁਣੈ=ਵੱਢੇਗਾ। ਉਸ ਦਾ ਸੁਭ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨੁ=ਬਗੈਰ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਬੇਅਰਥ ਹੀ ਵਿਣਾਸੁ=ਨਾਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁੰਧੇ ਗੁਣ ਦਾਸੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ॥

ਮੁੰਧੇ=ਮੁਗਧ ਅਗਿਆਤ ਜੋਬਨ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀ ਗਿਆਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਮੁੰਧੇ=ਇਸਤ੍ਰੀਏ! ਤੈਨੂੰ ਸ਼ੌਕ ਰੂਪ ਜੋਬਨ ਅਵਸਥਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਅਨੰਦ, ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਸਾਖਿਆਤਤਾ, ਸਰੂਪ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਤੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਆਦਿ ਸੁਭ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦਾਸੀ ਹੋਵੇਂਗੀ। ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ ਸੁੱਖ ਸਰੂਪ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਵਗਣ ਤਿਆਗਿ ਸਮਾਈਐ
ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰਾ ਸੋਇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਜੇ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਮਤਿ=ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਢਾਲਦੀ ਹੈ,

ਸੋਇ=ਉਹ ਹੀ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਪੂਰੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਵਾ: ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ (ਤਤ ਪਦ ਦੇ ਲੱਖ ਅਰਥ ਦਾ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਣੁ ਰਾਸੀ ਵਾਪਾਰੀਆ
ਤਕੇ ਕੁੰਡਾ ਚਾਰਿ॥

ਜਿਸ ਕੋਲ ਪੂੰਜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਵਾਪਾਰੀਆ=ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਤਕੇ=ਦੇਖ ਲਵੇ ਪਰ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਵਾ: ਬਿਨਾਂ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾਂ ਦੇਖ ਤਾਂ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਜੀਵ ਰੂਪ ਵਪਾਰੀ ਕੋਲ ਸ਼ਰਧਾ ਰੂਪੀ ਪੂੰਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਉੱਤਰ-ਦੱਖਣ, ਪੂਰਬ-ਪੱਛਮ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਆਵੇ ਪਰ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਨਾਮ ਦੀ ਵਾ: ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਸ਼ਰਧਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚ ਭਰਮ ਆਵੇਗਾ। ਚਾਰ ਕੁੰਡਾ ਭਾਵ ਚਾਰ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਆਵੇ ਵਾ: ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਈਂ ਅੰਤਸ਼ਕਰਣ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਬਿਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰਮੁਖ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਚਰ ਆਵੇ ਵਾ: ਖਤਰੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਸੂਦ੍ਰ, ਵੈਸ਼ ਵਾ: ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ, ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ, ਬਾਣ ਪ੍ਰਸਤੀ, ਸੰਨਿਆਸੀ ਆਦਿਕ ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕ ਆਵੇ ਪਰ ਸ਼ਰਧਾ ਰੂਪ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੂਲੁ ਨ ਬੁਝੈ ਆਪਣਾ
ਵਸਤੁ ਰਹੀ ਘਰ ਬਾਰਿ॥

ਇਹ ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮੂਲੁ=ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਸਰੀਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਮੰਨ ਲਿਆ, ਪਰ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਜੀਵ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਜਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਉਹ ਅੰਤਸ਼ਕਰਨ ਰੂਪ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਤੇ ਬਾਹਰ ਭਟਕਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਵਾ: ਇਹ ਜੀਵ ਬਾਰਿ=ਇੰਦਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸਿਆ ਰਿਹਾ। ਮੁਖ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਵਸਤੂ ਜੋ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ

ਗਈ ਅਥਵਾ ਉਹ ਵਸਤੂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਰੂਪ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਤੇ ਜੀਵ ਬਾਰਿ=ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਾਂ, ਉਜਾੜਾਂ ਵਿਚ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਥਵਾ ਘਰ=ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵਾ: ਅੰਤਸ਼ਕਰਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਬਾਰਿ=ਇੰਦਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚੇਤਨ ਸੱਤਾ ਰੂਪ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਜੀਵ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਵਾ: ਬਾਰਿ=ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਘਰ=ਸਰੂਪ ਰੂਪ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਵਿਣੁ ਵਖਰ ਦੁਖੁ ਅਗਲਾ
ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ॥੨॥

ਨਾਮ ਰੂਪ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਖਰ=ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣੇ ਤੋਂ ਵਿਣੁ=ਬਗ਼ੈਰ ਉਸ ਜੀਵ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਅਗਲਾ=ਬਹੁਤਾ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕੂੜਿਆਰਿ=ਝੂਠੀ ਜੀਵ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀ ਕੂੜਿ=ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਾ: ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗ ਕੇ ਮੁਠੀ=ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੂੜਿਆਂ ਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਠੀ=ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਦਤ ਕਰਕੇ ਕੂੜਿਆਰਿ=ਝੂਠ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਤੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਝੂਠੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾ: ਸ਼ਰਧਾ ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਜੀਵ ਰੂਪ ਕੂੜਿਆਰਿ=ਝੂਠੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਰਕਾਂ ਵਿਚ ਗਮਨ ਕਰੇਗੀ ਵਾ: ਮਾਤਾ ਦੇ ਗਰਭ ਰੂਪ ਨਰਕ ਵਿਚ ਪਈ ਰਹੇਗੀ ਅਥਵਾ ਜੋ ਕੂੜਿਆਰਿ=ਝੂਠ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲੇ ਝੂਠੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਝੂਠ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਲੁੱਟ ਲਈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਬੜਾ ਇਕਾਗਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਬਿਰਤੀ ਟਿਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਲਾਹਾ ਅਹਿ ਨਿਸਿ ਨਉਤਨਾ
ਪਰਖੇ ਰਤਨੁ ਵੀਚਾਰਿ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿ ਨਿਸਿ=ਦਿਨ ਰਾਤ, ਨਉਤਨਾ=ਨਵੀਨ ਲਾਹਾ ਭਾਵ ਨਿੱਤ ਨਵਾਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੀਚਾਰ ਕੇ ਪਰਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਾਮ ਰੂਪ ਰਤਨ ਟਿਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਥਵਾ ਮਨ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਰਤਨ ਵਿਚ ਟਿਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਭਟਕਦਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰਮੁਖ ਆਪਣਾ ਮਨ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਘਰਿ ਆਪਣੈ
ਚਲੈ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰਿ॥

ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਤਸ਼ਕਰਣ ਰੂਪੀ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਆਤਮਾ ਅਨੰਦ ਰੂਪੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਲਹੈ=ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਾਰਿ=ਸਵਾਰ ਕੇ ਸੱਚਖੰਡ ਨੂੰ ਚਲੈ=ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਵਾ: ਉਹ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਤੱਤ ਬੇਤੇ ਆਪਣਾ ਤਾਂ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਬਚਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵੀ ਸੱਚਖੰਡ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵਣਜਾਰਿਆਂ ਸਿਉ ਵਣਜੁ ਕਰਿ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਿ॥੩॥

ਐਸੇ ਗੁਰਮੁਖ ਰੂਪ ਵਣਜਾਰਿਆ=ਵਣਜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਸਿਉ=ਨਾਮ ਮਿਲ ਕੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਦੇ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਵਣਜ=ਸੌਦਾ ਖਰੀਦਣਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ=ਮੁਖੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਕਰੇ।

ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ
ਜੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ॥

ਜੇਕਰ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਪਾਈਐ=ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੰਗਤ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਪੂਰਬਲੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਲਣਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਦੇਵੇ ਵਾ: ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਸੰਗਤ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਸਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪਾਈਐ=ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈਦਾ ਹੈ।

ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ
ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰੁ॥

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਰਾਵਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਜੀਵ ਫਿਰ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਛੁੜਦਾ ਨਹੀਂ ਭਾਵ ਉਸ ਤੋਂ ਵਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਹੀ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਜੋ ਜੋਤ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰਕੇ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਰੇ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਚੈ ਆਸਣਿ ਸਚਿ ਰਹੈ
ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੁ॥੪॥

ਜਿਹੜੇ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਤੀ ਭਾਂਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ

ਹੋ ਕੇ ਪਿਆਰਾ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੱਚੇ ਦੇ ਸ੍ਰਵਣ ਵਿਚ ਤੇ ਸੱਚੇ ਦੇ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਚਿ=ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਸਰੂਪ ਰੂਪ ਵਾ: ਤੁਰੀਆ ਪਦ ਰੂਪ ਸੱਚੇ ਆਸਣ 'ਤੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਨੀ ਆਪੇ ਪਛਾਣਿਆ
ਘਰ ਮਹਿ ਮਹਲੁ ਸੁਥਾਇ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਧੰਨ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਘਰ ਵਿਚ ਤੁਰੀਆ ਪਦ ਰੂਪ ਮਹਲ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੁਥਾਇ=ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਸਥਾਨ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਮਹਲੁ=ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ
ਸਚੇ ਪਲੈ ਪਾਇ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਸੱਚੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਰਤਿਆ=ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪ ਪੱਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਵਾ: ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪ ਪੱਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਵਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਾ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾ ਰੂਪ ਪੱਲੇ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਸ ਪੱਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸੱਚਾ ਨਾਮ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾਣੀਐ
ਸਾਚੈ ਸਾਚੈ ਜਾਇ॥੫॥

ਫਿਰ ਉਹ ਤਿੰਨੇ ਭਵਨਾਂ ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ, ਸਵਰਗ ਲੋਕ, ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚ ਵਾ: ਜਾਗ੍ਰਤ, ਸੁਪਨ, ਸੁਖੋਪਤ ਰੂਪ ਤਿੰਨੇ ਭਵਨਾਂ ਸੋ=ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਜਾਣੀਐ=ਜਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੱਚਾ ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਸਰੂਪ ਸਾਖਿਆਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਾ ਧਨ ਖਰੀ ਸੁਹਾਵਣੀ
ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਜਾਤਾ ਸੰਗਿ॥

ਸਾ=ਉਹ ਜੀਵ ਰੂਪ ਧਨ=ਇਸਤ੍ਰੀ ਖਰੀ=ਚੰਗੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸੁਹਾਵਣੀ=ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੰਗਿ=ਸਾਥੀ (ਸੰਗੀ) ਜਾਣਿਆ

ਹੈ। ਹਰ ਵਕਤ ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

ਮਹਲੀ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਐ
ਸੇ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ॥

ਜਿਸ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਮਹਲੀ=ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਮਹਲਿ=ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਸੇ=ਉਹ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਸਖੀ ਫਿਰ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਰੰਗਿ=ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਰਾਵੇ=ਮਾਣਦੀ ਹੈ।

ਸਚਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਾ ਭਲੀ
ਪਿਰਿ ਮੋਹੀ ਗੁਣ ਸੰਗਿ॥੬॥

ਜਿਹੜੀ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੱਚੇ ਸਰੂਪ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਸੁਹਾਗਣਿ=ਅਨੰਦ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਮਹਾਤਮਾ ਰੂਪ ਸਖੀ ਭਲੀ=ਚੰਗੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਚਿਤ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਸੰਗਿ=ਨਾਲ ਮੋਹੀ=ਮੋਹਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੁਭ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭੁਲੀ ਭੁਲੀ ਬਲਿ ਚੜਾ
ਬਲਿ ਚੜਿ ਡੁਗਰਿ ਜਾਉ॥

ਜਿਹੜੇ ਜੀਵ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਅਗਿਆਨ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਕਰਕੇ ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ 'ਤੇ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤੀ ਹੋ ਕੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਡੁਗਰਿ=ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।

ਬਨ ਮਹਿ ਭੁਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ
ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੁਝ ਨ ਪਾਉ॥

ਕਈਆਂ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾ: ਪ੍ਰਤੱਖ ਜੀਵ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀ ਭੁਲੀ=ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ ਬਿੰਦਾਬਨ, ਮਧੂਬਨ ਆਦਿ ਬਨ=ਜੰਗਲਾਂ ਮਹਿ=ਵਿਚ ਜੇ=ਜੇਕਰ ਤੁਰੀ ਫਿਰਾ=ਫਿਰੇ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾਂ ਪਹਾੜ ਦੀਆਂ ਗੁਫਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਾਧਨ ਕਰ ਲਵੇ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨੁ=ਬਗੈਰ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਦੀ ਬੁਝ=ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦੀ।

ਨਾਵਹੁ ਭੁਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ
ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਉ ਜਾਉ॥੭॥

ਇਹ ਜੀਵ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੇਕਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ=ਮੁੜ-

ਮੁੜ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਜਾਣ ਭਾਵ ਜੰਮਣਾ ਮਰਨਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ? ਤਾਂ ਦਸਦੇ ਹਨ -

ਪੁਛਹੁ ਜਾਇ ਪਧਾਉਆ
ਚਲੇ ਚਾਕਰ ਹੋਇ॥

ਜੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਵੈਰਾਗ, ਭਗਤੀ, ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਚਲੇ ਹੋਏ ਮਹਾਤਮਾ ਰੂਪੀ ਪੰਧਾਉਆ=ਰਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਪੁੱਛਣਾ ਕਰੋ। ਜੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਫੇਰ ਵੀ ਚਾਕਰ=ਭਗਤੀ ਰੂਪ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਵਾਸਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਾਜਨੁ ਜਾਣਹਿ ਆਪਣਾ
ਦਰਿ ਘਰਿ ਠਾਕ ਨ ਹੋਇ॥

ਉਹ ਤੱਤ ਬੇਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਰਾਜਨੁ=ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਰਾਜਾ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਜਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਇਹ ਜਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਦਰਿ=ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਸਰੂਪ ਰੂਪੀ ਘਰ ਵਿਚ ਇਸਥਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਰਾਗ, ਦਵੈਸ਼ ਆਦਿ ਦੀ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਥਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਿ=ਇੰਦਰਿਆਂ ਅਤੇ ਘਰਿ=ਅੰਤਸਕਰਨ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ=ਮਿਲਾਪ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਅੰਤਸਕਰਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ, ਨਾ ਇੰਦਰੇ, ਨਾ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ ਆਦਿ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧਾਦਿ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਬਿਘਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਇੰਦ੍ਰ ਪਦਵੀ ਨਾ ਖੋਹ ਲਵੇ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ
ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ॥੮॥੬॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਰੇ ਰਵਿ=ਵਿਆਪਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਵਰੁ=ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਸਾਖਿਆਤਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਧੰਨਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

'ਚਲਦਾ.....!'

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਗਮਨ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਚਮਤਕਾਰ)

ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਨ-ਡਾ. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਦੇਖੋ, ਅਕਤੂਬਰ ਅੰਕ, ਪੰਨਾ-46)

ਫਾਂਧੀ ਲਗੀ ਜਾਤਿ ਫਹਾਇਨਿ ਅਗੈ ਨਾਹੀ ਥਾਉਂ ॥

ਛੁਟਕਾਰਾ

ਪੂਰੇ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭ ਕਿਛੁ ਪੂਰਾ ਘਟਿ ਵਧਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥

ਅੰਗ - ੧੪੧੨

ਹੁਣ ਸਤਿਗੁਰ ਕੌਤਕਹਾਰ ਜੀ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਟਿਕਾਣੇ ਪਹੁੰਚੇ - ਇਕ ਤਕੜਾ ਵਲਿਆ ਹੋਇਆ ਘੇਰਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਂ ਫੁਲਵਾੜੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਕਈ ਥਾਂ ਮਕਾਨ ਸਨ। ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਆਏ ਗੋਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭੋਲਾਪਨ ਅਰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਧੁੰਮ ਪਈ ਤਾਂ ਮਾਲਕਾਣੀ ਨੇ ਬੁਲਵਾਕੇ ਤੱਕਿਆ ਕਿ ਸੋਹਣਾ ਹੈ, ਤਦ ਵਹੁਟੀ ਗੱਭਰੂ ਨੇ ਇਹ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਲੈਣ ਇਹ ਜਾਇਆ ਕਰੇ, ਹੋਰ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰੇ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਐਸੇ ਪੱਥਰ ਚਿੱਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਕੀਹ ਲੋੜ ਸੀ? ਪਰ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਈ ਇਕ ਲੋਕ, ਜੋ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਦੀਆਂ ਤੇ ਸਨ, ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਬੜੇ ਜਰਵਾਣੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰੀਦ ਤੇ ਚੇਲੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਲੈ ਕੇ ਮੱਥੇ ਟੇਕਣ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਦੂਏ ਪਾਸੇ ਗਿਰਦ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਗਿਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜੋਰੋ ਜੋਤੀ ਮਾਮਲੇ ਉੱਘਰਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਤੀਜੇ ਪਾਸੇ ਦੂਤ ਤੇ ਸਵਾਰ ਛੱਡੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਮਾਲ ਖੋਹਦੇ ਤੇ ਬੰਦੇ ਫੜ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਜੀਬ ਨਕਸ਼ੇ ਥਾਂਓਂ ਥਾਂਈਂ ਦਿਸਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਾਰਣ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਨੋਖੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਧਰਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਏਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਮੁਲਾਣੇ ਲੋਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਵੱਢੀ ਲਈ ਪੰਡਤ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਆਪਦਾ ਜੱਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਬੜੇ ਭਾਰੇ ਪੀਰ ਤੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਫਕੀਰ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸੂਰਤ ਦੇ ਨਿਬਾਹ ਲਈ ਸਵੇਰੇ ਜਾਗ ਕੇ ਨ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਜਿਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਹ ਫਾਹੀ ਦੀ ਤਾਣੀ ਤਣਨੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਪਰ ਆਪ ਨੇ ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ -

ਹਰਣਾਂ ਬਾਜਾਂ ਤੈ ਸਿਕਦਾਰਾਂ ਏਨਾ ਪੜਿਆ ਨਾਉ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੮੮

ਕੁਦਰਤ ਕਾਦਰ ਦੀ ਕਾਦਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੈ, ਭਲਾ ਕੁਦਰਤ ਇਹ ਕਦ ਝੱਲ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਦਰ ਦੀ ਜੋਤਿ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟੇ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪਾਣੀ ਢੋਂਦੇ ਫਿਰਨ! ਜਿਸ ਹੁਕਮ ਨੇ ਆਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਾਜਨਾ ਸਾਜੀ, ਓਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੰਡਲ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪਰ ਕਿਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਉਸ ਅਟੱਲ ਸਦਾਚਾਰੀ ਨਿਯਮ ਨੇ ਵੇਗ ਖਾਧਾ ਅਰ ਹੁਕਮ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਏਸ ਨਗਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸੁੱਕ ਜਾਵੇ। ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੜਕੇ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਗਏ ਤਾਂ ਖੂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸੁੱਕ ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੁੜ ਆਏ ਕਿ ਖੂਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਖੂਹ ਪਰ ਗਏ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਓਥੋਂ ਵੀ ਜੁਆਬ ਦੇ ਗਿਆ। ਲੱਗੀ ਖੂਹ-ਖੂਹ ਦੀ ਭਾਲ ਹੋਣ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਕਿਤੇ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹਰੇਲੀ ਮਚ ਗਈ। ਬਾਬਾ ਗਣੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਵਿ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੂਰਯੋਦੈ ਵਿਚ ਇਸ ਘਬਰਾ ਦਾ ਐਉਂ ਹਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ -

ਸ਼ੇਰ ਪਰਯੋ ਤਬ ਸਗਰੇ ਦੇਸ਼।

ਰਹਯੋ ਨ ਕਹੂੰ ਨੀਰ ਕੋ ਲੇਸ਼।

ਆਪਸ ਮੈਂ ਸਭ ਕਰੈਂ ਬਖਾਨਾ।

ਇਹ ਕਯਾ ਅਚਰਜ ਭਇਓ ਮਹਾਨਾ।

ਕਾਲ ਨਿਸਾ ਜਲ ਭਰ ਸਭ ਸੋਏ।

ਸੂਕਯੋ ਆਜ ਨਾ ਕਿਤਹੂੰ ਜੋਏ।

ਮੁਖ ਮਲੀਨ ਉਪਜਯੋ ਅਤਿ ਤ੍ਰਾਸਾ।

ਤਜੀ ਸਭੀ ਜਗ ਜੀਵਨ ਆਸਾ।

ਬਢੀ ਦੇਸ਼ ਮੈਂ ਚਿੰਤ ਕਿਸਾਲਾ।

ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਹੇ ਖੁਸ਼ਾਲਾ।

ਜਾਹਿ ਨਾਮ ਭਵ ਮਿਟੈਂ ਕਲੇਸ਼ਾ।

ਤਾਂਹਿ ਹੋਇ ਕਿਸ ਦੁਖ ਕੀ ਲੇਸ਼ਾ।

ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਅਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਸੀ, ਪਰ ਇਕ ਦਮ ਅੱਗੋਂ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੇ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਹੈਰਾਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸਾਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਦੁਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਨੰਦ ਤੇ ਗਦਗਦ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਈ ਇਕ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਪਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚਲ ਕੇ

ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਪੀਲਾ ਵਸਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੇਰਾ ਨਵਾਂ ਗੁਲਾਮ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਹਾ ਘੁੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਣੀ ਸੁੱਕਣ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖੁਸ਼ੀ ਰਹਿਣ ਤੇ ਭੈ ਭੀਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡੂੰਘਾ ਭੇਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਏ।

ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪ ਬੀ ਡਿੱਠਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਆਯਾ ਹੈ, ਇਸ ਉਤੇ ਇਕੋ ਰੰਗ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਪਰ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਬੀ ਫੇਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਭੈ ਨੇ ਭੀ ਡਰਾਯਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਦੁਖ ਨੇ ਭੀ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ।

ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਾਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਲੇ ਅਵੈਧ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬੱਧੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਆਕਾਰ ਦਿਖਾਉਣੋਂ ਠਾਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਪਾਣੀ ਕਿਥੋਂ ਮਿਲਦਾ? ਜਿਸ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਵੈਵ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਰਚਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੁਕਮ ਵਰਜਵੀਂ ਆਗਿਆ ਦੇ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਕੀਕੂੰ ਸਾਕਾਰ (ਰੂਪ ਵਾਲਾ) ਨਜ਼ਰੀਂ ਪਵੇ? ਜਾਂ ਡੂੰਘੇ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਲੱਥੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੁੜੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹੰਕਾਰੀ ਮਾਲਕ ਖੜ੍ਹਾ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਸੀ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਚਾਨਣਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕੀ ਡਿੱਠਾ ਕਿ ਗਾਗਰ ਬੀ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਮਾਨੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬਾਕੀ ਦਾ ਧਿਰਾਸ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ਕੁਛ ਭੈ ਛਾ ਗਿਆ, ਲੁੰਆਂ ਵਿਚ ਕੰਬਣੀ ਜਿਹੀ ਛਿੜ ਪਈ, ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਕੁਛ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਛੱਲੇ ਫਿਰ ਨਿਕਲੇ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ ਮਿੱਠੇ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਗਲੇ ਤੋਂ ਸੁਰ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲੀ, ਕਿ ਜਲ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਚਸਮੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਹੋਰ ਕੰਬਿਆ ਅਰ ਦੂਸਰੀ ਪਲ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਖਾਧੋਸੁ, ਕੋਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਤਾਕਤ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕਰਦੀ ਜਾਪੀ ਅਰ ਦੂਜੀ ਪਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਚਰਨੀਂ ਢੈ ਪਿਆ ਤੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ਹੇ ਕਿਸੇ ਗੁੱਝੀ ਕਲਾ ਦੇ ਮਾਲਕਾ! ਬਖਸ਼ ਲੈ ਤੇ ਬਖਸ਼ ਲੈ। ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਹਾਂ ਅਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਖੇਲੂ ਹੈ। ਤੂੰ ਕੋਈ ਕਲਾਧਾਰੀ ਹੈਂ ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂ ਅਵਗਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਫਲ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਰੇ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ, ਤੇਰੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹਨ, ਖਿਜਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਹ ਜੋ ਜਲ ਘੱਲੇ।

ਮਾਲਕ - ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੀ ਵਰਗੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂ ਜੀਵ ਹਨ, ਖਿਜਰ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਕਦ ਮੰਨਦਾ ਹੈ?

ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ - ਫਿਰ ਜੇ ਪਾਣੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲ ਰਚ ਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਛ ਹੈ, ਤੇਰਾ ਮਨ ਕਿਕੂੰ ਤਸੱਲੀ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਤੇ ਸੁਖੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?

ਮਾਲਕ - ਸ਼ੈਤਾਨ ਮਲਉਨ ਨੇ ਕੁਝ ਪਰਦਾ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ - ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ਕਿੰਨੁ ਕਦੇ ਡਿੱਠਾ ਹੈ? ਸ਼ੈਤਾਨ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਨ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਸਿਰ ਦਿੱਤਿਆਂ ਜੀ ਦੀ ਤੰਗੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਮਾਲਕ (ਘਬਰਾਇਆ ਚੱਕਰਾਇਆ) - ਸ਼ੈਤਾਨ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ?

ਸਤਿਗੁਰ - ਜੋ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸੈਂ, ਉਹ ਤੂੰ ਬਣ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ, ਇਹ ਕਰਤਬ ਸ਼ੈਤਾਨਪੁਣੇ ਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਇਕ ਪੱਥਰ ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁਣ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਬੈਠਾ ਤੇ ਬੋਲਿਆ - ਸ਼ੈਤਾਨਪੁਣੇ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਰ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਸਤਿਗੁਰ - ਤੇਰਾ ਆਪਣਾ ਲਾਲਚ, ਤੇਰੀ ਆਪਣੀ ਮੰਦ ਵਾਸ਼ਨਾ, ਤੇਰਾ ਕ੍ਰੋਧ, ਤੇਰਾ ਹੰਕਾਰ ਏਹ ਸਾਰੇ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸਨ, ਬਾਹਰੋਂ ਕੌਣ ਤੇਰੀ ਧੌਣ ਨੱਪਦਾ ਤੇ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਕਲਾ ਮਰੋੜਦਾ ਸੀ? ਭਲਾ ਜੇ ਤੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈਂ ਤਾਂ ਵੀ ਸੋਕ ਹੈ ਤੇਰੇ ਉਤੇ ਜੋ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਬਣਿਆ।

ਦੋਸ਼ੀ - ਹੈ ਤਾਂ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰ.....।

ਸਤਿਗੁਰੂ - ਪਰ ਕਾਹਦੀ, ਤੂੰ ਜੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚੇ ਅਸਲੇ ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ, ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ (ਧਰਮ) ਪਛਾਣਦਾ, ਤੂੰ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਦਿੱਸਣ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਅੰਤਰ ਆਤਮੇਂ ਬਲਵਾਨ ਹੁੰਦਾ। ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਜੋਤਿ ਜਗਮਗ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਤੇਰੀ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਕੁਠਾਲੀ ਹੇਠ ਨਾ ਨੱਪੀ ਜਾਂਦੀ।

ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਵੈਰ ਕਮਾਯਾ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ - ਹੁਣ.....ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?

ਸਤਿਗੁਰੂ (ਉਸੇ ਵੇਗ ਵਿਚ) - ਬੇ-ਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਮੁੱਲ ਵੇਚਿਆ। ਬੇ-ਜੁਬਾਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਫੜਿਆ ਅਰ ਮੁੰਜ ਦੇ ਥੱਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕੁੱਟਿਆ। ਧਰਮ ਦੇ ਖੋਜ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦਾਸ ਤੇ ਪਾਪ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸਹਾਈ ਬਣਾਇਆ। ਸਾਂਈ ਦੀ ਯਾਦ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕੈਦੇ ਪਾਇਆ, ਤੇਰੇ ਪਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਤੇਰੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਉਲਟਾ ਗੋੜ ਪਏਗਾ। ਸਮਝ ਕਿ ਤੇਰੇ ਚਲਾਏ ਤੀਰ ਤੁਰੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਗੰਮ ਵਿੱਥਾਂ ਚੀਰ ਕੇ ਅੰਤ ਤੈਨੂੰ ਆ ਕੇ ਵੱਜਣੇ ਹਨ। ਵਿੱਥਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡੇ ਬੱਝਵੀਂ ਸੇਧ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਚੱਕਾਕਾਰ ਹਨ। ਤੂੰ ਜੋ ਦੁੱਖ ਦੇ ਬਾਣ ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਸਨ ਉਹ ਗੋੜ ਖਾ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ੀ - ਕੀਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਾਇ ਨਹੀਂ?

ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਤੇ ਦੁਖੀਆਂ ਹਾਂ....ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰਾ ਨਗਰ ਦੁਖੀ ਹੈ....ਮੇਰੇ ਹਾਲ ਤੇ ਮੇਹਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਨਹੀਂ?...ਹੱਛਾ, ਜੋ ਡੰਡ ਚਾਹੋ ਸੋ ਦਿਓ...

ਸਤਿਗੁਰ - ਤੇਰਾ ਨਗਰ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ, ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕਠੋਰ ਚਿੱਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਤੇਰੇ ਸਾਏ ਹੇਠ ਸਨ, ਉਹ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਾ ਰੂਪ ਤੇ ਸੁਖਦਾਤੇ ਬਣਦੇ, ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਡਾਕੂ ਤੇ ਬਰਦੇ ਫਰੋਸ਼ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਤੇਰਾ ਬੋਝ ਭਾਰੀ ਤੇ ਕਰੜਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਤਿੱਖੀ, ਚੀਰਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਤੇ ਹੁਕਮ ਭਰੀ, ਪਰ ਅਡੋਲ, ਭੈ ਭਰਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਖਿੜਕੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਘਾਉ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਪਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੈ ਛਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਂਬਾਂ ਝੰਝੂਣੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਰਮਾਂ, ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ, ਦੇ ਸਮੂਹ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੇ-ਜਵਾਬ ਖੂਨੀ ਵਾਂਗੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਕੀਹ ਕਲਾ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਦਬਾਈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਚੱਕਰ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਉਲਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਤੇ ਨੇੜੇ-ਨੇੜੇ ਖਬਰ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਫੜ ਕੇ ਆਂਦੇ ਅੱਗੇ ਮਾਲਕ ਜੀ ਝੁਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਲੋਕੀਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੁੜਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ ਅਰ ਸਾਰੇ ਕੁਛ ਕੰਬ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ।

ਦੇਸ਼ੀ (ਮਾਲਕ) - ਹੇ ਜਗਤ ਰਾਇ! ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਖਸ਼ਣਾ।

ਸਤਿਗੁਰ - ਹੇ ਹੇਠਾਂ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਅਟਾਰੀ ਤੇ

ਸੌਣ ਵਾਲੇ! ਬੰਦੀ ਖਾਨਾ ਖੋਹਲ ਕੇ ਬੇ-ਦੋਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਹ ਤੇ ਜਿਤਨੇ ਗੁਲਾਮ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਂਦੇ ਯਾ ਮੁੱਲ ਲਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਤੋਰ ਦੇਹ। ਸੱਜਰੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਝਟਪਟ ਹੌਲਾਗਿਰੀ ਕਰ। ਮਾਲ ਜੋ ਲੁੱਟ ਦਾ ਹਈ, ਘਰੀਂ ਪੁੱਚਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੁਟਾ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਠੱਗੀ ਨਾਲ ਚੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਠੱਗਿਆ ਹੈ, ਮੋੜ, ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦੇਹ। ਹਾਂ, ਤੇ ਕਹੁ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮੀ ਤੇ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੁਕਮ ਭਰੇ ਵਾਕ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਝੁਕੇ, ਹਾਹੁਕਿਆਂ ਤੇ ਪਛੁਤਾਵਿਆਂ ਦੀ, ਇਕ ਦੁਖ ਭਰੀ ਕਸੀਸ ਨਾਲ ਖਿੱਚਵੀਂ ਆਹ ਨਿਕਲੀ ਤੇ 'ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ' ਇਕ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈ ਦਿਤਾ।

ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਮਿਸ਼ਾਲਾਂ ਆ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਈਆਂ, ਉਹ ਵੇਖੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ 'ਮੁਲ ਖਰੀਦੀ ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ' ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਲ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਪਿਆ ਸੀ, ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਖੁਲ੍ਹਾ ਕੇ ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਵਿਕਿਆ ਨੂੰ ਅਮੁੱਲ ਫੁਰਮਾਨ ਨਾਲ, ਅਮੁੱਲ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੱਕੋ, ਜੋ ਵਰਿਹਾਂ ਤੋਂ ਜਕੜੇ ਪਏ ਸਨ ਖੁੱਲ੍ਹ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਂ, ਜੋ ਛੁਟਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਵਲ ਤੱਕਦਾ ਹੈ, ਸ਼ੁਕਰ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਚਰਨੀਂ ਢਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ 'ਕਰਤਾਰ ਚਿਤ ਆਵੇ।'

ਅੱਗ ਦੇਖੇ ਡਾਢੀ ਸੁੰਦਰ ਨੁਹਾਰ ਦਾ ਆਦਮੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਵੇਖਦਾ ਕੀ ਹੈ ਤ੍ਰਬੁਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਖਦਾ ਹੈ -

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਮਿਲਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇਆ ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰੁ ਮਹਲੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਿਲਾਇਆ ॥ ਅੰਗ- ੧੫੩

ਫੇਰ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਐਸਾ ਚੰਬੜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੱਡਣਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ 'ਨਾਨਕ' ਨਾਮ ਨਿਕਲਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਚਮਕ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਆਖਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਸੱਚ ਹੈ ਇਹ ਜਲਾਲ ਪੀਰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਪੀਰ ਦੀ ਸਾਰ ਪੈਣੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਡਰੇ ਹੋਏ, ਦੁਖੀਆਂ ਦੇ ਵੈਰਾਗੇ ਹੋਏ ਕਲੇਜੇ ਹੋਰ ਪੁੰਗਰ ਗਏ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ੀ ਸਾਹ ਲੈ-ਲੈ ਕੇ ਲੱਗੇ ਰੋਣ; ਅਸਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਘੱਲੇ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਡਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਤੇ ਕੋਈ ਵਲੀ ਯਾ ਫਰੋਸ਼ਤਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਜਦ ਨਾਮ ਪਛਾਤਾ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਆਯਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਏਸ ਗੱਲ

ਦੀ ਸੌ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮੇ ਕੋਈ ਬੜਾ ਮਰਦ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਬੇ ਨੇ ਹੁਣ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਛੁਡਾਏ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਕੌਤਕ ਕੀ ਖੇਡਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮੇਖ ਹੀ ਉਡਾ ਕੱਢੀ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਵੱਡੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਬਿਸਰਾਮ ਕੀਤਾ। 'ਹੁਕਮ' ਨੇ ਹੁਣ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿਚ ਲੈ ਆਂਦਾ, ਸਾਰਾ ਨਗਰ ਸੁਖੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਗਣੇਸ਼ਾ ਸਿੰਘ 'ਮੀਰ' ਕਰਕੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਸੀ ਕਿ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਨ੍ਰਾਤਾ ਤੇ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਸਾਂਈਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਰੋਇਆ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਦਿਤੀ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਪਿਆਰ ਦੀ ਝਰਨਾਟ ਲੰਘਾ ਦਿਤੀ। ਉਹ ਜੋ ਕੱਲ ਪਾਪੀ ਸਨ, ਅੱਜ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪੈ ਗਏ ਹਨ। ਜੈਸਾ ਕਿ ਲਿਖਦੇ ਹਨ -

ਪਗ ਪਾਹੁਲ ਪੁਨ ਦੀਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ॥
ਕੀਨੇ ਸਗਲੇ ਲੋਗ ਨਿਹਾਲਾ॥
ਨਾਮ ਦਾਨ ਸਚ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਵਾ॥
ਪਾਪ ਕਰਮ ਸਭ ਤੇ ਛੁਟਕਾਵਾ॥
ਧਰਮਸਾਲ ਬਨਵਾਈ ਸੁੰਦਰਾ॥
ਬੈਠਤ ਭਏ ਤਹਾਂ ਗੁਨ ਮੰਦਿਰਾ॥
ਸ਼ਰਦਾ ਜੁਤਿ ਸੇਵਨ ਸਭ ਲਾਗੇ॥
ਗੁਰ ਚਰਨਨ ਮੈ ਕਰਿ ਅਨੁਰਾਗੇ॥

ਫੇਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਢੀਮ ਚੁੱਕਣੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਅਰ ਦੇਖੋ -

ਜਬੈ ਮੀਰ ਵਹ ਢੀਮ ਉਪਾਰੀ॥
ਨਿਕਸਯੋ ਤਹਾਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਾਰੀ॥

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਖ ਜਿਸ ਮਾਇਆ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਹ ਸਹੁਰੀ ਕੀ ਸ਼ੈ ਹੈ। ਮਾਇਆ ਕਰਤੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਵਰਤਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਹੁਕਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਾਓ। ਮਾਯਾ, ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸਫਲੀ ਕਰੇ, ਜ਼ੋਰ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੱਠੀ ਕਰੇ। ਸਿਖ ਮੁਸਾਫਿਰ ਅਭਿਆਗਤ ਆਵੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਫੜਨਾ, ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ। ਇਕ ਵੱਡੀ ਬਣੀ ਇਮਾਰਤ ਧਰਮਸਾਲ ਰਚ ਦਿਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਸਤਿ ਸੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਦਿਤਾ। ਆਏ ਗਏ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਲਈ ਨਾਲ ਕੁਟੀਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਮਾਤਰ ਦੇ ਇਕ ਭਾਰੀ

ਦੁਖਦਾਈ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਉਖੇੜ ਕੇ ਤੇ ਦੁਖ ਦਾਤਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਭਾਰੀ ਛਾਵਣੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ, ਗਰੀਬੀ, ਆਪਾ ਵਾਰਨ, ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸੱਚੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਲ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰ ਕਰਕੇ ਟੁਰ ਪਏ। ਦੇਖੋ ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਉਥੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬੰਦਸ਼ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਤੁਰਿਆ ਹੈ। ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਪਿਆ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਜੁਲਮ ਤੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਹਉਂ ਤੇ ਪਾਪ ਦੇ ਜਕੜਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਬੰਦਸ਼ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾਮ ਦੀ ਰੱਤੀ ਦਾਨ ਦੇ ਚਲਿਆ ਹੈ।

ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ ਧਣੀ ਕੇ ਕਿਆ ਕਹਉ ਵਡਿਆਈਐ ॥

ਭਾਣੈ ਬਖਸੇ ਪੂਰਾ ਧਣੀ ਸਚੁ ਕਾਰ ਕਮਾਈਐ ॥

ਵਿਛੁੜਿਆ ਕਉ ਮੇਲਿ ਲਏ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥

ਅੰਗ- ੧੦੧੧

ਜਿਸ ਟਿੱਬੀ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਰੁਹੇਲੇ ਦੇ ਹੱਥ ਆਪ ਪਕੜੀਏ ਸਨ ਫੇਰ ਹੁਣ ਉਥੇ ਆ ਬਿਰਾਜੇ, ਉਹੋ ਰੁਹੇਲਾ ਫੇਰ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਓਸ ਪਛਾਤਾ। ਜਾਤੋਸੁ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਏਸ ਨੂੰ ਵੇਚ ਆਯਾ ਸਾਂ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਆਇਆ ਹੈ, ਚਲੇ ਅੱਜ ਫੇਰ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਚੱਲੀਏ, ਨਿਖਾਸ ਚੱਲ ਵੇਚੀਏ ਤੇ ਦੋਇ ਘੋੜੇ ਹੋਰ ਮੁੱਲ ਵਟੀਏ। ਇਸ ਰੁਹੇਲੇ ਦਾ ਇਹੋ ਵਪਾਰ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਰਾਹ ਖਹਿੜੇ ਜਦ ਕੋਈ ਪਰਦੇਸੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਜਾਣਾ ਤੇ ਜਾ ਵੇਚਣਾ। ਪਾਰਲਾ ਨਗਰ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਰਾ ਸਾਫ ਕਰ ਆਏ ਸਨ। ਡਾਕੂਆਂ, ਬੰਦੇ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਪਾਪ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਸ ਝਾੜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਦਾਤੇ ਬਣਾ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਪਾਪੀ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ, ਸੋ ਅੱਜ ਫੇਰ ਏਸ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਗਰ ਲੱਗ ਟੁਰੇ। ਜਦ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਾਰਿ ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ, ਤੱਕਿਆ! ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਆਪਣੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੇਜ ਵਿਚ ਦਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰੁਹੇਲੀ ਦਾ ਤੱਕਣਾ ਕੀਹ ਸੀ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾਉਣੀ ਸੀ। ਨਜ਼ਰ ਮੁੜ ਗਈ ਤੇ ਇਕ ਡੂੰਘੇ ਭੈ ਦਾ ਅਸਰ ਲੈ ਗਈ। ਕੰਬੀ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸ ਖਾ ਕੇ 'ਹਾਏ-ਹਾਏ' ਕਰਨ ਲਗ ਗਈ। ਰੁਹੇਲੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲੀ ਕਿ ਤੱਕ ਤਾਂ ਸਹੀ ਤੂੰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਕੜ ਲਿਆਇਆ ਹੈਂ, ਦੇਖ ਖਾਂ। ਇਹ ਆਦਮੀ ਹੈ? ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਮਨੁੱਖ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਤੂੰ ਜੋ ਫੇਰ ਫੜ ਲਿਆਇਆ ਹੈਂ ਤੂੰ ਦੋਜ਼ਖ ਦੀ ਅੱਗ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਭੁੱਲ ਬਖਸ਼ਾਵੇਂ! ਰੁਹੇਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਬਾਉਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈਂ ਕਿਧਰੇ?

'ਚਲਦਾ.....।'

ਪਿਆਰੇ ਪਾਠਕ ਜਨੋ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ!

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਸੱਚਖੰਡਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸਰਵਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਸਬਸਕਰਾਇਬ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸੱਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਫਾਸਟਵੇਅ ਕੇਬਲ ਟੀ.ਵੀ. ਨੈਟਵਰਕ

ਚੈਨਲ ਨੰਬਰ - 202 ਪੰਜਾਬ ਪਲੱਸ ਰਾਹੀਂ

ਸਮਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ - ਸਵੇਰੇ

4.45 ਤੋਂ 6.45 ਤੱਕ (2 ਘੰਟੇ)

ਇਹ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਫਾਸਟਵੇਅ ਕੇਬਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਉਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਾਰੇ ਐਤਵਾਰ - ਸਮਾਂ-ਦੁਪਹਿਰ 12.00 ਤੋਂ 3.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ।

ਮੰਘਿਰਿ - ਸੰਗਰਾਂਦ-16 ਨਵੰਬਰ, ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ (ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 5.30 ਤੋਂ 8.00 ਵਜੇ ਤੱਕ)

ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ - 8 ਨਵੰਬਰ, ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ - ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ,
(ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ)

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ

'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ/ਰਿਨਿਊਲ ਜਾਂ ਦਸਵੰਧ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਾਖਾ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਭਾਰਤ (INDIA)

ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ/ਰਿਨਿਊਲ ਭੇਜਣ ਲਈ

VGRMCT/Atam Marg Magazine

A/C No. 12861100000008, RTGS/IFSC Code - PSIB0021286,

Branch Code - C1286

ਦਸਵੰਧ ਭੇਜਣ ਲਈ -

Vishav Gurmat Roohani Mission Charitable Trust

A/C No. 12861100000005, RTGS/IFSC Code - PSIB0021286, Branch Code - C1286

Within India	
Subscription Period	By Registry Post/Cheque
1 Year	Rs. 300/320
3 Year	Rs. 750/770
5 Year	Rs. 1200/1220
Life (20Year)	Rs 3000/3020

ਜੇਕਰ ਚੈਕ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਮਾਇਆ ਭੇਜਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ Gurudwara Ishar Parkash Ratwara Sahib, P.O. Mullanpur Garibdas. Distt SAS Nagar (Mohali) - 140901 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜੀ। ਜੇਕਰ Online ਮਾਇਆ ਭੇਜਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਾਇਆ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: +91 98889 10777 'ਤੇ sms ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

**PURSUANT OF GOVT. OF INDIA FCRA GUIDELINES REGARDING
DONATIONS FROM ABROAD**

It is for your kind information that Bank Account No. 0779000100179603 earlier opened in Punjab National Bank, Mullanpur Garibdas, Distt. S.A.S Nagar (Mohali)-140901 for receiving donation from foreign countries has been changed with immediate effect. Now, FCRA Saving Bank Account for this purpose has been opened in State Bank of India as per instructions of Govt. of India. Particulars of the New Account are given below for online transfer of donation amount:

Name of Account – Vishav Gurmat Roohani Mission Charitable Trust

Account No. – 40227222757, Bank - State Bank of India

Branch - New Delhi Main Branch, 11 Sansad Marg, New Delhi-110001

Swift Code - SBININBB104, IFSC Code - SBIN0000691, Branch Code – 00691,

Purpose Code - P1303 (Donations to religious and Charitable Institutions in India)

You are requested that forthwith all donations amounts should be sent to the Trust only through one of the following banks specified by Govt. of India:

LIST OF CORRESPONDENT BANKS

Australia

1. Commonwealth Bank Of Australia CTBAAU2S
2. Australia And NewZealand Banking Group Ltd ANZBAU3M
3. National Australia Bank Ltd NATAAU33
4. Westpack Banking Corporation WPACAU2F

Canada

1. SBI Canada Bank SBINCATX
2. Canadian Imperial Bank Of Commerce CIBCCATT
3. Bank Of Montreal BOFMCAM2
4. Royal Bank Of Canada ROYCCAT2
5. The Toronto Dominion Bank TDOMCATT
6. The Bank Of Nova Scotia (SCOTIA BANK) NOSCCATT

Germany

1. Commerze bank AGCOBADEFF
2. DZ Bank AG Deutsche Zentral-Genos GENODEFF
3. Uni Credit Bank AGHYVEDEMM
4. Bayerische Landes bank BYLADEMM
5. Landes bank Baden Wurttemberg SOLADEST
6. Norddeutsche Landes bank Girozen traie NOLADE2H
7. Deutsche Bank AGDEUTDEFF
8. HSBCT rinkauss & Burkhadt AGTUBDDEDD

Italy

1. Credit AgricoleI talia SpACRPPIT2P
2. Intesa Sanpaolo Sp ABCITITMM
3. Unicredit SPAUNCRITMM
4. Banca Popolare di Sondrio Societa Cooperativa perAzioni POSOIT22
5. BPERB anca Sp ABPMOIT22

United Kingdom

1. Standard Chartered Bank SCBLGB2L
2. Coutts and Company COUTGB22
3. National Westminster Bank Plc (NatWestBank) NWBKGB2L
4. Royal Bank of Scotland Plc RBOSGB2L
5. Barclays Bank PlcBARCGB22
6. HSBC Bank Plc MIDLGB22
7. Lloyds Bank PlcLOYDGB2L
8. State Bank of India (UK)Ltd.SBOIGB2L

United States

1. Fifth Third Bank FTBCUS3C
2. HSBC Bank USA National Association MRMDUS33
3. Deutsche Bank Trust Company Americas BKTRUS33
4. Wells Fargo Bank National Association WFBIUS6S
5. Silicon Valley Bank SVBKUS6S
6. State Bank of India (California) SBCAUS6L
7. The Bank of New York Mellon IRVTUS3N
8. PNC Bank National Association PNCCUS33
9. BOKF National Association BAKUS44
10. MUFG Union Bank National Association BOFCUS33
11. Bank of America National Association BOFAUS3N
12. Key bank National Association KEYBUS33
13. US Bank National Association USBKUS44
14. Citi bank NACITIUS33
15. JP Morgan Chase Bank National Association CHASUS33
16. The Northern Trust Company CNORUS44

In case you want to send donations by cheque, please send it to the Trust along with Donor's ID Proof & Address Proof at the address : Gurdwara Isher Parkash, Ratwara Sahib, (Near New Chandigarh), P.O Mullanpur Garibdas, Distt. S.A.S Nagar (Mohali)-140901, Punjab (India)

For any query, please contact Mobile No. 98889-10777. Email id : gurmukh4124@gmail.com

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਜੋ ਕਿ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ	ਪੰਜਾਬੀ	ਰਿੰਦੀ
1. ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਾਰਗ	120/-	70/-
2. ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ	120/-	35/-
3. ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ	400/-	400/-
4. ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ -	400/-	
5. ਹੋਵੈ ਅਨੰਦੁ ਘਣਾ		30/-
6. ਚਉਥੈ ਪਹਿਰਿ ਸਬਾਹ ਕੈ	55/-	60/-
7. ਸੁਰਤਿਆਂ ਉਪਜੈ ਚਾਉ	40/-	60/-
8. ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ	50/-	50/-
9. ਸਰਬ ਪ੍ਰਿਅ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ	10/-	10/-
10. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫੁਹਾਰ	10/-	10/-
11. ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਦਾ ਮਾਰਗ	60/-	70/-
12. ਪੁਰਾਤਨ ਟੀਕਾ - ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ	30/-	
13. ਅਮਰ ਜੋਤਾਂ	20/-	15/-
14. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਨਿਵਾਸ	100/-	
15. ਅਮਰ ਗਾਥਾ	200/-	100/-
16. ਧਰਮ ਯੁਧ ਕੇ ਚਾਇ	50/-	
17. ਪਵਿੱਤਰ ਪੈਂਡਾ	25/-	
18. ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ	10/-	10/-
19. ਵੈਸਾਖੀ	10/-	10/-
20. ਸਾਜਨ ਚਲੇ ਪਿਆਰਿਆ		10/-
21. ਅਬਿਨਾਸੀ ਜੋਤ ਭਾਗ - 1		90/-
22. ਅਬਿਨਾਸੀ ਜੋਤ ਭਾਗ - 2	90/-	
23. ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ (ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) (ਰੂਹਾਨੀ ਗੁਲਦਸਤਾ ਭਾਗ 1 ਅਤੇ 2)	200/-	
24. ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ	50/-	
25. ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪਰਸੀਐ	100/-	
26. ਅਨੰਦਮਈ ਜੀਵਨ ਜਾਚ		60/-
27. ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰ	60/-	
28. ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨ	300/-	
29. ਅੰਦਰਲੀ ਖੋਜ	300/-	
30. ਸਿਮਰਤ ਕਹਾਂ ਨਹੀਂ	300/-	
31. ਰੂਹਾਨੀ ਪ੍ਰਵਚਨ	35/-	
32. 'ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਜੁਗਤੀਆਂ	250/-	
33. 'ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ'	300/-	
34. ਜੀਵਨ ਜੁਗਤਿ	440/-	
35. ਮਾਰਗ ਚੋਣ	60/-	
36. ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਵਰਤੋਂ	50/-	
37. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਭਾਗ - 1	120/-	
38. ਜਨਮ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਹੋਇ	120/-	
39. ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ (ਭਾਗ -1)	65/-	
40. ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ (ਭਾਗ -2)	65/-	
41. ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਨਿਧਾਨ	10/-	
42. ਕਲਜੁਗਿ ਜਹਾਜ ਅਰਜੁਨ ਗੁਰ	100/-	

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ	ਪੰਜਾਬੀ
43. ਧਰਮ ਹੇਤਿ ਸਾਕਾ	20/-
44. ਮੰਤ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬੋਹਿਥਾ	30/-
45. ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪਰਤੀਤ	30/-
46. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮਾਨਿਉ	10/-
47. ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ	10/-
48. ਤ੍ਰੈ ਸ਼ਤਾਬਦੀ	20/-
49. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਭਾਗ - 2	120/-
50. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਭਾਗ - 3	120/-
51. ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਦੀ ਚਿਰ ਸਥਾਈ...	

English Version

English Version	Price
1. Baisakhi (ਬੈਸਾਖੀ)	5/-
2. How Rend The Veil of Untruth (ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ)	70/-
3. Discourses on the Beyond - 1(ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ - 1)	50/-
4. Discourses on the Beyond - 2(ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ - 2)	50/-
5. Discourses on the Beyond - 3(ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ - 3)	50/-
6. Discourses on the Beyond - 4(ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ - 4)	60/-
7. Discourses on the Beyond - 5(ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ - 5)	60/-
8. The way to the imperceptible (ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਦਾ ਮਾਰਗ)	80/-
9. The Lights Immortal (ਅਮਰ ਜੋਤਾਂ)	20/-
10. Transcendental Bliss (ਚਉਥੈ ਪਹਿਰਿ ਸਬਾਹਿ ਕੈ)	70/-
11. How to Know Thy Real Self-(Vol-1) (ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ)	80/-
12. How to Know Thy Real Self-(Vol-2) (ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ)	80/-
13. How to Know Thy Real Self-(Vol-3) (ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ)	110/-
14. The Dawn of Khalsa Ideals	10/-
15. A Glimpse of His Holiness - Baba ji	5/-
16. Divine Word Contemplation Path (ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਾਰਗ)	150/-
17. The Story of Immortality (ਅਮਰ ਗਾਥਾ)	260/-
18. Why not thy contemplate the Lord? (ਸਿਮਰਤ ਕਹਾ ਨਹੀਂ?)	200/-

ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਆਪ ਜੀ ਮਨੀਆਰਡਰ, ਚੈਕ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਟਰਸਟ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਮਾਇਆ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ 9417214391, 9417214379, 8437812900 ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

A/c Name : VGRMCT / Atam Marg Magazine
Punjab & Sind Bank - S/B A/C No. 12861100000008
RTGS/IFSC Code - PSIB0021286, Branch Code - C1286

Our Address: Gurdwara Ishar Parkash,
Ratwara Sahib,
(Near New Chandigarh) P.o. Mullanpur Garibdas,
Teh. Kharar, Distt. S.A.S Nagar (Mohali)
140901, Pb. India

ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 30-31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੇ 1-2 ਨਵੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ

1. ਮੋਹਾਲੀ - ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ, ਕੋਠੀ ਨੰ: 781, 3ਬੀ1 ਤੋਂ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (89687-22855)
2. ਇਲਾਕਾ : ਧਨਾਸ/ਤੋਗਾਂ - ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਗਾਂ (9915147405)
3. ਇਲਾਕਾ : ਸੁੰਕ, ਪੜਛ - ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਸੁੰਕ (99140-89100), 2. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੰਕ (78891-512208)
4. ਇਲਾਕਾ : ਬਲਾਕ ਮਾਜਰੀ - ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਲੇਮਪੁਰ (99153-35344)
5. ਇਲਾਕਾ : ਖਰੜ - ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੁੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੰਡਪੁਰ (98151-66684)
6. ਇਲਾਕਾ : ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ (ਜੀਰਕਪੁਰ) - ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀਰਕਪੁਰ - (98555-25214)
7. ਇਲਾਕਾ : ਡੇਰਾ ਬੱਸੀ - 1. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (99148-11681) 2. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਦਪੁਰ - 98725-51816) 3. ਸੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਪਰਾਗਪੁਰ (99140-75996)
8. ਇਲਾਕਾ : ਰਾਜਪੁਰਾ - 1. ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ (94633-27041) 2. ਵਲਾਇਤ ਸਿੰਘ (94638-91719) 3. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ - 98550-71427 4. ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲਾਂ (88725-91575) ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੁਰਾ (90412-25774)
9. ਇਲਾਕਾ : ਘਨੌਰ - 1. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੁੜਕਾ (93171-30523), 2. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰੁੜਕਾ (90235-81296) 3. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਘਨੌਰ (94175-91649), 4. ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਾਛੜੂ (98149-60360) 5. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਭੜੀ (93158-66990), 6. ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਝੁੰਗੀਆਂ (95925-61804), ਪਾਲ ਸਿੰਘ (98145-14448)
10. ਇਲਾਕਾ : ਮੋਰਿੰਡਾ - ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾਰਪੁਰ (81461-51925), ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾਰਪੁਰ (81463-30327)
11. ਇਲਾਕਾ : ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ - ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂਆਂ (98150-88236), ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂਆਂ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (84372-04845), ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, (94655-30155) ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਡੱਲਾ (98781-51896) ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ - 98159-13790 ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਲੇਮਪੁਰ (98554-06543) ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਲੇਮਪੁਰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ (94633-38107) ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ (98152-51856) ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਰਕ ਨੰ:-ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (78100-00048) ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ - (8556000771) ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ-(98150-88236)
13. ਇਲਾਕਾ : ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਪਰਖਾਲੀ - ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਛੋਟੀ ਹਵੇਲੀ (94638-63839) ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਪੁਰਾ (94651-69982) ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਨੌਲੀ (94174-65785) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਢਾਂਗਾ (94184-95417) ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਹੁਸੈਨਪੁਰ (94170-92492) ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ (95015-19946) ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਤਹਿਪੁਰ ਭੰਗਾਲਾ (94171-57781) ਪਾਲ ਸਿੰਘ (94780-45864) ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ-81950-41372) ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ (9914306431) ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ-(81950-41372) ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ-ਸੈਂਫਲਪੁਰ (94783-84471) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (98557-08635) ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਆਸਰੋ (78370-89858) ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਨਗਰ - 78376-91955) ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਪਥਰੇੜੀਆਂ (75892-07290)

14. **ਇਲਾਕਾ : ਖਮਾਣੇ/ਰਾਮਗੜ੍ਹ** - ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲੋਹਾਰ ਮਾਜਰਾ (94172-64725)
15. **ਇਲਾਕਾ : ਦੁਆਬਾ** - 1. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੱਕ ਰਾਮੂ (88725-37407) 2. ਐਸ.ਡੀ.ਓ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ (01823-270300) 3. ਢਾਡੀ ਗਿਆਨੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਨਮੋਲ (98154-97060)
16. **ਇਲਾਕਾ : ਅਬਰਾਵਾਂ/ਸਨੇਟਾ** - ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਸੌਲੀ (98555-01571), ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਹਾਣਾ- (97899-40244)
17. **ਇਲਾਕਾ : ਧਮੋਟ (ਪਾਇਲ)** - ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (98149-78476)
19. **ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ :** - **ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ** - ਖੁਬੀਆ ਨੰਗਲ ਅਸਥਾਨ (96394-41313), ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਬਿਲਾਸਪੁਰ (098371-31140) ਸਾਲਾਪੁਰ ਅਸਥਾਨ (99278-75036) ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਕਿੱਛਾ, (98373-16924) ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਲੀਆ (94154-29624) ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਮੈਗਲਗੰਜ (97945-06751) ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡੀ ਫਾਰਮ, (99184-46336) ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਡੀ ਫਾਰਮ (91987-15748) **ਰਾਜਸਥਾਨ** - ਬਾਬਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬੁੰਦੀ ਰਾਜਸਥਾਨ 99833-97841 **ਹਰਿਆਣਾ** - ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਡਵਾ (080531-000930) **ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ** - ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ (97361-00043) **ਮਾਝਾ** - ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ - (94637-29915) ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ (98151-25093) ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ - (94652-52638) ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ ਬਟਾਲਾ - (99157-308077). **ਬਨੂੜ** - ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 98151-20373, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ (98154-62204) **ਲੁਧਿਆਣਾ** - ਬਾਗ ਸਿੰਘ (98143-21418,) **ਸੰਗਰੂਰ** - ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛਾਹੜ (98729-18506) **ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ** - ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (94645-00600) **ਦਿੱਲੀ** - ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, (98730-11265) ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ (98104-30517), ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ (92664-03650), ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (98991-05205) **ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ** - ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀ (62804-82314) ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਨੰਗਲ (94178-76243) **ਫਰੀਦਕੋਟ** - ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ 98153-80902 **ਮੁੰਬਈ** - ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਂਸਲ, (98678-77056)

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ -

* ਸਾਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਨਾਉਂਸਮੈਂਟਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰੀ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ। * ਰੂਟ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਆਪਣੀ ਸਵਾਰੀ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਡਰੰਮ ਰੱਖ ਲਵੇ। * ਰੂਟ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਮਾਗਮ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਟੈਂਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੇ। * ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬੈਨਰ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ। * ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ 20 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਸਵਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਅਨਾਉਂਸਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ।

ਸਮਾਗਮ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਾਕਰੋਂ ਫੋਨ ਨੰ 98155-94315

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆਉਣ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ -

ਭਾਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ-ਸਮਾਗਮ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਫਤਰ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ- ਫੋਨ ਨੰ: - 98155-94315

Significance and Greatness of Jap Ji Sahib

Author By : Sant Waryam Singh Ji
Founder V.G.R.M.C.T. Ratwara Sahib
Translated By : Prof. Beant Singh

(Continued from P. 70, issue Oct. 2022)

If such a Name Divine is contemplated just once, the noose of death round the neck is severed instantly. 'If you have not understood this truth all your life, then what is the use of your coming into the world?' says Guru Sahib. 'Why did you cause needless pain to your mother? How long it took to bring you up! How many sacrifices she made for you! How much your parents suffered hardships for your sake! Parents acquire properties so that their son may be happy and comfortable. But if you were not to engage in God's devotional worship, why were you born in this world? Of no use was your birth. If you commit sins and drink alcohol, then, such is the writing in the 'Rehatnama' [Sikh code of conduct] -

'Alcohol ruins seven generations, while 'bhaang' (hemp) one's individual body.'

ਮਦਰਾ ਦਹਤੀ ਸਪਤ ਕੁਲ ਭਾਂਗ ਦਰੈ ਤਨ ਏਕ ॥

Alcohol or drinking ruins seven generations. By giving birth to such a son, parents invite the ruin of seven generations. It would have been much better if such a son had not been born. Such sons beat their parents, when beating of the mother is such a heinous sin that it is equal to committing one lakh murders. Such a son never gets human incarnation again. He abides in hells. What is the use of his coming? He had better not been born.

'They who did not contemplate on such a Name of God, why did they come into this

world?'

P. 450

*ਜਿਨੀ ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ
ਸੇ ਕਾਰੇ ਜਗਿ ਆਏ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥*

If the son eats tobacco or poppy-husk then brother, even the blessings of your forefathers sitting in heaven cannot save him, who used to say - 'May the business of our grandson, or great grandson prosper and may he be saved from all hurdles'!

I am saying this for nothing, because I have seen this thing happen in England. Our daughter had business running there. She went to one Mrs. Winter, an English woman to inquire about her business. She took an appointment with her, which people got after a two-month wait. When my daughter went to see her, she said, "A spirit is coming, which abides in a lower heaven. "My daughter asked, "What is the indication that she is protecting me?" She said, "The spirit is directing me - 'Tell her the indication that when her grandmother died in 1966, I wrote the entire condolence letter in verse.' "My daughter at once recollected the relation who had written this letter to her. Thereafter, the sooth-saying woman said, "More exalted than this is another spirit which is of a woman. She says - 'I am her maternal grandmother. Tell her that her business will flourish greatly. She will set up a factory shortly.'" After a few days, my daughter did set up a factory. So those spirits abiding in various 'loks' (metaphysical regions of creation) -

Gandarbh Lok and Dev Gandarbh Lok (where souls of forefathers live), Swarg Lok (Paradise), Pitar Lok, Karamdev Lok, Ajaandev Lok, Inder Lok (the region ruled by Lord Indra), Prajapat Lok (where live god's and saints creating subjects), Brahm Lok (region ruled by Lord Brahma), Shiv Lok (region ruled by Lord Shiva), Baikunth Dhamm (Heaven) and Sachkhand (Realm of Eternity) continue helping their dear and near ones with whom they have blood relation, which does not break even in the world hereafter. Ghosts and prets too continue hovering round that very house. When they are not understood and acknowledged, they first kill the cattle in the house; then they make the children fall ill, and then they start killing the members of the family. They are bad and cruel. But those who go into heavenly incarnations help their kith and kin. But if a person partakes of tobacco, then -

'If man smokes or eats a little tobacco, then even the spirits of his dead ancestors abandon him.'

ਤਨਕ ਤਮਾਕੂ ਸੇਵੀਐ ਦੇਵ ਪਿਤਰ ਤਜਿ ਜਾਇ॥

Even the gods and forefathers abandon a man.

'If man smokes or eats a little tobacco, then even the spirits of his dead ancestors abiding in heavens abandon him.'

Even drinking water from his hand amounts to committing the vice of drinking wine.'

*ਤਨਕ ਤਮਾਕੂ ਸੇਵੀਐ ਦੇਵ ਪਿਤਰ ਤਜਿ ਜਾਇ॥
ਪਾਣੀ ਤਾ ਕੇ ਹਾਥ ਕਉ ਮਧਰਾ ਸਮ ਅਘਦਾਇ॥*

He who drinks water from his hand, is guilty of committing the sin of drinking alcohol. And how much sinful is drinking alcohol?

'Alcohol destroys or affects seven generations, while hemp destroys the physical body.'

But the universal vice of smoking or eating tobacco destroys hundred generations and invites much condemnation.'

*ਮਦਰਾ ਦਹਤੀ ਸਪਤ ਕੁਲ ਭਾਂਗ ਦਹੈ ਤਨ ਏਕ॥
ਜਗਤ ਜੂਠ ਸਤ ਕੁਲ ਦਹੈ ਨਿੰਦਾ ਦਹੈ ਅਨੇਕ॥*

Alcohol ruins seven coming generations of man. He who smokes and eats tobacco ruins hundred generations. On the T.V. the injurious effects of smoking and eating tobacco are being advertised vigorously. Tobacco smoke is more injurious to the passive smokers than it is to the active ones. Both the smokers and those who inhale smoke passively die. In America smoking is not allowed in public places. Now here too, smoking has come to be decried. Earlier, when the Sikhs used to protest against smoking saying, 'Please don't smoke in Amritsar Sahib; we won't allow it because devotees come here in thousands to pay obeisance; you have polluted the environment by smoking - then our newspapers used to write - 'Look! if the Sikhs gain ascendancy, they will ban smoking.' Now ask them why they are prohibiting it. Now when they have come to know that smoking causes cancer, they have started speaking against smoking and eating of tobacco, and advocating ban on smoking. Earlier they encouraged it, but now when smoking and eating of tobacco has started killing them, they are demanding that it should be prohibited. Guru Sahib had given this advice 500 years ago. How good it would have been if they had accepted it then? First, it ruins generations; as regards the body, it is bound to wreck. Then it goes into the blood arteries and affects the blood. As a result, the son of a smoker is born diseased. One who eats tobacco suffers from cancer. Not only he, but even his grandson will be prone to be afflicted with it (cancer).

Then in the tenth generation, it will change the very structure of the family, otherwise, in the tenth generation, the child born is exactly like his great grand forefather ten generations before. This is called gene. Thus the gene is destroyed by tobacco. So Guru Sahib says, "What is the use of having a son, who changes the entire dynasty, makes even the forefathers guilty and throws them into hell? It would have been better if he had not been born at all -

'They, who did not contemplate on such a name of God, why did they come into this world?

Hard to attain is this human birth; without devotion to the Name goes it waste.

Any who in the sowing season, the Name Divine has not sown,

In the hereafter famished shall remain - what sustenance shall he get?

Saith Nanak: Such is the Divine will- Egoists shall again and again undergo birth.'

P. 450

ਜਿਨੀ ਐਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ
ਸੇ ਕਾਹੇ ਜਗਿ ਆਏ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
ਇਹੁ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ
ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਬਿਰਥਾ ਸਭੁ ਜਾਏ ॥
ਹੁਣਿ ਵਤੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਬੀਜਿਓ
ਅਗੈ ਭੁਖਾ ਕਿਆ ਖਾਏ ॥
ਮਨਮੁਖਾ ਨੇ ਫਿਰਿ ਜਨਮੁ ਹੈ
ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਾਏ ॥

What for were they born?"

Holy congregation! this 'bani' (Guru's utterance) is from the Primal Divine source, the Akal Purkh (Timeless One, God). This very bani (Holy utterance) is the Guru (Holy Preceptor). Guru Nanak Sahib's physical vesture made up of five elements was very handsome to look at, but he is our Guru due to the 'Shabad' (hymn or Holy word) that was within him. So Guru Sahib says -

"Regard this *Guru Granth Sahib* and the 'bani' enshrined herein as your Guru (Holy Preceptor)." Guru Sahib advises us in the following manner -

Refrain: Dear devotee, consider this 'bani' as the Guru.

ਧਾਰਨਾ - ਮੰਨ ਲੈ ਪਿਆਰਿਆ ਇਹੋ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਹੈ।

'Gurbani is the embodiment of the Guru and the Guru is the embodiment of Gurbani. In the whole Gurbani is contained the Nectar.

If the devotee acts up to what Gurbani enjoins, the Guru in person (verily) saves him.'

P. 982

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ
ਵਿਚਿ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੇ ॥
ਗੁਰੁ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ
ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ ੫ ॥

But when man is not prepared to put faith in *Gurbani* and to revere it, then it becomes very difficult for him to find liberation. Many devotees think that the Guru should be in physical form. Well, everyone has his individual views. For us *Guru Granth Sahib* is the Guru (Holy Preceptor) because in the holy scripture has entered the 'Light' of Guru Nanak Sahib and all the succeeding nine Gurus. Now it is this 'bani' (Guru's utterance) which is going to grant liberation to us. Unless and until we put faith in it, gain knowledge about it, we won't be able to understand it. Who will enlighten us? This is the duty of saints or holy men-

'Saith Kabir: Best it is to serve these two - God's devotee and God.

While God confers liberation, the devotee contemplation of the Name inspires. '

P. 1373

ਕਬੀਰ ਸੇਵਾ ਕਉ ਦਇ ਭਲੇ
ਏਕੁ ਸੰਤੁ ਇਕੁ ਰਾਮੁ॥
ਰਾਮੁ ਜੁ ਦਾਤਾ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਸੰਤੁ ਜਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ॥

Saints and holy men are not meant to become 'gurus' (holy preceptors). Their duty is to urge and inspire devotees to meditate on the Name Divine. If a devotee has love and veneration for the saints in his heart, he crosses the world-ocean sooner, otherwise, his liberation or emancipation gets delayed. Therefore, there is a proper method for reading and reciting *Gurbani*. The first is that the heart should be absorbed in its meanings. Then, when he experiences a little bliss while meditating on the Name, he should not talk about it - 'I have enjoyed this ecstasy; I have seen this 'light'; or I have heard the unstruck celestial melody'. Guru Sahib says, "Keep it hidden. Then imbibe piety and purity." Purity is of many types: First, the home should be neat and clean. Divine contemplation cannot be practised in a dirty house. How can one recite God's Name when flies are buzzing all around? So, keep the home clean. In fact, cleanliness is next to Godliness. Where there is neatness, there is God. Secondly, one should keep one's clothes clean. Thirdly, one should keep one's body clean and pure; one should keep the hair neat, clean and combed. If you don't take head-bath, and your hair is full of lice, you will all the time be scratching your head, and cannot meditate on the Name. It is quite difficult. The next stage is to keep the mind and heart pure. There is impurity in the mind. Listen carefully. Impurity to the mind is caused by violence, by continuing to think of doing harm to the other person, by resorting to falsehood, thieving, cunning and jealousy. Backbiting, desire, malice, enmity, hypocrisy, lust, wrath, avarice, attachment, pride, envy, slander, wealth, power, physical beauty, caste, and youth cause impurity. So do word, touch, beauty, relish or pleasure, smell, which are the evils. There are various

types of desires, such as, longing for a son or one's task may be accomplished - all these make the mind impure. As regards the extent of this impurity, Guru Sahib says -

'By impurity of multiple births sticking, is the mind covered with black soot.

The oil-presser's rag, even though washed a hundred times, is not made clean.'

P. 651

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਮਲੁ ਲਾਗੀ
ਕਾਲਾ ਹੋਆ ਸਿਆਹੁ ॥
ਖੰਨਲੀ ਧੋਤੀ ਉਜਲੀ ਨ ਹੋਵਈ
ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣਿ ਪਾਹੁ ॥

How much impurity has man stuck unto himself! Guru Sahib says that impurity or scum of the physical body does not make much difference. It is the impurity of the mind that makes all the difference. Therefore, man should get the soap for removing mind's impurity from the Holy Preceptor. Man wonders if such a soap is really available. Answering in the positive, Guru Sahib says -

'The mind fouled by sin and evil,

May only with devotion to God's Name be cleansed.'

P. 4

ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
ਓਹੁ ਧੋਏ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥

This soap is the love of God's Name. So we should meditate on the Name with love. By reading and reciting *Gurbani* with love and devotion, the impurity of the mind is washed off. This is how that the mind is to be cleansed. Then comes cleaning of the body which you all know very well. Take bath twice or thrice, as and when you get an opportunity. One should get up early in the morning and take bath.

Once a gentleman happened to come to our place. I asked, "Will you take bath?" He

said, "Sir, wake me up at 1 A.M. I won't take bath but I will practise Divine Name meditation." I said, "Well, our Guru Sahib advises us thus -

'In the fourth quarter at early dawn, the spiritually - awakened with joy in God are inspired.

With rivers are they in love; in their mind and on their tongue is ever the holy Name.'

P. 146

ਚਉਥੈ ਪਹਰਿ ਸਬਾਹ ਕੈ ਸੁਰਤਿਆ ਉਪਜੈ ਚਾਉ ॥
ਤਿਨਾ ਦਰੀਆਵਾ ਸਿਉ ਦੋਸਤੀ
ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥

They have friendship with wells, rivers, streams and water taps because on waking up, they have to take bath. First is bathing or cleansing the body. Then is observance of silence. They read *Gurbani* instead of gossiping. While reading *Gurbani* some people continue calling others, which is improper.

A person said to me, "Sir, instill some good sense in my father because while doing 'path' (reading) of *Gurbani*, he hurls abuses at us."

Such persons do not preserve the sanctity of *Gurbani*. They do not observe silence. Then is silent speech in which no thought or idea is permitted to arise in the mind. Next is adopting satisfaction or contentment. There is contentment of the eyes -

'Let the eye not cast a glance at the womenfolk of others.'

P. 274

ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਰੂਪੁ ਨ ਪੇਖੈ ਨੇਤ੍ਰੁ ॥

There is contentment of ears too -

'Let the ear not listen to the slander of others.'

P. 274

ਕਰਨ ਨ ਸੁਨੈ ਕਾਹੂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ॥

Then is the contentment of the hands. They should not do sinful and evil deeds, but engage in devotional service. Then it is of the feet, just as you have come on your feet to the holy gathering. This is the work of contentment; if you had not come, it would have become a sin. Thereafter is your conduct where you sit to do 'path' (reading) of *Gurbani*. First, you should see and feel that Guru Nanak Sahib is very much with you. He (Guru Nanak Sahib) has made a solemn utterance - 'Wherever a Sikh reads or recites *Gurbani*, I shall be with him.' Have faith in this utterance at least. If you imbibe faith in this, you will progress and prosper greatly. First you should see and feel that Guru Nanak Sahib is standing with you, sitting with you and is listening *Gurbani* from you.

First, you should consider God manifestly present. Secondly, in a state of solitude do not let any thoughts or ideas arise in your mind. Find such a place where there is least noise; in cities, the situation is terrible. If you get up early at 2 A.M., then you may get two hours to practise Divine Name meditation. But if you get up at 4 A.M., at that time, the loudspeakers create so much din that you neither understand anything, nor you can meditate on the Name. In this noise, nobody understands anything. The blaring loud speakers destroy solitude. So, a man should be free from thoughts or ideas, ego, desires, sins and evils; then he should have firm faith that he has to cross the world ocean and obtain liberation in this very birth. Then there should be intense longing in the heart for practising Divine Name meditation. Without succumbing to laziness or indolence, he should wake up determinedly and practise Divine Name meditation because the time

that passes cannot be retrieved tomorrow. Time once past can never be recalled. So, when we do 'path' (reading or recitation) in this manner and practise Divine Name meditation, then we obtain the promised fruit or reward.

If the stomach is full, who will get up early in the morning. The heavy food partaken the previous night will not let man get up and will rather urge him to continue lying and sleeping on the bed. Even if he gets up, he will doze off again and again, and will not be able to meditate on the Name. Therefore, brother, eat less and sparingly.

*'Eat less and sleep less,
And cultivate mercy, forgiveness and love.'*

Tenth Guru

*ਅਲਪ ਅਗਾਰ ਸੁਲਪ ਸੀ ਨਿੰਦ੍ਰਾ
ਦਯਾ ਛਿਮਾ ਤਨ ਪ੍ਰੀਤ ॥*

However, one should not eat so less that his body ceases to work. Once there was a king, who had three sons. This thought came into his mind that he would give the kingdom to the most intelligent and accomplished of his sons. So he summoned his three sons and said to them, "Sons, all of you should undertake a pilgrimage. How many are the pilgrim centres?" All of them, spoke out, "Sixty eight, sir." The Raja said, "So you should take one horse each and he who comes first after completing the pilgrimage will be given the kingdom. Is it all right?" They agreed to the proposal. The first one took the horse and without taking food or water, he set out on the pilgrimage at once. He visited one pilgrim centre after the other, and when half the pilgrimage was completed, his horse fell ill and died. From that point, he started moving on foot. The second son thought that since the journey

was long, he should better first feed the horse well and make it strong for the journey. But in the process of strengthening the horse, he made it fat and heavy. As a result, the horse became breathless, started defecating and developed cramps in its flanks after a short ride. So he too failed to do anything towards completing the pilgrimage. The third son took the map of the pilgrim centres, calculated the distance to be travelled. He made careful plans about the distance to be traveled, where to halt and rest, the amount of feed to be given to the horse daily, how much rest he himself and his horse needed daily, so that both might remain well and healthy. Thus by acting in a planned and systematic manner, he completed the pilgrimage and was the first to return. The first was seen coming back on foot, while the second could not complete the pilgrimage. In this way, the son who acted methodically got the kingdom from his father.

In the same manner, God has gifted us this horse-like body with a limited span of life and breaths. If man has a hundred years to live, he has 886600000 breaths. If he has 75 years to live, he has 664400000 breaths. It is within this span of life and number of breaths that he has to attain to God. First are those who suddenly develop non-attachment with the world and love for God and become absorbed in Divine Name meditation day and night. They give up food and sleep. The result is that they become afflicted with melancholia and are called crazy. As a consequence of remaining awake, they contract a cerebral disease. Their body becomes feeble and anemic. They are not able to meditate on the Name and contract several diseases. Guru Sahib advises us not to conduct ourselves in this manner-

'Saith Nanak: Cherish thou the body that so the Lord contemplates.'

P. 554

ਨਾਨਕ ਸੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰੀਐ ਤਿਸੁ ਦੇਹੀ ਕਉ ਧਾਲਿ॥

He advises us, "Cherish and nurture the body properly. Do not eat so much that you don't wake up in the morning and become afflicted with gastritis. Keep the body in proper shape and observe fixed timings. Get up at 2 O' clock in the morning after enjoying sleep for four hours. This much sleep is enough for an idle person. More than this causes ailments. If one is engaged in work, one should sleep for six hours. Ladies need an extra hour of sleep, while children need still another hour of sleep. So frame your programme accordingly and get up early in the morning at the ambrosial hour. Keep your body fit and healthy by following a fixed routine. Read 'bani' by understanding it and reflecting over it. First meditate on the Name and then read 'bani', about which the edict is -

'Reflect on the 'bani' and lodge it in the mind and heart.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਅਰਥ ਬਿਚਾਰਿ ਕਰਹਿ ਉਰ ਮਾਂਗੀ।

One should continue lodging the 'bani' (Guru's utterance) within the heart by understanding it and reflecting over it.

'Reading 'bani' thus without any doubt shall thou be liberated.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਸੇ ਸੇਠੇ ਨਾਂਗੀ।

Don't entertain any doubts about Gurbani. He who lodges the 'bani' within the heart and mind by reflecting and understanding will find liberation.

'Read or recite Jap Ji with love and devotion.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਜਪੁਜੀ ਸੇਵਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁ ਜਾਂਗੀ।

Read Jap Ji Sahib lovingly. How love is imbibed you will understand through the following illustration. Suppose a beloved son of his parents, a dear friend is away to America. He writes a letter. Mother, father or friend reads his letter. Since it is full of love they read it again and again, even ten times. They preserve the letter carefully and read it after a year because they have love for him. They do not want to miss even a single word from it. What they do not understand in it, they try to understand saying - 'This is what it means.' So Guru Sahib advises us to read Gurbani in this manner with love and devotion.

'Read or recite Jap Ji with love and devotion, And I shall walk close by thee.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਜਪੁਜੀ ਸੇਵਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁ ਜਾਂਗੀ।

ਮਮ ਸਮੀਪ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੁਇ ਤਾਂਗੀ॥

All these submissions I have made were made by Guru Nanak Sahib to Guru Angad Dev Ji. Here Guru Nanak Sahib is explaining to him, "O man! he who reads or recites this 'bani', shall find me walking close by him. So read 'bani' in this manner. If you have embraced Sikhism, partaken of 'amrit' (nectar), become the Guru's Sikh and adopted the Guru, it is of no use if you have not learnt Jap Ji Sahib by heart. Many men and women say - "How can we do so when we are illiterate?" My grand father was totally illiterate, yet he used to recite Jap Ji Sahib very lovingly. Your Bibi Ji's (Mrs. Ranjit Kaur) mother did not know a single word, yet she knew Jap Ji Sahib, Jaap Sahib, Swaiyyas, Rehras Sahib, Kirtan Sohila, Asa Di Var, Ninth Guru Sahib's Slokas, Shabad Hazare, other Swaiyyas and countless other hymns by heart. She used to get up at 2 O' clock in the morning and sitting by the roof-parapet, she sang Gurbani in such a manner

that the entire village woke up saying - 'Mother Harnam Kaur is singing *Gurbani* while we are still sleeping.' She sang *Gurbani* so sweetly that they got up and felt spontaneously inclined to sing or recite with her. She did not know a single word. Illiteracy is a mere excuse. Ask these ladies here who will say that they are illiterate. But when they talk, you can ask them anything. They remember all kinds of incidents and stories about various people. They can reproduce verbatim their utterances even of years ago - 'This one's daughter did that'. It is because all these things are lodged in their memory. Then shouldn't they have memorized Jap Ji Sahib? Guru Sahib says, "If you have not memorized Jap Ji Sahib, there is no use of your becoming a Sikh." Read and recite thus -

Refrain: O man, why have you become a Sikh, if Jap Ji you have not memorized?

ਧਾਰਨਾ - ਕਾਹਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ ਓਏ,
ਜਪੁਜੀ ਜੇ ਯਾਦ ਨਾ ਕੀਤਾ।

Explaining the importance and significance of Jap Ji Sahib, Guru Nanak Sahib says, "The *Gursikh* who has not learnt *Jap Ji Sahib* by heart, what is the use of his embracing Sikhism?"

Guru Sahib says, "If the rice grain is not within the husk, what is its value and use? The Sikh who does not know 'Jap Ji Sahib' is like paddy husk that is useless or worthless. It can be used only as fuel and cannot satisfy anybody's hunger." He tells its significance thus -

'If you have any desire to be fulfilled, read Jap Ji with one mind.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਧਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਪਛਿ ਹੈ ਇਕ ਮਨ।

Listen carefully, all of you (who come to

me; do it yourself); if you have any desire to be fulfilled, read *Jap Ji Sahib* with perfect concentration of mind. Do 25 'paths' (readings) daily for 42 days; all ailments shall be removed; all tasks shall be accomplished; you will get jobs; intractable and impossible tasks shall be accomplished. I do not have to do anything by making an utterance. My only advice or utterance is this - 'Brother! perform 1000 'paths' (readings) of Jap Ji Sahib. I advise many persons to perform 10000 'paths' (readings). Once a lady came here. I advised her - 'Do ten thousand 'paths' (readings)'. She was afflicted with six ailments. She kept doing 'paths' for a whole year; all her ailments were cured. It was only on getting cured that she went home from Ratwara Sahib. Doctors could not have accomplished this. Now she has forgotten Ratwara Sahib. She does not remember *Jap Ji Sahib* now because we suffer from this failing that when we are in a difficulty we are willing to do everything.

When I used to do '*kirtan*' (*Gurbani* singing) here from place to place, some devotees said to me, "There is a village have named Burj, where one educated person dies every Saturday." We were holding '*diwans*' (holy gatherings) at village Akalgarh. The Panchayat (village elders) came to me and said - "Seven of our persons have already died; first, a lawyer, then the headmaster; only B.A.'s and M.A.'s die. We do not know what supernatural wrath the village is suffering from." I advised them, "We will hold '*diwans*' (holy gatherings) in your village. Now what you should do is - 'Go to the village gurdwara after taking bath and offer '*Ardas*' (prayer) with a sincere heart that you will start a '*Sehaj Path*' immediately.'" I did not ask them to perform *Akhand Path* even. I said to them, "Go at

once and start the 'Sehaj Path'. When the opportune time comes, I shall hold 'diwans' (holy gatherings) in your village." They went to the village gurdwara, offered 'ardas' (prayer) and started 'Sehaj Path' of Sri Guru Granth Sahib. Thereafter, they got time for holding 'diwans' (religious gatherings) after two months. I went there for holding 'diwans' (religious gatherings). It was so hard and difficult that the evil spirit holding its sway in that village tore the 'shamianas' (large open tents). Such a violent storm came that it uprooted 150 trees on the way, literally trying to teach me a lesson. It was with great difficulty that I returned through the havoc caused. On the second day, it reacted in the same manner. On the third day, we held the 'diwan' (religious gathering) during daytime. I said, "Come what may, I must hold the 'diwans' (religious gatherings). There is some powerful force which is causing hurdles." But thereafter, regular deaths ceased in the village. However, the people of the village forgot everything including the holyman. Only yesterday, when I went there to show films, they said, "We had seen him earlier; he had come to our village." They forgot everything even though we had administered 'amrit' (nectar) to 150 persons. Such is man's nature. Then there is village Chintgarh close by. I said to them, 'Don't name it 'Chintgarh' [citadel of worries and anxieties]; but call it 'Achintgarh' [citadel free from worries]. A youth of 18 to 24 years age used to die there every Friday. The Sarpanch [Head of the village council] came with the Panchayat [village elders]. I said, "Do like this; I don't have any black magic. I have the Guru. Go to the village gurdwara after having a bath. There, take a solemn vow - 'O Master, we will neither eat 'zarda'

(powdered tobacco), nor drink alcohol, nor eat eggs and meat. We will organize 'diwans' (religious gatherings) and hold Akhand Path may the youth in our village stop dying!' At that time, they were all worried as to whose turn it was to die next because six had already died. Thereafter, 'diwan' (religious gathering) was held in the village and Akhand Path was performed. I pass through that village regularly. Nobody knows that this was the holy man who had organized 'diwans' (religious gatherings) in the village. So forgetful are the people -

'No sooner is the river crossed than the 'kharwaja' (Muslim divine) is forgotten.'

ਨੈਂ ਲੰਘੀ ਖੁਆਜਾ ਵਿਸਾਰਿਆ।

When they forget the living and visible holyman, how can they remember God who is invisible? So Guru Sahib says that all wishes and desires are fulfilled -

'If you have any desire to be fulfilled, read Jap Ji with one mind.

Instantly shall it be granted.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਧਰਿ ਕਾਮਨਾ ਪਵਿ ਹੈ ਇਕ ਮਨ।

ਹੋਰਿ ਸਪੁਰਨ ਤਿਹ ਕੀ ਤਤਛਿਨ।

Your desire will be fulfilled immediately -

'No 'jantar' (charms) or 'mantar' (incantation or chant) or 'tantar' (magic formula) is greater than Jap Ji.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁਨ ਤੰਤ੍ਰ ਮਹਾਨਾ।

No 'mantar' (incantation), 'jantar' (charm or amulet), or 'tantar' (magical formula) is more effective than Jap Ji Sahib. It is greater than all other mystical formulas. It has been described as the 'Supreme incantation'. No other 'mantar'(chant) is greater than this. Ladies are needlessly and foolishly running after getting charms and amulets from the

practitioners of the supernatural and occult. Now the Singhs have got rid of almost all such persons. Since we have everything, why do we go to other places forsaking our own?

'No 'jantar' (charms) or 'mantar' (incantation or chant) or 'tantar' (magic formula) is greater than Jap Ji.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁਨ ਤੰਤ੍ਰ ਮਹਾਨਾ।

Jap Ji Sahib is greater than all others - 'Ghosts, goblins and demons are very powerful;

So are 'jantar' (charms), 'mantar'(incantations) and 'tantar' (magic formula).

But Jap Ji Sahib is greater than all.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਭੂਤ ਜਿ ਪ੍ਰੇਤ ਦੈਤ ਬਲਵਾਨਾ॥

ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁਨ ਤੰਤ੍ਰ ਮਹਾਨਾ।

Ghosts, goblins, demons, demi-gods, genies and evil spirits are very powerful. Guru Sahib says -

'None of these comes near the one who reads Jap Ji.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਤਿਹ ਸਮੀਪ ਨਹਿ ਆਵੈ ਕੋਈ।

He who reads or recites *Jap Ji Sahib* is not assailed by these evil spirits. They will be automatically warded off. So start reading *Jap Ji Sahib* in a right and proper manner; all of them will be annulled. Your Bibi Ji here was very young. A she-demon used to come on our back. Whoever said anything to her was possessed by her; so powerful was she. She had fixed days for possessing nine ladies there by turns. Your Bibi Ji was standing among them. She said, "You are causing much trouble and annoyance." The she-demon said, "Is it?" Naming my mother, she said, "You are her daughter-in-law

speaking. Now I will come into you or possess you. Get ready; I will come into you tomorrow." She (Bibi Ji) used to call her 'chachi' (aunt) and said, "Welcome! Should I prepare 'sevian' (noodles boiled in sweetened milk) or 'kheer' (rice pudding) for you? What will you like to eat? You must be shown due respect." The she-demon said, "You are very talkative. You will know my power when I catch hold of you." Many days passed, and she possessed the same girl again, who lived behind our house. Your Bibi Ji again went there and said, "Aunt! you did not come at all. I had prepared 'sevian' (noodles boiled in sweetened milk) for you." She replied, "How could I come when all day long you were reciting *Gurbani* and *Jap Ji Sahib*? Besides, you have put on a 'kirpan' (sword). My force was ineffective. I did come but I returned from the threshold of your house. I had no power within your house." Thus, so much is the power in *Jap Ji Sahib* -

'None comes near the one who daily reads it (Jap Ji Sahib) lovingly.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਤਿਹ ਸਮੀਪ ਨਹਿ ਆਵੈ ਕੋਈ।

ਪਠਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਿਤ ਨਰ ਜਿਹ ਹੋਈ।

He who reads or recites *Jap Ji Sahib* daily is not affected by any ghost or evil spirit, or any 'jantar' (charm or amulet) 'mantar'(incantation or chant), or 'tantar' (magical formula). One says that blood falls in their house; another says that bricks are hurled at their house. Once a devotee came to me and said, "Sir, bricks fall in our courtyard." I advised him to sit in the courtyard and perform five 'paths' (readings) of *Jap Ji Sahib*. He said, "What if a brick falls on my head?" I assured him that nothing of this sort would happen. I was at Patiala when I met him. I asked him about

what had happened. He replied, "Sir, they had ceased falling." I asked him, "How?" He replied that it was by reading *Jap Ji Sahib*. He added, "We were totally fed up with it. We had brought many persons who claimed to deal with evil spirits and wasted a lot of money but all in vain."

Holy congregation! *Jap Ji Sahib* is not an ordinary composition. Man should read or recite it with love and devotion.

'The 'jeev' (being) who obtains human incarnation.

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਮਾਨੁਖ ਦੇਹਿ ਜੀਵ ਜਿਨ ਪਾਈ।

He who becomes a human being, if he does not remember *Jap Ji Sahib* by heart -

'Bereft of Jap he wastes his life.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਜਪੁ - ਬਿਗੀਨ ਹੈ ਬਾਦ ਗਵਾਈ॥

He has wasted his life.

'This is the Guru-prescribed 'mantar'(mystic incantation) for the Sikhs.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਸਿੱਖਨ ਯੋਗ ਮੰਤ੍ਰੁ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।

Guru Sahib says that this is the '*mantar*'(mystic and holy hymn) for the Sikhs. Tenth Guru Sahib had prescribed this very holy hymn or text to be recited where there were ghosts and goblins. This has continued to be prescribed from generation to generation. I also advise devotees to read or recite this holy text. It affords joy and peace every day.

'Even though a Sikh, if one does not learn it by heart.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਹੋਇ ਸਿੱਖ-ਜਪੁ-ਕੰਠ ਨ ਕੀਨੋ।

If one becomes a Sikh all right but does not know *Jap Ji Sahib* by heart -

'He is a Sikh only in name, an imposter.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਨਾਉਂ ਧਰੀਕ ਬੇਖ ਦਰਿ ਲੀਨੋ॥

He is an impersonator and a fool. He may keep unshorn hair and beard and wear the remaining four '*kakaars*' - sword, comb, shorts and iron bracelet, but if he does not memorise *Jap Ji Sahib*, he is fake.

'No other method is higher than that of reciting Jap Ji;

One should read or recite it with perfect concentration of mind.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਇਸਤੇ ਔਰ ਨ ਕੋ ਬਿਧਿ ਉਚੀ।
ਜਪੁ ਸੇਵਨ ਇਕ ਮਨ ਹੁਇ ਸੁਚੀ।

No other holy text is superior to *Jap Ji Sahib*. Therefore, read or recite it with one mind.

'Kamdhenu (wish-fulfilling cow according to Puranas) Chintamani (according Puranas, a 'jewel' which grants one's heart's desires) and is the Jap Ji. Surtaru (a tree of the gods).'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਕਾਮਧੇਨੁ, ਚਿੰਤਾਮਨਿ, ਸੁਰਤਰੁ।

The paradise is famous for three things: KamDhenu cow which grants in a moment anything you may wish for; '*Chintamani*, a jewel from which you may obtain any coin, gold or silver, which it grants. '*Surtaru*', which is called '*paarjaat*', is a tree of the gods. Guru Sahib says that all these three things are contained in *Jap Ji Sahib* -

'Not a moment's delay is there in the grant of your desires.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206
ਕਰਿ ਨਹਿੰ ਸਕੇ ਆਧਤਿਲ ਸਮਸਰ।

There is no delay at all. Man's desires are fulfilled instantly. Its greatest advantage is -

Refrain: Severed is the noose of death by reading or reciting Jap Ji.

ਧਾਰਨਾ - ਕਟਦੀ ਜਮ ਫਾਂਸੀ ਜੀ,
ਜਪੁਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ।

'By reading Jap Ji is the death's noose severed,

And one attains the immortal state.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਜਪੁਜੀ ਸੇਵਾ ਕਟਹਿ ਜਮਫਾਂਸੀ।

ਬਹੁਰ ਮਿਲਹਿ ਪਦਵੀ ਅਭਿਨਾਸੀ।

By doing 'path' (reading or recitation) of Jap Ji, man obtains the deathless or eternal state -

'You may wish for anything,

All shalt thou obtain.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਅਸ ਸੰਜੋਗ ਚਹਿਤ ਹੈ ਸੋਈ।

ਤੁਮ ਕਉ ਤਉ ਸਭਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਈ।

Holy congregation! you may wish for anything, you may harbour any desire -

'Whatever you may wish for shall be granted.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਅਸ ਸੰਜੋਗ ਚਹਿਤ ਹੈ ਸੋਈ।

He, who misses this opportunity now in this human incarnation - all those who are sitting here and have heard this discourse, Guru Sahib says -

'He, after having reached the mountain top, has fallen into the lowest hell, (sixth layer of hell).'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਚੜਿ ਕਰਿ ਮੇਰੁ ਰਸਾਤਲ ਪਾਈ।

After climbing the mountain top, he has fallen into an abyss.

'He who recites Jap Ji daily,

His sins of multiple births are annulled.'

Sri Guru Partap Suraj Granth, P. 1206

ਜਪੁਜੀ ਕੰਠ ਨਿਤਾਪੁਤਿ ਰਟੈ।

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਲਮਲ ਕਟੈ।

Sins of many births are washed off.

There was a devotee named Lal Singh, who belonged to Sangrur. When he died,

death's couriers came to take him away. He had not partaken of 'amrit' (baptismal nectar); he used to recite Jap Ji Sahib only. [He used to graze camels, and while doing so, he used to recite Jap Ji Sahib]. When he was presented before 'Dharamraj' (the Righteous Judge), He said, "You have made a mistake. This Lal Singh was not to be brought; it was the turn of some other Lal Singh. Go and send him back to the world." When he was on his way back, he witnessed a remarkable miracle. A woman was sitting there. She said, "You are going back to the mortal world of men. Carry a message from me. My husband is there." He replied, "Respected lady! I do not know your husband." She said, "He is known as Sant Mastuaneywaley. He has been sent from here for the liberation of the world. I am alone here. Tell him to come soon after finishing the task allotted to him." When he returned here and came back to life, he visited Mastuana. He met the holy man and told him everything and said, "True Sovereign! I have brought a message for you from the Divine Court." The holyman said, "Then, did Death's couriers not say anything to you?" He replied, "Sir, I had not partaken of 'amrit' (nectar) but I kept reciting Jap Ji Sahib. When they took hold of me, they remarked - Don't touch him, or say anything to him as he recites Jap Ji Sahib. Take him to the other world respectfully. He is reading the 'bani' (utterances or compositions) of Guru Nanak Sahib.'

.....to be Continued

ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਰਿਨੀਊਵਲ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿਛ

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਾਇਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਕੈਸਟਾਂ, CD.'S, VCD.'S, DVD.'S MP3 ਦੇ ਆਪ ਜੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਐਡਰੈਸਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੀ।

For all enquiries about 'Atam Marg' viz. renewal, new membership, non-receipt of the magazine etc. and also for procuring audios, videos & CDs; and books authored by Sant Waryam Singh Ji, please contact the following

England (U.K.)

For U.K. renewal of Atam Marg Magazine please forward cheque £ 40.00 payable to A.M.S.S.E.C.T. (U.K.) 9 Elizabeth Road, Walsall, West Midlands WS5 3 PF

Atam Marg Spiritual Scientific Educational Charitable Trust (U.K.)

9 Elizabeth Rd.,

Walsall West Midlands, WS5 - 3PF U. K.

Contact : Mrs. Gurbax Kaur,
Mr. Jagtar Kulair : Tel : 0044-1212002818
Fax : 0044-1212002879
Voicemail : 0044-8701654402
Raj Mobile : 0044-7968734058
Email : info@atammarguk.com

U.S.A.

Vishav Gurmat Roohani Mission Charitable Trust,

Contact : Bhai Amardeep Singh Atwal,
2755, Guildhall Dr., San Jose,
Ca - 95132, U.S.A

Phone :- 001-408-263-1844,
vgrmctusa@yahoo.com

S. Baldev Singh Grewal

Fremont, U.S.A - 001-510-249-9456

Canada

Bhai Sarmukh Singh Pannu

Phone - 001-604-433-0408

Bhai Parmjit Singh Sandhu

Cell: 001-250-600-3072

Bhai Tarsem Singh Bains

Cell : 001-604-862-9525, Phone : 001-604-599-5000

IN INDIA

09417214391, 09417214379 09814612900, 9417214378

Email: atammarg1@yahoo.co.in

Australia

Bibi Jaspreet Kaur

Cell : 0061-406619858

Email :- jaspreetkaur20@hotmail.com

Foreign Membership

	Annual	Life
U.S.A.	60 US\$	600 US\$
U.K.	40 £	400 £
EUROPE	50 Euro	500 Euro
AUS.	80 AUD\$	800 AUD\$
CANADA	80 CAN\$	800 CAN\$

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

1 ਨਵੰਬਰ (ਮੰਗਲਵਾਰ)

- ★ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ
- ★ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ
- ★ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ 'ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਇੱਕ ਘਿਨੌਣਾ ਪਾਪ' ਦੀ ਵੀਚਾਰ
- ★ ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨ ॥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰ

2 ਨਵੰਬਰ (ਬੁੱਧਵਾਰ)

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ

ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ 3.00 ਤੋਂ 3.45
ਨਿੱਤਨੇਮ	3.45 ਤੋਂ 4.30
ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ	4.30 ਤੋਂ 6.00
ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ- ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਸਵੇਰੇ 6.00 ਤੋਂ 7.00
ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ	ਸਵੇਰੇ 7.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.30

- ★ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ
- ★ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
- ★ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ
- ★ 'ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ' ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰ
- ★ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ - ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ

ਲਾਈਵ
ਟੈਲੀਕਾਸਟ

Apps: Ratwara Sahib Ji, Ratwara Sahib TV
Websites : www.ratwarasahib.in, www.ratwarasahib.org
You Tube : www.youtube.com/babalakhbirsingh
Facebook : www.facebook.com/ratwarasahib1

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ: 1-2 ਨਵੰਬਰ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ

ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਣਗੇ।

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ

ਸਮੁੰਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ

ਸੱਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ
ਸੱਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਮਾਤਾ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ
ਨਿੱਘੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ

ਸੱਚਖੰਡਵਾਸੀ
ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ
ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਸੱਚਖੰਡਵਾਸੀ
ਸੰਤ ਮਾਤਾ ਬੀਜੀ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ
ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਰੂਹਾਨੀ ਸਮਾਗਮ

30 - 31 ਅਕਤੂਬਰ

1-2 ਨਵੰਬਰ 2022

ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਬਾਬਾ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ
1-2 ਨਵੰਬਰ
ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ/ਸਵਾਰੀ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਨੰ:
98155-94315

ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ
ਪੁਸਤਕਾਂ ਅੱਧੀ ਭੋਟਾ
ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ

ਨਾਮ ਅਰਿਆਸ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ
ਦਰਸ਼ਨੀ ਸੁਰਤ ਅਨੁਸਾਰ

ਸਮਾਗਮ ਲਾਈਵ ਟੈਲੀਕਾਸਟ
YouTube :- <https://www.youtube.com/watch?v=9815594315>
ਸਾਈਟ :- <http://www.sachkhand.org>

ਫਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ
30-31 ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ 1-2 ਨਵੰਬਰ

* ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਫਰੀ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕੈਂਪ 27 ਤੋਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ
* ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੈਕਅੱਪ ਅਤੇ ਫਰੀ ਦਵਾਈਆਂ

ਪ੍ਰਾਰਥਕ - ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰਮਤਿ ਰੂਹਾਨੀ ਮਿਸ਼ਨ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ, ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ
(ਨਿਰੋਧ ਚੰਡੀਕੜ)

ਫੋਨ : 95461-01996, 98551-32969, 94172-14376,
98895-18777, 98145-12500